PLUS NOMAD PRIN INDONEZIA / TRAVERSÂND MAROCUL / OMAN PENTRU TOATĂ FAMILIA / UNGARIA

NATIONAL GEOGRAPHIC

TRAVELER

VOL. 29 | VARĂ 2016 | 12,99 LEI | WWW.NATGEO.RO

ALEGE-ȚI O AVENTURĂ PE GUSTUL TĂU: 53 DE ESCAPADE ACVATICE

PLAJE
Italia, Grecia, Turcia, Thailanda

CROAZIERE
Ocean vs fluviu

CASCADE
Islanda, Croația, Venezuela

SĂ FACEM VALURI!

5 948364 180158 02

NATIONAL GEOGRAPHIC TRAVELER
Vol. 29 | Vară 2016
ESCAPADE ACVATICE • INDONEZIA • MAROC • OMAN • MEZZAGH ATA • SCHIMBĂRI CLIMATICE

ÎNCEARCĂ NOUA EXPERIENȚĂ 4G
96%
1
Mission Critical
ACOPERIRE SERVICIU
PENTRU POPULAȚIA
DIN ORAȘELE ROMÂNIEI
4G
ACUM LA ABONAMENTELE TELEKOM
EXPERIENȚE ÎMPREUNĂ.

Cuprins

VARĂ 2016 NR. 2/2016, VOLUMUL 29

24
Un paradis pe zi
Bifăr cu valize în insulele din sudul Thailandei.
TEXT ȘI FOTO: HELMUT IGNAT

32
Oman pentru toată familia
Orientul din poveștile Șeherezadei.
TEXT: ROXANA FARCA
FOTO: ALEX FARCA

42
Asalt pe schiuri
Ascensiune pe Pârintele Ghețurilor.
TEXT: HOREA POPESCU
FOTO: FELIX BERG

50
Plonjon în albastru
53 de călătorii care fac valuri vara aceasta.
ILUSTRAȚII: HANNA BARCZYK

75
Erg Chigaga
Traversând Marocul spre Deșertul Sahara.
TEXT ȘI FOTO: SORIN RECHIȚAN

88
Jurnal de nomad
O aventură după pofta inimii prin insulele indoneziene.
TEXT ȘI FOTO: ADRIAN CRAPCIU

100
Zece locuri de văzut acum
Clima se schimbă și, odată cu ea, multe dintre destinațiile noastre preferate.

FOTO: HELMUT IGNAT

PE COPERTĂ: ROSIGNANO MARITTIMO, TOSCANA, ITALIA. FOTO: ALEX S. MACLEAN

FOTO: CĂTĂLIN GRUIA

Vecinii din La-ngu-ul musulman și neturistic ne-au scos la picnic pe malul mării.

SFAT

CAUTĂ SUFLETUL LOCULUI

CĂTĂLIN GRUIA

Cele mai frumoase experiențe de călătorie le-am dobândit pe bani puțini. Secretul este să trăiești cât mai aproape de localnici. Acum trei ani, Kae ne-a primit în casa ei cu două camere de la marginea orașului La-ngu (din provincia Satun din sudul Thailandei). Împreună cu Adina și fiul nostru Vladimir (deasupra) am dormit pe jos, pe o plapumă, ne-am spălat cu apă rece, luată cu un castron de plastic dintr-un butoi. Dar Kae a gătit pentru noi ce avea mai bun și era mândră că o familie de albi stă la ea. Ne-am împrietenit și cu vecinii care ne-au scos la picnic pe malul mării și aveau grijă să nu ne plictisim cât ea era la serviciu. Sau anul acesta, Gin, o altă prietenă din Koh Phangan, ne-a luat pe scuterul ei la un festival din împrejurimi, unde am jucat bingo cu capace de cutii de bere, ne-am rugat lui Buddha, ne-a prezentat cunoscuților. Tot ea m-a învățat să gătesc câteva rețete, să spun câteva propoziții în limba ei și îmi păstra mereu prăjiturele verzi din orez...

Cu bani poți cumpăra un sejur relaxant care să îți încarce bateriile. Dar nu și prietenii sau întâmplări memorabile care au puterea să te schimbe. Sigur, resorturile all inclusive sunt un mic univers perfect, care îți oferă totul – de la cazare și mâncare până la tratamente pentru sănătate, înfrumusețare și întinerire, sport, excursii, încât nici nu mai ai nevoie de vreun alt contact cu lumea de afară. Dar lumea reală îți rămâne la fel de necunoscută ca atunci când erai acasă, iar localnicul este doar mâna invizibilă care face curat în cameră și așază produsele de igienă frumos mirositoare la baie, care îți oferă un cocktail răcoros pentru a-l sorbi pe șezlong sau vinde suvenire într-o piață – un furnizor anonim de servicii și produse, cu un zâmbet politicos, inclus în „fișa postului". Cum nu îmi place să fiu doar un turist care vine să-și cheltuiască banii în vacanță, caut cât mai mult contactul cu oamenii locului: le cer sfaturi, merg în piețe, mănânc unde mănâncă ei – ieftin, gustos și tradițional. Nu am colecții de poze cu locuri frumoase, dar am fotografii și amintiri cu prieteni din diferite colțuri ale lumii și am trăit experiențe care mi-au schimbat viața. Acestea sunt, pentru mine, lucrurile care contează.

Vă mulțumesc pentru că citiți *National Geographic Traveler*. catalin.gruia@burda.ro

BMW Seria 5 520d xDrive. Consum carburant (l/ 100 km): mixt 4.5, urban 5.2, extra urban 4.1, emisii CO_2 (g/km): 119.

BMW EFFICIENT**DYNAMICS.**
MAI PUȚINE EMISII DE NOXE. MAI MULTĂ PERFORMANȚĂ.

BMW Seria 5

bmw-bavaria.ro

Plăcerea de a conduce

EDIȚIE BUSINESS LIMITATĂ PENTRU BMW SERIA 5.

RATĂ 399 EURO + TVA / LUNĂ.

DEALERII AUTOMOBILE BAVARIA GROUP ACOPERĂ 20% DIN PREȚ.

Ediția Business Limitată pentru BMW Seria 5 **520d xDrive** include următoarele echipamente: tapițerie piele Dakota, faruri adaptive LED, transmisie automată Steptronic, sistem de navigație Business, volan sport multifuncțional îmbrăcat în piele, sistem de asistență la parcare, față și spate, pilot automat cu funcție de frânare, scaune încălzite pentru conducătorul auto și pasagerul față, sac pentru schiuri, oglindă retrovizoare interioară cu funcție automată anti-orbire, sistem extins de conectare smartphone, BMW Teleservices, BMW Service Inclusive (5 ani sau 100.000 km - toate lucrările de întreținere, inclusiv piese BMW originale și uleiul necesar).

Automobile Bavaria Băneasa
Tel.: 021 200 62 63
www.bmw-bavaria.ro

MHS Motors București
Tel.: 0372 112 500
www.bmw-mhs.ro

Contempo Cars Brașov
Tel.: 0268 338 645
www.bmw-bv.ro

Contempo Cars Sibiu
Tel.: 0269 259 952
www.bmw-sb.ro

Autotransilvania Cluj
Tel.: 0264 275 010
www.bmw-cluj.ro

Banat Car Timișoara
Tel.: 0256 228 881
www.bmw-timisoara.ro

Bavaria Motors Constanța
Tel.: 0241 559 971
www.bmw-constanta.ro

Condiții finanțare: avans 22%, perioadă de finanțare 24 de luni, valoare reziduală 60%, DAE 7,60%.
Serviciile Financiare BMW sunt oferite în România exclusiv prin UniCredit Leasing Corporation IFN SA. Mașina din imagine este cu titlu de prezentare.

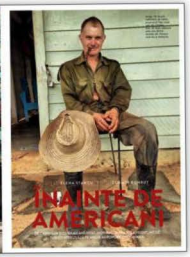

Cuba înainte de americani

Iată un titlu ales pe sprânceană, și un articol care stârnește interesul! Cum să nu fii atras de căldură, ocean și dans – într-o țară reprezentativă pentru America Centrală, înconjurată de Atlantic, ce te duce automat cu gândul la Che, rom, trabucuri și mașini de epocă.

În acest reportaj ni se înfățișează Cuba săracă, cu atuurile ei unice de stat independent, cu toate frumusețile ei naturale. Este o relatare plină de culoare a vieții cotidiene cubaneze, ce ne face să ne întrebăm dacă nu cumva această „normalizare a relațiilor" cu SUA va duce la anormalizarea lucrurilor.

—OCTAVIAN LEPA, SIBIU

SCRIE-NE

E-mail: traveler@burda.ro

Scrisori: Bd. Decebal nr. 25-29, Olympia Tower, etaj 4, sector 3, București

Abonamente: abonamente@burda.ro

Facebook: National Geographic Romania

Include adresa și numărul de telefon. Scrisorile pe care le publicăm pot fi editate în redacție, pentru claritate și concizie.

CONCURS

Comentează în câteva fraze unul dintre articolele care îți-au atras atenția în acest număr. Data limită: 1 august 2016. Autorul celei mai frumoase dintre scrisorile publicate în revistă va primi din partea redacției ***Oyibo. 2 oameni, 1 motocicletă, 14 luni în Africa,*** volumul de debut al Anei Hogaș și Ionuț Florea, publicat la editura Humanitas.

P.S.: Nu uita să precizezi adresa unde vrei să-ți trimitem cărțile.

BULGARIA DIN MĂRCILE POȘTALE

Articolul despre Bulgaria m-a fascinat! Mi-a dat ocazia să pătrund în atmosfera încântătoare a acestei țări. Pornind la drum „pe urmele" cărților poștale ale autorului, am descoperit o Bulgarie „încărcată" de tradiții și valori, care acolo par a fi foarte respectate și prețuite.

—MARIUS-CONSTANTIN POPA, IAȘI

CAMBODGIA

Povestea personală a ghidului Navy mi s-a părut partea cea mai sensibilă. Khmerii Roșii au fost cutremurători, iar cambodgienii, cei care au reușit să scape de această perioadă însângerată, sunt dovada vie a unei istorii recente. Numeroasele și impresionantele lor temple sunt atât de vechi, încât cu greu mai pot susține încărcătura istorică adunată de atâtea secole. Și ca orice alt loc, un edificiu nu-l poți descoperi la adevărata valoare dacă nu îi cunoști trecutul.

—AMALIA SFARA, BAIA MARE

POVESTE DE DRAGOSTE

Am vizitat Lacul Como – grăbită, mult prea grăbită –, nu am admirat grădinile cu palmieri și chiparoși, nu am simțit mirosul de camelii și nici nu am stat să privesc oglinda de apă ...

Am citit articolul cu lacrimi în ochi și am trăit fiecare moment din călătorie alături de Susan și Lorenzo și mi-am promis să mă reîntore acolo și să trăiesc povestea mea de dragoste.

—ALINA TRUȚĂ, BUCUREȘTI

EXPLORATOR*

Devorez fiecare reportaj din Traveler. Iubesc articolele care vorbesc despre locurile unde am călătorit. Pentru că mă fac să retrăiesc amintiri. Iubesc și articolele despre locuri unde știu sigur că nu voi ajunge vreodată. Pentru că mă uimesc și mă fac să mă bucur de frumusețea acelor locuri măcar pentru câteva minute. Dar alteori articolele vorbesc despre locuri unde nu am fost, dar unde cred că aș putea ajunge. Informația rămâne suspendată în memorie, se rotunjește și – când oportunitatea apare! – întind mâna, iau revista din raft și deschid fix la articolul respectiv. Știu exact unde am îndoit colțul paginii. Abia apoi deschid internetul.

Așa, de exemplu, a luat naștere o minunată vacanță în insulele Greciei – gândită și planificată pornind de la un număr NG Traveler de acum câțiva ani. Unul dintre articolele care mi-a rămas în suflet din acest ultim număr și care cu siguranță va deschide noi călătorii uimitoare este „Explorator" – interviul cu Chef Anthony Bourdain. Ce om inspirațional! Uitasem că pe hartă există Montevideo. Iar Tokyo nu-mi spunea nimic, just another big city! Și cum te înfrupți cu mâncare de pe marginea străzii în India? Comentariile lui mi-au schimbat percepțiile și au făcut să încolțească idei. Am căutat interviul integral pe net. L-aș reciti oricând ca să îmi reamintesc că nu există destinații urâte, murdare sau neinteresante, ci doar mintea noastră ne pune câteodată limite. Vă mulțumesc că ne deschideți lumea!

—RUXANDRA SILAGHI, BUCUREȘTI

* **SCRISOARE PREMIATĂ** cu pachetul de 3 cărți de la Editura Polirom, anunțat la această rubrică în ediția de primăvară.

Vara începe cu sfaturi de la Sensiblu și

50% REDUCERE
la al doilea produs cumpărat!

ACM · A-DERMA LABORATOIRES DERMATOLOGIQUES · EAU THERMALE Avène · BIODERMA LABORATOIRE DERMATOLOGIQUE · elmiplant · NIVEA · PIZ BUIN · LA ROCHE-POSAY LABORATOIRE DERMATOLOGIQUE · VICHY LABORATOIRES

*Ofertă valabilă în perioada 01.06.2016-30.06.2016 pentru deținătorii de card de fidelitate Sensiblu, în limita stocurilor disponibile. Această promoție nu se cumulează cu alte promoții aflate în derulare sau cu beneficiile cardului de fidelitate Sensiblu. Imaginile produselor sunt cu titlu de prezentare, iar fotografiile produselor nu creează obligații contractuale. Promoția este valabilă la achiziția a două produse din aceeași gamă. La promoție participă produse de protecție solară din gamele: ACM, A-Derma, Avène, Bioderma, Elmiplant, GEROVITAL H3 DERMA+ sun, La Roche-Posay, Nivea, Piz Buin, Vichy Ideal Soleil. Reducerea se acordă produsului mai ieftin.

BĂUTURI

Entuziasm cofeinizat

Cinci feluri de a te bucura de cafea pe glob.

ROMA, ITALIA Espresso-ul a căpătat popularitate după perfecționarea espressorului de către producătorul La Pavoni, în 1905. Trecerea apei extrem de fierbinți prin cafeaua măcinată fin produce un lichid concentrat, cu un strat de cremă la suprafață. La Sant'Eustachio Il Caffè, aproape de Panteon, locuitorii Romei savurează espresso-ul din 1938.

HO ȘI MIN, VIETNAM Francezii au adus cafeaua în Vietnam în 1857, așa că băutura aceasta cremoasă este o rămășiță a trecutului colonial. Pentru fiecare ceașcă, se pune un filtru de metal de o singură porție (numit *phin*) deasupra unui recipient cu linguri întregi de lapte condensat îndulcit. Rezultatul se amestecă și se toarnă peste cuburi de gheață. Încercați-o în curtea interioară de la Trung Nguyen, unul dintre cele mai mari lanțuri de cafenele din țară, de pe aglomerata stradă Pham Ngu Lao.

ADDIS ABEBA, ETIOPIA În țara de origine a cafelei, vizitatorii se pot bucura de o ceremonie tradițională a cafelei doar în casele localnicilor. Ea presupune prăjirea boabelor proaspete pe cărbuni, măcinarea lor și fierberea de trei ori, timp în care se arde tămâie. Dar locuitorii moderni ai orașului beau cafea neagră sau chiar macchiato la Tomoca, o cafenea de familie din cartierul plin de viață Piazza.

STOCKHOLM, SUEDIA Suedia este unul dintre cei mai mari consumatori de cafea de pe glob, poate ca urmare a tradiției *fika*. Pauza aceasta zilnică de cafea, însoțită de o gustare, se ia acasă, la muncă sau la o cafenea ca Vete-Katten din Stockholm, unde rulourile cu scorțișoară sau *semlor* (chifle cu umplutură de pastă de migdale și frișcă), care i-au adus premii, merg de minune cu o cană caldă de cafea la filtru.

MACAO, CHINA Ceaiul negru, moștenire a stăpânirii britanice asupra Hong Kongului, se filtrează printr-o pânză și se amestecă cu lapte condensat și cafea: rezultatul se numește *yuanyang*. În regiunea Macao din Delta Fluviului Perlelor, se servește de 45 de ani la World Record Coffee, cu o garnitură tradițională – pâine prăjită pe cărbuni peste care se picură lapte condensat. –MEREDITH BETHUNE

ÎN ETIOPIA, CEREMONIILE TIPICE LEGATE DE CAFEA PRESUPUN FIERBEREA BOABELOR MĂCINATE DE TREI ORI.

Macchiato spumos, în stil etiopian, în Addis Abeba.

FOTO: TIM E. WHITE/GETTY IMAGES

AVENTURĂ

Popas transatlantic

Bermuda, pe scuter

Patru zile am fost duși de vânt, plutind cu 6 noduri, după care vântul ne-a devenit potrivnic; în ultimele două zile n-am mai putut înainta decât cu motorul. Ca participant la Atlantic Rally for Cruisers (ARC), am luat startul pe 9 mai 2015, împreună cu alte 37 de veliere, din Tortola, Insulele Virgine Britanice, către Bermuda. O navigație de 800 de mile, prima etapă din cele 2.600 de mile până în Azore, adică traversarea Oceanului Atlantic de la vest la est. Am ajuns în Golful St. George's Harbor după miezul nopții. Noroc că aveam pe plotter o hartă electronică detaliată a insulei, care ne-a fost indispensabilă pentru a intra în siguranță printr-o trecere foarte îngustă, Town Cut, către St. George's Harbour. Funcționarul de la ghișeul pentru formalitățile de intrare s-a panicat pentru că niciunul dintre noi nu avea viză pentru SUA. Până la urmă a priceput că noi mergem către Europa, nu către America de Nord.

ST. GEORGE

Pe insulă nu se pot închiria mașini, ci doar scutere. Prima oprire – St. George, unde toate acoperișurile sunt de un alb imaculat. Casele, clădirile oficiale și hotelurile au acoperișuri ca o coală de hârtie. Nu există nicio sursă de apă potabilă pe insulă și singurul mod de a-ți procura apa de băut, cel puțin în trecut, era să colectezi apa de ploaie de pe acoperiș. Dacă mergi în vizită la cineva care nu are acoperișul perfect curat, e bine să eviți apa oferită de gazdă. M-a impresionat starea de bine a acestui oraș, cu străzi și clădiri impecabile, foarte curat și bine organizat (în general, în Caraibe lucrurile astea mai lasă de dorit). Am început vizita din King's Square, centrul orașului. Aici se află primăria ridicată în 1782, unde consiliul local încă își mai ține ședințele. Pe colțul de nord-vest se află Bermuda National Trust Museum, unde poți vedea macheta detaliată a corabiei primilor coloniști, „Sea Venture", și un film de 12 minute care îți povestește istoria de patru veacuri a insulei.

St. George, orașul înșetat de curățenie al Caraibelor, are acoperișuri albe ca hârtia.

FOTO: IOAN COBZARENCO

HAMILTON

În drumul către capitala insulei, Hamilton, am făcut un popas la Tucker's Town, pe coasta de est a insulei, o zonă rezidențială exclusivistă, cu un imens teren de golf. Hamilton a devenit capitală în anul 1815, când a detronat St. George. Orașul este un nod de comunicații, aici se află portul comercial, terminalul de ferry-uri și autogara. Urmând malul apei, strada Front Street e artera comercială și de business cea mai importantă a capitalei, cu o viață dinamică dată de restaurantele populare sau exclusiviste, magazinele de bijuterii sau de suvenire, sediile de bănci sau societăți de asigurări. Am pornit către sud, trecând pe lângă plaje care mai de care mai frumoase și spectaculoase, întinderi de nisip cu nuanțe de roz, străjuite de stânci sau apărate de recife și umbrite de palmieri.

ROYAL NAVAL DOCKYARD

Odată cu câștigarea independenței de către tânărul stat american, britanicii și-au pierdut toate porturile de pe Coasta de Est, așa că s-au văzut nevoiți să transforme Bermuda într-o puternică bază pentru Royal Navy.

Construcția docurilor a început în 1809, și foarte mulți muncitori au murit din cauza frigurilor galbene. Baza a fost operațională până după al Doilea Război Mondial, când a fost dezafectată. După 1995, la King's Wharf au început să acostеze marile nave de croazieră și zona s-a dezvoltat intens, orientată către turism de masă. Au apărut magazinele de suvenire, baruri și restaurante și a fost construit National Museum of Bermuda. De aici am luat un ferry care ne-a dus, cu scuter cu tot, înapoi în Hamilton. Așa am avut ocazia să văd catamaranele Oracle și Artemis antrenându-se pentru ediția din 2017 a America's Cup, care va fi găzduită de Bermuda.

Întorși la barcă, am continuat pregătirile pentru traversarea Atlanticului de la vest la est, prin Azore, către Bătrânul Continent. Aveam în față 1.800 de mile marine cu o vreme schimbătoare în perioada asta a anului. —IOAN COBZARENCO

MUNTENIA (VLAȘCA)

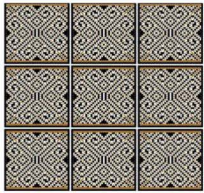

MUNTENIA (MUSCEL)

MOLDOVA (VRANCEA)

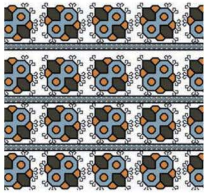

MOLDOVA (CETATEA ALBĂ)

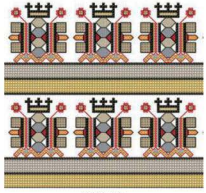

BUCOVINA

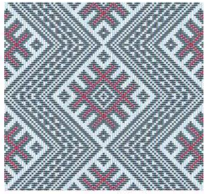

TRANSILVANIA (SĂLAJ)

SUVENIRE

SIMBOLURILE CUSUTE PE IE

Fiecare ie românească poartă o poveste scrisă pe ea. Din Oltenia și Banat până în Moldova, Bucovina, Muntenia și Transilvania, modelele cusute îndeplinesc mai mult decât o funcție estetică, ele sunt o formă de scriere asemănătoare cu cea hieroglifică. Semnele cusute și țesute pe straiele românești formează un „limbaj vizual universal, inspirat de univers, și descriu ordinea firească a lumii și locul nostru în ea", spune arh. Ioana Corduneanu, fondatorul comunității Semne Cusute. Adeseori, pe ie regăsești romburi (simboluri ale feminității și fertilității), coarnele berbecului (energie masculină), cârligul ciobanului (o variantă mioritică a celebrului yin și yang, de echilibru al contrastelor), motive avimorfe, cosmice și de viață după viață. Din 2013, pe data de 24 iunie, de Sânziene, se celebrează Ziua Universală a Iei.

—ADINA BRÂNCULESCU

OLTENIA (MEHEDINȚI)

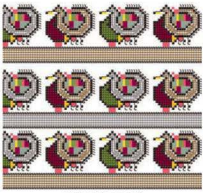

MOLDOVA (SOROCA)

BANAT (LUGOJ)

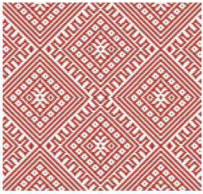

TRANSILVANIA (VALEA ARIEȘULUI)

FOTO: IOANA CORDUNEANU/SEMNE CUSUTE.BLOGSPOT.RO

Ai nevoie de un astfel de resort ca să înțelegi avantajul de a lucra de la distanță.

LA PERSOANA ÎNTÂI

Alt fel de Antalya

În patria kitschului all inclusive, găsești și locuri cool și eco-friendly.

Coasta mediteraneană a Turciei e renumită pentru hectarele de hoteluri family friendly și pentru relația destul de relaxată cu designul de calitate. Așa că existența unui loc care să pară transferat dintr-o țară mai vestică este destul de surprinzătoare. În *Kemer,* o localitate situată la circa 30 de kilometri de Antalya, pe coasta vestică a golfului omonim, vegheată de Munții Taurus, poți poposi la surprinzătorul resort *Nirvana Lagoon Villas Suites & Spa* și să te simți mai degrabă în Italia sau Spania. Construit într-o pădure de pini, locul te surprinde cu alei întortocheate pline de viluțe cochete și încăpătoare și de piscine mici și discrete. Nu-i chiar o întâmplare dispunerea aparent aleatorie a clădirilor. Resortul fiind amplasat într-o pădure de pini seculari, constructorul a ales să protejeze copacii și să creeze proiectul în așa fel încă să nu taie nici măcar unul. Am aflat lucrul ăsta spre finalul scurtului sejur și am înțeles de ce fiecare pin purta o plăcuță cu „număr de înmatriculare", iar prin unele balcoane treceau, pur și simplu, trunchiuri de copaci. Partea dinspre plajă e ornată cu omniprezenții palmieri, iar din loc în loc găsești măslini vechi de 3-400 de ani, aduși din centrul Anatoliei și acomodați acolo. Este genul de loc în care te duci să stai relaxat, pe marginea piscinei sau pe plajă, cu laptopul în brațe, și să lucrezi la proiectele personale. Iar dacă vii în martie, spun localnicii, ai putea chiar închiria o mașină, urca 40 de kilometri până la Saklikent, pentru schi, ca mai apoi să te reîntorci pe plajă și să faci o baie în Mediterana. —MIHAI GHIDUC

FOTO: MATEI L. BUȘA

Liceul „Tamas Aron" domină centrul acestui cadru cu partea veche a orașului.

PLIMBARE PRIN

ODORHEIUL SECUIESC

Orașul cu cea mai mare majoritate maghiară din România.

Am prieteni buni în fosta capitală Udvarhaley, unul dintre cele șapte scaune secuiești din Transilvania; și se străduiesc de fiecare dată să ne primească frumos. La un pahar de vin facem puțină genealogie cu Zoltan, care ne spune că ai lui sunt aici de secole. Mergem să vizităm superba mănăstire franciscană care are piatra de temelie de la 1730.

Participăm, ca observatori, la slujba de duminică a Bisericii Reformate și ortodocșii din noi sunt uimiți de aparița unei femei preot. Și de disciplina oamenilor. Biserica în sine e un obiectiv arhitectonic de toată frumusețea. Ca și clădirea Liceului „Tamas Aron" sau Primăria.

Dăm și pe la Cetatea Secuiului, unde aflăm (și recunosc, asta ne face să ne crească inima valahă) că arheologii au descoperit sub ea un castru roman.

Cel mai vechi monument este Capela lui Iisus care se află pe teritoriul unui sat ce a fost încorporat municipiului Odorhei. O legendă spune că în timpul marii invazii tătărești din 1241, după ce cetatea Bud a fost distrusă, un tânăr s-a furișat în capelă pentru a se ruga și a tras o săgeată în sus. Săgeata l-a străpuns pe hanul tătar ce se odihnea în fața cortului său.

La final ne vedem și cu prietenul Miklos și cu cele două simpatice fetițe ale lui, Timi și Henriete. Fetițele nu se descurcă prea bine în română și Miki le amenință, mai în glumă, mai în serios, că va vorbi cu profesoara de română să le mai scadă notele. —CĂTĂLIN DUMITRESCU

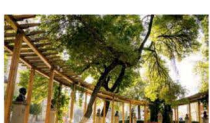

Parcul Statuilor din Odorheiu Secuiesc.

IDEI, CĂRȚI, CĂLĂTORII

Recomandări pentru vacanță

THE WINE BOOK OF ROMANIA

Volumul Marinelei Ardelean reunește cele mai bune vinuri din România și Republica Moldova. „Suntem al 5-lea producător de vin în Europa și pe locul 12 în lume. Dar mai avem mult de lucrat la educația consumatorului", spune autoarea care este specialist în branding și business development în industria enogastronomică, degustător profesionist în concursuri internaționale de vinuri și profesor la Italian Chef Academy (Roma). Toate vinurile prezentate aici au fost evaluate anul trecut de un juriu de opt experți internaționali, dintre care doi Masters of Wine. În urma acestei evaluări au fost descrise și clasificate 214 vinuri, 15% dintre ele fiind de cinci stele.

TOURING ÎN ROMÂNIA

Al doilea ghid turistic al proiectului Carpathian 2 Wheels Guide propune 28 de trasee pe drumuri asfaltate care acoperă întreg teritoriul țării. 21 dintre ele străbat regiuni istorice precum Maramureș, Banat, Transilvania sau Dobrogea, iar 7 dintre ele duc călătorii prin toate pasurile montane majore din Munții Carpați. Toate au durata de una sau două zile. Pentru a prelungi aventura pe două roți prin România, la finalul ghidului autorii propun 5 trasee lungi, de până la 8 zile.

FOTO: LAJOS LUKÁNICZ (ODORHEIUL SECUIESC)

GREEN VILLAGE
4* RESORT | SFANTU GHEORGHE | DANUBE DELTA

Descoperă unul dintre cele mai frumoase ținuturi din lume, locul unde Dunărea întâlnește Marea Neagră. Resortul Green Village îmbină aventura și natura sălbatică cu relaxarea și confortul, într-un tărâm unic de vacanță: paradisul Deltei Dunării.

Vă invităm să vă bucurați de preparate pe bază de pește, activități în aer liber de neuitat, cursuri relaxante de yoga sau de gătit.

Vilele cu vedere către lacurile și canalele Dunării, livingurile confortabile cu cotloane intime pentru recreere, mobilierul din bambus și finisajele atent alese asigură standarde ridicate de cazare.

Nu ratați toate aceste beneficii pe care vi le oferă Green Village Resort.
Rezervați acum pe **www.greenvillage.ro**.

OFERTĂ SPECIALĂ
280 EURO
4 NOPȚI / PERS*
include
mic dejun + cină și transfer barcă rapidă
Murighiol - Sfântu Gheorghe - Murighiol
valabilă în perioada
10.07 - 30.08.2016**

* prețul include loc în camera mică
** în limita pachetelor alocate

GHID EXPLICATIV

Primiri călduroase pe glob

Ghid de etichetă a salutului în lume.

BRAZILIA
Brazilienii îi întâmpină pe nou-veniți cu o strângere de mână și contact vizual intens; prietenii se sărută pe amândoi obrajii.

CUBA
În Cuba se obișnuiește o strângere de mână sănătoasă – dar nu vă mirați dacă primiți și o îmbrățișare și un sărut pe obraz.

GROENLANDA
Vizitatorii se pot aștepta la o strângere de mână; tradiția atingerii nasului, *kunik*, este rezervată pentru persoanele iubite.

INDIA
Lipiți palmele și fețe o plecăciune. Bărbații și femeile nu se ating decât dacă dau mâna într-un context de afaceri.

MAROC
Salutul general folosit este „Salaam alaikum – Pacea fie cu tine". Nu se dă mâna decât cu persoane de același sex.

OLANDA
Ca salut în mediul profesional se folosește strângerea de mână; prietenii se sărută pe obraji, alternativ, de trei ori.

NOUA ZEELANDĂ
Unul dintre saluturile obișnuite este „Kia ora", însoțit adesea de *hongi*, atingerea vârfului nasurilor pentru împletirea respirației și a energiei spirituale.

COREEA DE SUD
Aplecați-vă, cu mâinile pe lângă trunchi, și spuneți „Annyeong haseyo". O plecăciune mai adâncă transmite mai multă stimă.

THAILANDA
Împreunați palmele ca pentru rugăciune și aplecați ușor capul. Cu cât mai sus țineți mâinile, cu atât veți exprima mai mult respect.

NIGEL HOLMES

TEXT: LINDSAY SHAPKA

Portul Hercule și districtul La Condamine din Monaco.

EXPERIENȚĂ

Doi kilometri pătrați

Plimbare pe jos prin Micul Monaco.

Principatul de la malul Mediteranei este atât de mic, încât poate fi străbătut la pas în mai puțin de o zi. Ceea ce am și făcut.

Autobuzul aglomerat cu care am venit de la Nisa m-a lăsat în fața Cazinoului – o clădire elegantă care contribuie din plin la PIB-ul țării. Primul lucru care mi-a atras atenția a fost nu atât arhitectura locului, cum mi se întâmplă de obicei, ci „parcul auto" care-l bate fără probleme chiar și pe cel de la Mamaia în cele mai glorioase momente estivale.

Monaco se împarte în două: partea de jos, unde se amestecă „zgârie-nori" și clădiri cu arhitectură clasică, precum Cazinoul sau exclusivistul Hotel de Paris, și partea de sus – medievală. Multe dintre clădirile înalte sunt locuințe. Principatul s-a dezvoltat pe verticală datorită creșterii semnificative a populației prin atragerea unui important număr de oameni bogați care s-au stabilit aici. Monaco este cel mai dens populat stat din lume și se află în situația paradoxală în care localnicii sunt minoritari în propria țară.

Partea de sus, cea medievală, este tipică orășelelor vechi de pe Coasta de Azur, cu străduțe înguste înțesate de magazine de suvenire și terase. Tot aici se află și Muzeul de Oceanografie condus în trecut de marele explorator Jacques Yves Cousteau, dar și Palatul Princiar. Palatul – reședința Prințului de Monaco, mi-a atras atenția prin faptul că are o arhitectură austeră, fiind la bază o fortăreață.

Dincolo de faptul că-i frumos și elegant, Monaco este în primul rând o lume în miniatură. Neapărat de văzut! –SORIN SHENCEA

FOTO: SORIN SHENCEA

FOTO: 123RF.COM

Patru destinații de neprețuit, foarte... RIO

Rio de Janeiro, orașul al cărui nume te duce cu gândul la muzică și la dans, la căldura soarelui și la un bronz uniform, la faimosul carnaval ce mută petrecerea în mijlocul străzilor, precum și la oamenii atrași de pulsul Rio. Tentația este mare în orașul din sud-estul Braziliei. De la statuia lui Hristos Mântuitorul până la plajele cu nume de melodii celebre, Copacabana sau Ipanema, fiecare clipă petrecută în această metropolă mult îndrăgită și mult cântată este neprețuită. Mai mult, în această vară, lista atracțiilor disponibile în orașul veseliei este completată de Jocurile Olimpice, unde sunt așteptați cei mai buni sportivi ai lumii.

TRAGGA:
STEAK ARGENTINIAN MARCA RIO

Tragga – din portughezul „traga", care înseamnă „te rog, adu" – a adus la Rio cultura steakului argentinian autentic, într-o atmosferă prietenoasă și la prețuri accesibile. Restaurat până la ultimul detaliu de arhitectul Hélio Pellegrino, restaurantul își seduce clienții atât vizual, cât și culinar. Este condus fără cusur de sofisticatul chef

Juan Funes, la rândul lui fiu de experți în gastronomie, un pasionat atât de bucătăria locală, dar și de renumita carne de vită argentiniană. După surprizele vizuale și gustative, o nouă surpriză îi se oferă iubitorilor de vin clienți MasterCard – ei se pot înscrie în platforma www.priceless.com pentru a beneficia de oferta special creată pentru ei, respectiv pot veni cu vinurile cele mai bune din propria pivniță, pentru a le savura alături de felurile de la Tragga.

RIO - PRIN „LENTILA" MOBILULUI

Este greu să descrii o fotografie bună, însă de cele mai multe ori creativitatea de care a dat dovadă fotograful atrage atenția privitorului, iar „PhotoMobile" este locul ideal pentru a-ți perfecționa tehnica de fotografiat cu telefonul mobil și creativitatea. În labirintul de experiența braziliene, îl vei avea ghid pe Rafael, un fotograf talentat din Rio care deține o cultură generală bogată și care a trecut prin variate meserii, de la jurnalist și muzician la filmograf. Alături de echipa sa, Miramundos, Rafael îți va prezenta îmbinarea ideală între noua tehnologie și sensibilitatea vizuală. Nu uita, locul unde te afli este ideal pentru a profita de noile abilități dobândite.

Prin înscrierea în platforma www.priceless.com, clienții MasterCard au o reducere de 10% pentru a se bucura de experiența „PhotoMobile".

O CĂLĂTORIE DE NEPREȚUIT PE OCEAN

Chiar dacă trăiesc într-un oraș scăldat de valurile oceanului, locuitorii din Rio își petrec majoritatea timpului cu picioarele în nisip. „Descobrindo os 7 Mares" a dorit să ofere turiștilor o altă imagine a oceanului. Cu ajutorul lor, vei descoperi arta navigației, dar și alte

„Bucură-te de experiențele surprinzătoare și accesează ofertele de neprețuit prin înscriere în platforma MasterCard, www.priceless.com, pentru a-ți transforma vacanța într-o poveste de neuitat."

bucurii nautice. Leonardo, ofițer în rezervă al Marinei Braziliene, îți va fi ghid, iar pasiunea lui pentru mare te va molipsi. Marea este casa lui de la vârsta de 10 ani, iar poveștile adunate pe parcursul anilor sunt de neprețuit. În plus, Leonardo te va ajuta să înveți noțiunile de bază pentru navigație.

Pentru această experiență, prin înscrierea în platforma www.priceless.com, clienții MasterCard beneficiază de o reduce de 10%.

I LOVE FASHION, EDIȚIA RIO DE JANEIRO

Tendințele din Rio fascinează orice pasionat de cumpărături. De la tricouri colorate la diverse tipuri de blugi pe care trebuie să-i porți, cele mai cool magazine din oraș îți pun la dispoziție o paletă diversă de produse. Mai mult, pentru a descoperi creațiile cele mai dorite sau buticurile exclusive, vă recomandăm o sesiune de shopping cu Karen. Sociolog de meserie, cu specializare în Design Thinking și Vitrine and Retail Tour la New York, dar și cu o aplecare naturală către detalii, Karen va crea o hartă personalizată pentru dorințele tale și te va iniția în secretele shopping-ului brazilian.

În plus, clienții MasterCard beneficiază de o reducere de 10% dacă achiziționează oferta prin intermediul platformei www.priceless.com.

La Milano, oraș uneori labirintic, atât localnicii, cât și vizitatorii se orientează după turlele dantelate ale marelui Duomo.

ORAȘUL MEU

MILANO LA MAXIMUM

TEXT: BEPPE SEVERGNINI

Poate că Milano nu-ți taie răsuflarea, ca Veneția. Nu e elegant ca Florența și nici pitoresc ca Napoli. Nu are lacul superb al lui Como și nici dealurile armonioase ale Sienei. Dar Milano reprezintă Italia în mai mare măsură decât aceste orașe superbe.

Este un oraș plat, închis, circular. E ușor să te pierzi în el. Italia e un labirint, iar Milano și mai și. Arhitectul Renzo Piano spune că, în copilărie, a trăit în Florența, dar i s-a părut „prea plictisitoare, fiindcă era prea perfectă". Milano însă, „era cel mai imperfect și deci cel mai interesant oraș". Subscriu. Milano e departe de a fi perfect. Dar, în primul și în primul rând, are curaj. În ultimul secol, multe dintre schimbările capitale din Italia au început la Milano: socialismul, febra Marelui Război, fascismul, împotrivirea față de fascism, boom-ul economic al anilor '60, frământările politice din anii '70 și fenomenul populist Silvio Berlusconi. Milano are de toate, și bune, și rele.

Vechile Navigli (canale) ale orașului, odinioară element important al industriei locale, vor căpăta în curând viață nouă.

Milano a avut dintotdeauna idei. Mâncare. Modă. Design. Televiziune. Reclame. Publicații. Este campionul național în toate aceste domenii, plus industrie, comerț și finanțe – îi lasă Romei doar politica, televiziunea națională și cinematograful. Vizitați Galleria Vittorio Emanuele II din Piazza del Duomo și urcați cu scările rulante la noul restaurant al lui Niko Romito, Spazio. Dedesubt veți vedea Galleria, mama și tatăl tuturor mall-urilor, plină de activitate. Veți vedea de ce Europa a tratat dintotdeauna Milano cu respect.

Traversați piața și luați liftul până pe acoperișul catedralei, Duomo. Pierdeți-vă printre creneluri și turnulețe și admirați orașul și câmpia de dedesubt alături de statuia din aur a Madonninei, care pare să plutească. Dacă Dumnezeu ar construi un castel de nisip, așa ar arăta. Reveniți în Galleria și ieșiți pe la capătul celălalt, în Piazza della Scala, unde se află Opera și Palazzo Marino, Primăria. Frumusețea și politica se supraveghează reciproc, ca două rude bănuitoare. Așezați-vă în piață și priviți-i pe milanezi cum coboară de pe Via Manzoni și din cartierul modei spre Ristorante Trussardi. Mirosul de tei umple aerul de vară.

Imediat după colț, Milano dansează pe un ritm mai alert. Curțile din Universită Statale, fost spital, și Accademia di Brera mișună de studenți. Arco della Pace și Colonne di San Lorenzo țin de republica autonomă a aperitivului. La fel și Navigli, vechile canale care converg în recent inauguratul bazin Darsena. Da, Milano și-a recăpătat în sfârșit râul! Fețele o plimbare, întârziați prin vreo cafenea. Nu vă grăbiți. Uitați-vă la noi, la „italieni", cum vorbim cu zâmbetul, cu ochii, cu mâinile. Cum încercăm să vă impresionăm și adesea reușim.

Cina? Noul restaurant de pe acoperișul muzeului Triennale. Seamănă cumva privelișteа cu Central Park din Manhattan? Poate, dar *la grande belleza*, marea frumusețe care vă înconjoară e altceva. Parco Sempione, verde închis; Castello Sforzesco, îmbăiat în lumină portocalie; clădirile zvelte și argintii din Piazza Gae Aulenti care au dat orizontului milanez un aer de secol XXI.

Milano are „gusto", atât în sensul muzical, de antren entuziast, cât și în cel din italiană, în care înseamnă bun-gust. Pe 1 mai anul trecut s-a deschis Expo Milano 2015, cu 145 de țări expozante, care a devenit imediat un festin mobil. Tema acestei expoziții internaționale a fost aceea că e important să hrănim planeta. Dar e important și să hrănim spiritul italian, după ani și ani de strâmtoare economică. Pentru Italia, ocazia aceasta a fost o încercare serioasă de a reflecta asupra hranei și, în același timp, o petrecere fantastică de șase luni. Expo 2015 a arătat lumea așa cum ar vrea să fie și cum nu este.

Dar a sunat și a mirosit a Milano. Ceea ce e bine.

BEPPE SEVERGNINI *scrie la ziarul milanez* Corriere della Serra *și a publicat 15 cărți, printre care bestsellerul New York Times intitulat* La Bella Figura: A Field Guide to the Italian Mind.

FOTO: ANNETTE SCHWETERLAFI REEQUI (POZĂ); PAGINA ANTERIOARĂ SIMEI ESTOCK PHOTO (CATEDRALA)

★★★★
CONCURS
ALL INCLUSIVE
DELTA DUNĂRII
2 persoane
7 zile

Câștigă o vacanță la Sfântu Gheorghe în Delta Dunării la GREEN VILLAGE RESORT ★★★★

Citește cu atenție articolul de la pag. 10 și răspunde la întrebarea: *„Când se celebrează Ziua internațională a ieiș?"* Trimite-ne răspunsul corect prin e-mail la **traveler@burda.ro,** cu mențiunea *„Pentru concursul Green Village Resort"*. Nu uita să-ți adaugi numele și prenumele, adresa și un număr de telefon la care te putem contacta. Așteptăm răspunsurile voastre până la data de 5 august. Numele câștigătorului va fi publicat pe **www.natgeo.ro.** la 10 august. Pachetul-premiu oferă cazare în a doua jumătate a lui septembrie pentru două persoane în cameră dublă, cu regim de masă all inclusive și transfer cu barca rapidă din Murighiol la Sfântu Gheorghe și înapoi. Dacă resortul este full booked în acea perioadă, câștigătorul și organizatorul vor găsi o soluție de comun acord pentru a beneficia de premiu oricând va dori câștigătorul până la finalul anului 2016. Găsești regulamentul complet al concursului pe **www.natgeo.ro.**

RESORTUL GREEN VILLAGE★★★★ – SFÂNTU GHEORGHE

Descoperă unul dintre cele mai frumoase ținuturi din lume, locul unde Dunărea întâlnește Marea Neagră!

Resortul Green Village îmbină aventura și natura sălbatică cu relaxarea și confortul, într-un tărâm unic de vacanță: paradisul Deltei Dunării.

Vacanța oaspeților va începe în Murighiol, unde, asistați de personalul Green Village, se vor îmbarca pe una dintre bărcile resortului, pentru a ajunge la Sfântu Gheorghe.

Drumul în sine face parte din experiența unică oferită: vegetația specifică Deltei mărginește canalele, iar aerul proaspăt curăță gândurile și trezește spiritul de vacanță.

Odată ajunși la destinație, oaspeții vor descoperi că Resortul Green Village nu este doar parte din natură, ci natura însăși – arhitectura păstrează caracterul local, materialele sunt durabile și 100% ecologice. Aici vor găsi un sentiment de intimitate și o atenție deosebită la detaliu.

La Green Village, experiența călătoriei este dusă la nivelul următor, prin stabilirea unor standarde înalte de cazare, activități în aer liber, relaxare și meditație, toate în cadrul magic al Deltei Dunării.

Mai multe informații găsiți pe:
http://www.greenvillage.ro/

*VALOAREA PREMIULUI: 1.060 DE EURO CU TOATE TAXELE INCLUSE; 2 ADULȚI. IMPOZITUL DE 16% AFERENT PREMIULUI VA FI SUPORTAT DE CĂȘTIGĂTOR. PREMIUL NU VA FI ACORDAT ÎN BANI; PUNEREA ÎN POSESIE A PREMIULUI VA FI CONDIȚIONATĂ DE ÎNDEPLINIREA OBLIGAȚIILOR LEGALE PRIVIND PLATA IMPOZITULUI DATORAT, ÎN CONFORMITATE CU PREVEDERILE LEGALE.

GREEN VILLAGE
4* RESORT | SFÂNTU GHEORGHE | DANUBE DELTA

GREEN VILLAGE RESORT
Sfântu Gheorghe, Delta Dunării
Tel.: +4 0241.487.090/3
e-mail: reservations@greenvillage.ro
www.greenvillage.ro

Construcția rucsacului Osprey Stratos 50 asigură confort în turele montane.

SHOPPING

GĂSEȘTE-TI RUCSACUL!

Alege inteligent, orientează-te spre rucsacul de care ai într-adevăr nevoie!

Turele pot fi solicitante și obositoare, de aceea trebuie să acorzi o atenție sporită alegerii unui rucsac confortabil, pe măsura ta, care-ți oferă libertate de mișcare și asigură o distribuire corectă a greutății – pe șolduri, nu pe umeri – prin bretele, chingi și centură lombară. Roxana Motica, Shop Manager Maramontsport.ro, te sfătuiește să nu pierzi din vedere următoarele cinci aspecte:

DURATA TUREI ȘI VOLUMUL de echipament dictează capacitatea rucsacului. Cu cât tura e mai lungă, cu atât trebuie să crească și volumul acestuia. De asemenea, rucsacul trebuie să fie adecvat tipului de activitate – plimbare cu bicicleta, o alergare în pădure, o tură de o zi pe munte sau o drumeție de mai multe zile etc.

STUDIAZĂ CONSTRUCȚIA rucsacului, concentrându-te pe: centura lombară și bretelele care preiau din greutate, spatele rucsacului care trebuie să asigure circulația optimă a aerului, compartimentare – pentru că ajută la organizarea eficientă a bagajului și la echilibrare –, buzunarele exterioare (îți permit să păstrezi lucrurile utile la îndemână).

OPTEAZĂ PENTRU MATERIALE și accesorii rezistente la uzură și la condiții atmosferice din cele mai diverse. Cusăturile trebuie să fie solide.

DIMENSIUNEA (S, M, L) este una dintre condițiile de bază pentru a avea un rucsac confortabil. În acest caz, se iau în calcul nu înălțimea, ci lungimea spatelui și circumferința taliei.

VERIFICĂ PREZENȚA SISTEMELOR de prindere pentru accesorii suplimentare – pioleți, bețe de trekking, carabiniere etc.

FOTO: MARAMONT, CUECHUA, MAMMUT, BERGANS OF NORWAY, OSPREY, MARAMONT

MARAMONT HIKING

E recomandat atât pentru ture alpine scurte, cățărare, schi, mountainbike, cât și pentru oraș (are dimensiunea potrivită pentru avion). Este confecționat din Cordura 500/Cordura 750, are spate anatomic, bretele anatomice reglabile, sistem de prindere frontală cu șnur elastic și fixare în zona lombară prin chingi reglabile. Prinderi laterale pentru pioleți, schiuri, bețe telescopice. Volum: 25 de litri.

maramontsport.ro, preț: 149 lei

QUECHUA FORCLAZ 30 AIR

Conceput pentru drumeții de o zi, Forclaz 30 Air are spate cu sistem de ventilare Air Cooling, care permite circulația aerului, și bretele și centură aerisite. Spatele și bretelele din spumă de densitate mare, completate de cureaua cu sistem dublu de reglare, asigură o utilizare confortabilă. Materiale: poliester și poliamidă. Husă de ploaie integrată. Volum: 30 de litri.

www.decathlon.ro, preț: 219 lei

BERGANS SKARSTIND 40L

E un rucsac pentru alpinism, trekking și hiking, realizat din Nylon 210D și 420D Velocity. Sistemul de transport Skarstind include cadru de oțel pentru susținere și plasă tensionată de spate pentru ventilație. Are spate anatomic, cu partea superioară rigidizată, curea de piept ajustabilă, capac și chingi de compresie detașabile, putând fi atașate în orice zonă a rucsacului. Volum: 40 de litri.

www.proalpin.ro, preț: 630 lei

OSPREY STRATOS 50

Are spate ventilat și compartimentare ergonomică pentru transportul echipamentului. Pentru aerisire optimă, hamul și chinga de la brâu sunt realizate din spumă perforată, acoperită cu mesh. Chinga de la piept are fluier pentru urgență. Este dotat cu compartiment pentru sacul de dormit, sistem de fixat bețele de trekking din mers, Stow-on-the-Go™, și pentru transportul unui pioleț. Volum: 50 de litri.

www.nootkasport.ro, preț: 687 lei

ALEGEREA EDITORULUI

MAMMUT CREON LIGHT

Creon Light este un rucsac ușor (1.090 grame), recomandat pentru drumeții, ture montane, alpinism clasic, cățărare de două-trei zile. Este realizat din Nailon Mini Ripstop 100D, Oxford HD 420D, Ballistic 1680D și are centura și bretelele căptușite cu material EVA. Chingile de compresie se strâng în față sau lateral. Sistemul 4 STREAM permite aerului cald să se ridice și punctului de echilibru să fie mai aproape de corp. Volum: 35 de litri.

magazinulmammut.ro, preț: 469,90 lei

ZOOM

UN PARADIS PE ZI

Bifăr cu valize în insulele din sudul Thailandei.

TEXT ȘI FOTO:
HELMUT IGNAT

Am zis OK, deși știam că va fi un maraton infernal. Organizatorul excursiei m-a prins într-o dispoziție aventuroasă... În plus, mi-am mai zis să profit de ocazie ca să văd pe repede înainte cât mai multe insule, doar-doar voi găsi ceva să-mi placă unde să mă pot întoarce să stau după pofta inimii. Și uite-așa am plecat pe Marea Andaman cu valize demne de portbagajul taxiurilor urbane, și nu de puntea bârcilor tradiționale, cu obsedante operațiuni de despachetat-împachetat care păreau că durează mai mult decât șederea însăși... Ca să nu mai vorbesc despre debarcările-îmbarcările direct în/din apă până la genunchi, cu valiza în spate, imagini cu trimiteri la filmele cu pirați cărându-și cuferele cu comori pe insule secrete.

M-am „transferat" aproape zilnic, uneori cu „speed boat"-uri în care pasagerii stau ca niște sardele portocalii în veste de salvare, laolaltă cu propriile bagaje, dar și cu saci cu mâncare sau „baxuri" de băuturi. Alteori cu „long tail boat"-uri, un fel de microbuz maxi-taxi al apelor thailandeze, dotat cu o coadă lungă de câțiva metri, un fel de țeavă având la un capăt un motor ca de tractor, iar la celălalt, elicea.

Am început în Satun-ul neturistic, cu popas à la Sindbad în mijlocul mării, pe „Spinarea de aur a dragonului", o fâșie de nisip lungă de vreo 5 km care la reflux leagă ca o potecuță câteva insule din apropierea Ban Tan Yong Po. Pe mal, în micul resort cu inox și termopane (Tanyong Bury) al primarului unui sat de pescari musulmani, am savurat cea mai bună masă cu fructe de mare din toată excursia. Nu mai țin minte cum îl chema pe primarul de 35 de ani, școlit la Koh Lipe, dar omul s-a întrecut pe sine: crabi cât pumnul, mega-creveți Goliat, mega-crabi negri înecați în piper negru, lunguieți ca niște călugărițe, calamari în sos tamarin, pește peste pește. Allah Ahbar!

A urmat o pereche de insule total opuse: Koh Lipe, cu atmosferă de supermarket turistic (dar înconjurată de alte câteva insule nelocuite minunate), și Koh Tarutao cea spartană și liniștită, parc național unde prima informație este o listă lungă de lucruri interzise. Merită, măcar pentru plaja superbă, cu un nisip atât de fin, încât scârțâie când pășești pe el, ca zăpada noastră în ger! Am continuat spre nord, cu stații scurte prin multe, multe insulițe-satelit din Parcul Marin Tarutao: Koh Kai, Koh Hin Ngam, Koh Adang, Koh Rawi.

După o escală continentală, alte două popasuri nocturne au fost Koh Kradan (favorita mea) și Koh Mook (de unde se poate ajunge într-un alt loc decupat dintr-un film de aventuri – trecând înot, la reflux, printr-o grotă cufundată în beznă, ajungi pe o plajă cu vegetație luxuriantă, înconjurată complet de pereți de stâncă de zeci de metri înălțime!).

Finalul a fost apoteotic, cu o cină somptuoasă la Rayavadee, pregătită de *chef* Romanin Aletru, pe o terasă aristocratică și păziți de maimuțe hoațe de trei fete cu prastii!

Resortul Rayavadee, una dintre bijuteriile din Krabi, este cel mai exclusivist loc pe care l-am vizitat în acest tur.

Pe Koh Lipe, unii vin, alții pleacă, într-un du-te-vino amețitor (deasupra). Totuși, între două transferuri te poți bucura de multă relaxare. Chiar și într-o zi liniștită, valurile și câteva pale de vânt mai nărăvașe creează condiții de duș în „bărcile cu coadă lungă" (dedesubt).

Clienții cu dare de mână se cocoșesc într-una dintre piscinele resortului Rayavadee, într-un decor de grădină botanică tropicală.

La doar câteva sute de metri de plaje aglomerate poți găsi ca prin minune oaze de liniște totală, precum aceasta de pe partea estică din Koh Kradan (deasupra). După o plimbare pe elefant prin jungla din Koh Mook, copiii îl răsplătesc pentru efort cu câteva banane (dedesubt).

Un mare argument pentru vizitarea Thailandei: mâncarea excepțională (deasupra). Pentru un începător, e esențial să ceară feluri cât mai „no spicy". Cine se scoală devreme nu ajunge departe, dar obține portrete frumoase în lumina blândă a răsăritului (dedesubt).

Traversând Koh Kradan pe o potecă tăiată în junglă, ajungi pe o mică plajă pitorească, unde lumea se strânge pentru a admira apusul.

TEXT: ROXANA FARCA FOTO: ALEXANDRU FARCA

Oman pentru toată familia

ORIENTUL DIN POVEȘTILE ȘEHEREZADEI.

Cămilele continuă să fie cel mai de preț bun al beduinilor. În Wahiba Sands, acesta e cel mai agreabil mijloc de transport. E o plăcere să îți începi ziua cu o astfel de plimbare, la răsărit.

Oman, unde este Oman?

Așa mă întrebam în timp ce studiam, cu harta în față, Orientul Mijlociu și țările din Golful Persic. Am găsit Omanul pe un colț de continent scăldat de apele verzi ale Mării Arabiei, învecinat pe uscat cu Emiratele Arabe Unite, Arabia Saudită și Yemen, iar peste golf, cu Iran și Pakistan. Dintre toate aceste țări mult mai cunoscute, eu aveam să vizitez

Întâmpinați cu ceai de ghimbir și curmale, într-o casă tradițională.

atunci Omanul, timp de cinci zile. Urma să descopăr o țară cu o istorie interesantă, cu un respect evident față de trecut și tradiție, dar și cu o deschidere înțeleaptă și echilibrată către nou. Mi-a plăcut atât de mult, încât nu am avut liniște până când nu m-am întors cu familia, pentru alte nouă zile de vacanță.

- Ce vă trec la destinație?

- Oman, am răspuns agentei care ne emitea asigurările de călătorie, la final de 2015.

- În ce țară?

- Oman e țara.

- A! Unde e asta?

Nu am râs și nu am judecat, știam că și eu am fost în aceeași situație, nu cu foarte mult timp înainte. I-am explicat unde e, enumerând țări ale căror nume nu aveau un efect tocmai liniștitor pentru toți cei care mă întrebau unde voi călători la final de an.

- Și nu vă este frică? a venit întrebarea standard.

- Nu, deloc. Am mai fost acolo și cred că, în acest moment, mi-ar fi mai frică oriunde în Europa decât în Oman.

Am decolat către Oman de Crăciun. Era cel mai frumos cadou pe care ni-l puteam oferi. Am plecat împreună cu fata noastră de 12 ani, cu o familie care avea la rândul ei o fetiță de 10 ani și cu o prietenă, mare iubitoare de Orient. Dintre toți, doar eu știam la ce să mă aștept. Pentru ceilalți, cadoul Oman avea să se despacheteze încet, ca o matrioșka rusească, dezvăluind în fiecare zi o nouă surpriză. În călătoria noastră ne-am propus să explorăm atât comorile naturale ale acestei oaze orientale, cât și istoria, bine păstrată în orașe vechi, castele și forturi impresionante. Ne-au surprins întâlnirile cu sate răsărite din terenuri aride, unde case albe și curate, frumos ornamentate, păstrează specificul oriental. Ne-au încântat grădinile verzi cu palmieri și am gustat deseori din fructele lor dulci, curmalele fiind un simbol al ospitalității. Ne-au bucurat delfinii jucăuși sau vulturii care planează în aer, deasupra munților și șoselelor perfecte. Ne-au lăsat fără grai culorile aprinse ale apusurilor, formele dunelor din deșert și limpezimea apelor ce netezesc plaje pustii sau se strecoară, verzi și ademenitoare, prin cutele canioanelor adânci. După nouă zile, au rămas încă locuri de văzut și experiențe de încercat într-o călătorie viitoare.

Manual Bakery scrie cu litere luminoase pe frontonul unei brutării. Dintre cele aproximativ patru milioane de locuitori ai Omanului, aproape două milioane sunt expatriați, foarte mulți veniți din India, Pakistan sau Bangladesh. Nu e de mirare că bucătăria omaneză e atât de mult influențată de gusturi și arome indiene. Manual Bakery e una dintre afacerile tipice pe care le găsești în fiecare oraș și sat din Oman, alături de Coffee Shop, Lady Tailoring, Gents Tailoring, Sales of Food Stuff sau, una dintre preferatele mele, Hair Beautification. Ochi pătrunzători, bine conturați cu kohl, ne studiază pe mine și pe Alex în timp ce așteptăm să ni se coacă, pe plita încinsă, *chapati* și *parotta* (un fel de lipii). Simțim cum o primă privire ne fixează prin parbrizul unui taxi, completată de a doua, venind dintr-o mașină albă. Ambele vehicule sunt conduse de femei. În Oman fetele au acces la educație și la profesii cât mai diverse, chiar dacă nu beneficiază de o libertate totală, iar viața de

Orașul Nizwa, așa cum se vede din fortăreață. Nizwa a fost capitala Omanului și a rămas un centru spiritual important, motiv pentru care a fost numit Capitală a Culturii Islamice în 2015.

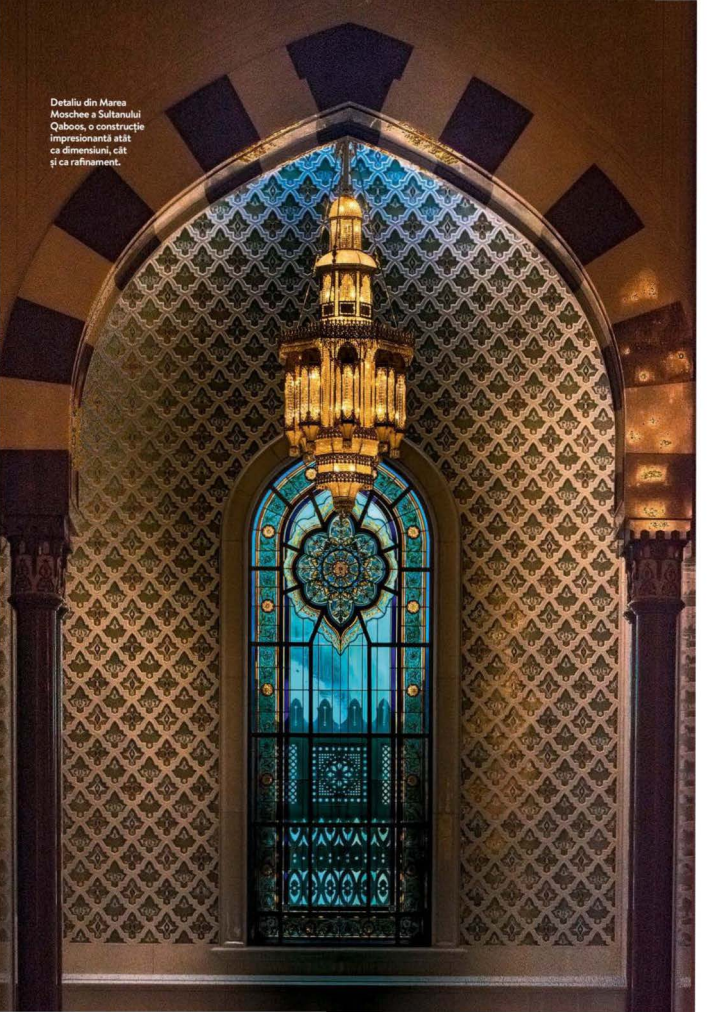

Detaliu din Marea Moschee a Sultanului Qaboos, o construcție impresionantă atât ca dimensiuni, cât și ca rafinament.

Într-o locuință tradițională din Al-Hamra (deasupra), aflăm cum se face pâine, cum se extrage uleiul sau cum se macină cafeaua. Marea Moschee din Muscat (dedesubt) a fost inaugurată de Sultanul Qaboos pe 4 mai 2001.

familie rămâne cea mai importantă. Îmi imaginez că ţinându-mi capul şi trupul cât mai acoperite voi respecta obiceiul locului şi nu voi ieşi în evidenţă, dar deghizarea nu poate fi totală. Bărbaţii, discreţi, mă ignoră, dar copiii şi doamnele mă analizează cu atenţie, de sus până jos, de fiecare dată când au ocazia.

Cu pâinea aburindă, împachetată pentru mai târziu, îl iau pe Alex de braţ şi ne retragem din lumina reflectoarelor, gata de o nouă experienţă. În prima zi ne-am plimbat cu barca pe mare, pentru snorkeling şi pentru a vedea delfinii, cu adevărat numeroşi, din Marea Arabiei. Oman este o destinaţie foarte bună pentru iubitorii de scufundări şi îi recompensează chiar şi pe cei mai puţin profesionişti, ca noi, cu privelişte unei vieţi subacvatice pline de culoare. Dacă pofta asta ne-am făcut-o deja, acum putem evada pe şoselele impecabile ale sultanatului, în căutarea păcii rurale şi a plajelor izolate din apropierea capitalei. La sud de Muscat, pe coastă, se înşiră o serie de golfuri şi mici fiorduri numai bune de explorat, iar plajele sunt aproape de şosea şi pustii, aşa cum am sperat. Pe una dintre ele apa s-a retras şi pe nisipul încă lucios se oglindeşte epava unui vas tradiţional din lemn, aflături de bărci de pescari aflate într-o stare foarte bună. Păşim cu atenţie pe nisip şi prin apa mică, printre stânci, jucându-ne de-a v-aţi ascunselea cu armata numeroasă de crabi. Îi urmărim cum ies din ascunzătorii scoţându-şi ameninţătorul deşte mare la înaintare, dar şi cum se fac nevăzuţi de parcă am fi avut o iluzie optică, de fiecare dată când mai înaintăm un pas.

În mod paradoxal, pentru o ţară în care deşertul şi pietrişul predomină, cele mai frumoase poveşti şi amintiri din Oman se scriu în jurul apelor. Aşa cum viaţa satelor depinde de ingenioasele sisteme de irigaţie care au existat încă din preistorie pe aceste meleaguri, numite *falaj* (sau *aflaj*, la plural), tot aşa, vacanţa noastră pare să-şi găsească cel mai bun ritm atunci când descoperim o albie cu apă răcoroasă prin preajmă.

Chiar dacă nu ştim încă, tot către o sursă de apă mergem şi pe Jebel Shams, cel mai înalt vârf din ţară, parte din lanţul muntos Hajar. Se poate ajunge până la 3.000 m altitudine, iar campingul în care ne-am pus noi corturile e pe la 2.000, civilizat şi frumos, cu preţuri destul de mari. Am fi putut să campăm oriunde pe munte, este permis, dar am preferat să avem acces la un duş, mai ales după drumeţie. Din camping se mai merge puţin cu maşina până la intrarea pe unul dintre cele mai cunoscute trasee de trekking din ţară. Se numeşte Balcony Walk şi e o poteacă ce înaintează de-a lungul adâncului şi impresionantului Wadi Nakhr, Marele Canion Omanez. Nu e greu de parcurs, are puline coborâri sau urcări şi e umbrită pe alocuri de balcoane şi acoperişuri stâncoase. Păşesc cu grijă şi respect, ca pe treptele unui amfiteatru a cărui adâncime se măsoară în kilometri, iar pe drum studiez ruinele unei foste aşezări, case minuscule din cărămizi de lut şi urme ale unei vechi agriculturi terasate. Mă întreb cum de au putut trăi oameni în acele condiţii şi răspunsul nu e chiar uşor de găsit. Mulţi drumeţi nu ştiu sau nu se încumetă să afle ce e dincolo de satul părăsit şi de capătul traseului, iar marcajele nu sunt evidente.

AM PUS CORTURILE PE PLAJĂ, ÎN ULTIMA NOASTRĂ NOAPTE ÎN OMAN. **E CALD ŞI ADORM UŞOR, PE COLOANA SONORĂ MARINĂ,** ÎN TIMP CE UN HAREM ÎNTREG DE STELE DANSEAZĂ PENTRU MINE DIN BURIC.

Dar există detectivi buni în grup şi, acolo sus în munte, după ce mă trezesc întrebând de mai multe ori: „Sigur e bine pe aici?", descopăr minunea: o oglindă pentru cer, stânci şi călători încălziţi de drum. Intru în apă ţipând de încântare şi smulgând lacul din liniştea şi odihna sa cristalină. Formele stâncilor din jur, dublate de reflexia în apă, încep să tremure odată cu mine. Înot până pe malul celălalt, ascuns sub bolta unei peşteri, şi mă simt ca navigatorii care văd pentru prima dată pământ, după o lungă călătorie pe ape. Lacul e foarte mic, dar apa e ca de gheaţă. Mă încălzesc apoi la soare şi observ o capră care vine să se adape, ignorându-ne. Deci aici se află secretul oraşului părăsit, de aici venea apa pentru viaţă şi pentru agricultură. Acum înţeleg. Nu e doar un oraş abandonat, e mai degrabă un paradis uitat, în căutarea iluziei unei vieţi mai bune, cu electricitate, ciment, şcoli şi maşini 4x4.

Şurprizele nu încetează aici. Canioane care se străbat uşor, la picior, pot deveni un adevărat pericol în caz de ploaie, viiturile din munţi năvălind şi umplându-le cu o viteză ameţitoare, uneori chiar în câteva minute de la primii stropi. Am citit avertizări şi am văzut imagini sau filmări, dar noi avem noroc, zilele noastre de vacanţă stau sub semnul soarelui. Există canioane cunoscute, uşor de abordat, sau mai dificile. Pentru că avem copii cu noi, o scuză bună pentru a ne masca propriile frici, alegem două trasee simple pentru plimbare şi bălăceală, cu ape ireal de verzi şerpuind printre stânci albe: Wadi Bani Khalid şi Wadi Shab. Ca tot omul în vacanţă, nu ţinem cont nici de calendar, nici de sfârşitul de săptămână la musulmani, adică vinerea la noi, ca să nu mai spun că suntem în pilin sezon. Locurile pe care eu, la prima călătorie în Oman, le-am considerat izolate, insule de răcoare aparent neştiute de nimeni, le regăsesc acum pline de oameni. Toţi se întrec în săriturile de la înălţime, de pe stânci, în bazinele cu apă adâncă. Nimeni nu este rănit, în afară de urechile mele care ar dori mai multă linişte.

La capătul lui Wadi Shab e o fantă foarte mică săpată de apă între două stânci, cu loc suficient cât să treacă un cap de om. Înaintez precaut, în timp ce mâinile şi picioarele îşi caută inutil un punct de sprijin, iar mintea se străduieşte să evite panica şi nedorita întâlnire cu doamna Claustrofobie. Dar prin această intrare ajung la unul dintre cele mai frumoase locuri din Oman. Iată-mă pentru a doua oară aici, în burta muntelui. Peştera se deschide către cer, iar de sus cade cu zgomot o cascadă. O rază de lumină dă apei o luminozitate aproape artificială, ca la cele mai sofisticate piscine, iar sfoara care atârnă pe lângă cascadă e o invitaţie pentru temerari. Aceştia sunt atât de mulţi, încât spaţiul idilic pe care mi l-aş fi dorit măcar două minute doar pentru mine se umple ca o baie termală cu moşi veniţi la tratament. O mare parte dintre „moşii" aceştia au încă hormoni dănţuind sub muşchi, plămâni buni şi răcnete barbare, slobozite în timp ce se caţără şi se aruncă înapoi în bazinul natural din peşteră. Ies de acolo rapid, de teamă să nu se spulbere de tot magia momentului. De revenit în extrasezon, îmi lipsec hotărâtă un post-it colorat în colţul de minte cu planuri şi sfaturi pentru

În peștera din canionul Wadi Shab, unul dintre cele mai frumoase locuri din Oman, este bine să ajungi în extrasezon, pentru a evita aglomerația și a te bucura cu adevărat de creația naturii.

călătoriile care încep cu „data viitoare".

La întoarcerea către Muscat mai oprim la Bimmah, pentru groapa în pământ în adâncimea căreia străluceşte altă apă de un verde intens, una dintre cele mai cunoscute şi frumoase sinkhole din lume. Şi aici liniştea este spartă de curajoşi. Un englez corpolent se aruncă de la cei peste douăzeci de metri, aterizând ca un tunet, în apă. Cu siguranţă că sperie generaţia mai tânără şi mai naivă de peşti, neobişnuiţi cu noile specii de balene zburătoare.

Printre toate ocaziile de bălăceală, o noapte între dunele roşii de nisip din Wahiba Sands apare ca o completare firească, într-o ţară creată parcă din poveştile imprevizibile şi fără de sfârşit ale Şeherezadei. Suntem preluaţi de maşini de teren şi ne oprim într-o tabără turistică aparţinând unei familii de beduini. Căsuţe din pânză de cort şi stuf găzduiesc paturile şi un dulăpior, minimul necesar pentru confort, fără ziduri inutile între om şi natură. Pe la îmbinări bate vântul, iar pe cearşaful curat s-au strecurat neastâmpăratele fire de nisip. Când soarele se pregăteşte să apună, ne grăbim să ne căţărăm pe cele mai înalte dune. Picioarele se afundă adânc şi descoperim dedesubt amintirea unei zile

Relaxarea nu lipseşte, chiar şi pe cele mai aglomerate străzi din Muscat, capitala Omanului.

călduroase. Pantele perfecte par că se surpă sub paşii noştri grei, provocând miniavalanşe, iar o peliculă de nisip bătută insistent de vânt aleargă pe deasupra. Natura, Designerul neobosit, lucrează la reconstruirea formelor netede, pe care modelează, după inspiraţie, amprente ondulate sau muchii tăioase. La întoarcerea în tabără, lumina focului a înlocuit lumina zilei, lumânări şi lămpi solare sau cu gaz ne ghidează prin întuneric, respectând frumuseţea firească şi tainică a nopţii. Apreciem absenţa tehnologiilor moderne, ne bucurăm că nu există electricitate sau aparate de aer condiţionat, aşa cum ar fi putut fi dacă alegeam varianta de cinci stele în loc de cea cu stele-câte-puteţi-dumneavoastră-să-numărăţi.

După ce ieşim de pe nisip sau de pe drumurile pietruite bine netezite, revenim la satele frumos îngrijite, cu aspect de cartiere rezidenţiale răsărite din nimic. Am tendinţa să cred că toate aceste căsoaie sunt doar o înclinaţie spre grandomanie a unui popor cu o bunăstare dobândită în urma exploatărilor de petrol, dar istoria se uită îngăduitor la mine şi îmi dovedeşte că nu e aşa. Vizităm partea veche a oraşului Al-Hamra şi acolo găsim case vechi de patru sute de ani, unele deja ruinate, altele încă locuibile, dar toate înalte, cu cel puţin două etaje. La Bait al Safah, o locuinţă tradiţională restaurată şi transformată în muzeu, un bătrân ne serveşte cu ceai de ghimbir şi curmale, apoi o tânără ne ghidează şi ne arată, într-o bucătărie în care razele de soare se amestecă printre rotocoalele de fum, cum se face pâine, cum se extrage ulei sau cum se macină grâul şi cafeaua. Experienţa e plăcută, chiar dacă e coafată şi pe bandă rulantă, mulţi călători călcând şi aici pragul casei cu o frecvenţă neaşteptată.

Puţin mai sus de Al-Hamra e Misfat al Abryeen, oraşul de piatră ridicat pe stânci, cu alei pietruite înguste şi o deschidere către o grădină luxuriantă care urmează traseul lung al unui canal de irigaţii. Şi aici casele în culoarea deşertului sunt înalte, iar vasele din lut se leagănă atârnate de o sfoară, sub arcadele balcoanelor. Aflăm că aceasta este cea mai veche metodă pentru a răci apa, chiar şi atunci când e caniculă.

Peste toate aceste mici sau mari comori arhitecturale domnesc vechile fortăreţe. Vizităm într-o zi spartana Nizwa, apoi pe sora ei mai cochetă, Jabreen. Bine întreţinute sau renovate, cetăţile ne provoacă să le descoperim traseele labirintice, depozitele pentru curmale, saloanele de oaspeţi, bucătăriile sau bibliotecile, şcolile coranice, terasele însorite sau culoarele răcoroase. În cazul castelului de la Jabreen, închisorile pentru femei şi bărbaţi ne cutremură prin spaţiul lor infim, lipsit de lumină, în timp ce plafoanele pictate din sălile oficiale ne ţin cu ochii în tavan, până simţim că ne înţepeneşte gâtul.

La Nizwa mă separ de grup şi zăbovesc puţin la umbră, în timp ce încerc să desenez formele fascinante ale scărilor şi arcadelor, într-un moment dedicat observaţiei şi sufletului. Iar când ies din fortăreaţă şi găsesc bazarul în pauza lui de siestă, adormit, cu niciun picior de vânzător în preajmă, dar cu toate mărfurile lăsate pe mese, în ferma credinţă că nimeni nu va pune mâna să fure, mă întreb încă o dată în ce tărâm vrăjit am păţruns. E momentul în care îmi dau seama cât de mult îmi doresc ca Omanul să-şi păstreze această pace şi să-şi spună povestea sa mai departe, precum Şeherezada, cu acel farmec oriental ce a dispărut din multe alte colţuri ale Arabiei.

Dar eu nu sunt Şeherezada şi povestirea mea are un sfârşit sau o pauză de respiraţie. Ne aflăm în apropiere de Fins, pe o plajă cu nisip alb, pietricele şi scoici în modele şi culori delicate, pastelate, pentru a nu face notă discordantă cu restul peisajului. Soarele apune după munţi şi răsare din mare, întinzând o pojghiţă aurie pe suprafaţa de turcoaz a apei.

PONTUL DIN INTERIOR

OMAN

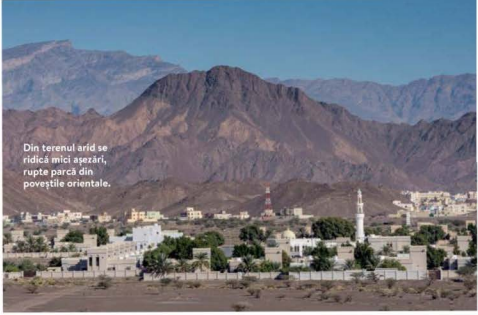
Din terenul arid se ridică mici aşezări, rupte parcă din poveştile orientale.

CÂND SĂ MERGI Cele mai bune luni sunt octombrie-noiembrie şi februarie-martie. Noi am fost în decembrie şi, chiar dacă nu se poate vorbi încă despre un turism de masă în Oman, au fost locuri în care am simţit că e cam aglomerat. De plouat, plouă foarte rar, dar bine. Cei interesaţi de trekking şi canyoning trebuie să stea cu ochii pe previziunile meteo, devine foarte periculos când plouă.

CUM AJUNGI În Oman se ajunge mai uşor şi mai repede decât ai crede. Qatar Airways oferă cea mai bună variantă de zbor, cu o escală scurtă la Doha: pleci din Bucureşti la prânz şi ajungi la Muscat pe la 22:00. La întors, pleci din Muscat dimineaţa foarte devreme (la 5 decolează avionul), dar la prânz eşti deja acasă, la masă cu prietenii, povestind despre experienţa ta în Oman. Cumpărat din timp, un bilet de avion costă în jur de 500-600 de euro. Viza se ia direct din aeroport, la sosire. Se plăteşte în euro la un curs evident mai mic decât ai putea obţine la bancă. Pentru trei persoane suma se apropie de 50 de euro.

CUM TE DEPLASEZI Cea mai uşoară cale, dacă mergi pe cont propriu, este să închiriezi o maşină. Există anumite drumuri care necesită un 4x4, dar dacă nu eşti pasionat de off-road, chiar nu ai nevoie de aşa ceva. În Oman majoritatea maşinilor sunt mari şi luxoase, şoselele sunt bune, iar accesul către principalele atracţii – cu foarte mici excepţii ce pot fi abordare şi cu o maşină obişnuită – e pe drum asfaltat. În deşert e bine să laşi un şofer experimentat să conducă.

UNDE SĂ TE CAZEZI Turismul în Oman s-a dezvoltat în ultima vreme şi ai destule opţiuni. Nu e chiar plin de cazări şi se tinde şi aici către variantele luxoase, opulente, dar există hoteluri cu apartamente la preţuri foarte convenabile, confortabile şi curate, în sau în apropierea marilor oraşe. Iar de campat este permis oriunde, cu condiţia să nu te aşezi pe o proprietate privată.

CUM SĂ TE ÎMBRACI Omanezii sunt foarte tradiţionali, dar şi toleranţi, mai ales cu turiştii. Ca femeie, încearcă totuşi să-ţi ţii mâinile şi picioarele acoperite, dacă nu şi capul. E bine să ai tot timpul cu tine o eşarfă, pentru orice eventualitate. Sunt canioane foarte populare printre localnici în care ţi se cere, prin intermediul unor panouri, să nu faci baie fără un tricou, chiar dacă eşti bărbat. Nu am văzut însă prea mulţi turişti care să se supună acestei cerinţe, din păcate.

EXISTĂ RISCURI? Pe drum se pot observa semne de atenţionare în cazul inundaţiilor şi trebuie tratate cu respect, dacă plouă. O ploaie poate inunda serios canioane şi şosele în mai puţin de jumătate de oră. Acesta este, poate, cel mai mare risc în Oman, alături de temperaturile din timpul verii, ce pot trece de 40°C. Nu există probleme speciale legate de sănătate, violenţă sau hoţie, rata acestora fiind mult redusă, deocamdată.

CE ALTCEVA SĂ NU RATEZI Nu te duce în Oman doar pentru plajă. Nu rata zona de munte, canioanele cu ape verzi şi grade diferite de dificultate sau regiunile rurale. Acolo chiar vei avea senzaţia că timpul s-a oprit, oamenii te vor privi cu curiozitate şi amabilitate şi nu vei simţi apăsarea săracie pe care ai întâlnit-o, cu siguranţă, în alte ţări arabe. Nu rata celebrul traseu de trekking de pe Jebel Shams, numit Balcony Walk. Nu e greu şi la capătul lui te aşteaptă o surpriză, nu foarte bine semnalizată, dar merită să nu te dai bătut şi să cauţi lacul ascuns cu apă limpede şi rece.

FOTO: ALEX FARCA

Curmalele, simbolul ospitalităţii, nu lipsesc nicăieri.

UNDE ŞI CE MĂNÂNCI

Bucătărie orientală

Renunţă la bucătăria europeană pe care o poţi găsi la preţuri piperate în marile hoteluri şi încearcă micile restaurante cu mâncare indiană. Foarte multe cafenele sau mici afaceri din Oman sunt conduse de indieni sau alte naţii, aşa că vei găsi gusturi autentice şi variate la preţuri modice. Nu rata curmalele, simbolul ospitalităţii în Oman, sau sucurile de fructe. Desertul tradiţional omanez se numeşte *halwa* şi nu are a face cu ceea ce ştii tu să fie halvaua.

Un grup de alpiniști chinezi avansează încet, dar sigur, către tabăra 2. Urcă fără schiuri, echipați de parcă ar escalada Everestul, dar foarte tenace.

TEXT: **HOREA POPESCU** FOTO: **FELIX BERG**

ASALT PE SCHIURI

Ascensiune pe Părintele Ghețurilor.

Felix și Martin se relaxează în tabăra de bază după o coborâre din taberele superioare.

Un călăreț uyghur pe malul Lacului Kara-Kul, cu masivul Konghur pe fundal. Câteva iurte dau o notă umană unui peisaj altminteri foarte sălbatic.

FAC 50 DE PAȘI, MĂ OPRESC.

Încerc să păstrez ritmul ăsta de pe la 6.000 m, după ce m-am inspirat de la Serghei, un rus cu care ne tot intersectăm. El urcă pe jos, noi pe schiuri, pe trasee și la viteze diferite. Până să-l întâlnesc, după 5-10 pași mintea mi se întuneca și eram sleit de puteri. Simțeam prea bine efectul lui Muztagh Ata, un munte parcă nesfârșit – poate scapi de crevase, viscol, ger și altitudine, dar imensitatea lui îți poate veni de hac. De 14 zile suntem la peste 4.500 m.

Pare o veșnicie de când am părăsit Kașgarul și poate și mai mult de când am aterizat la Bișkek în Kârgâzstan. Sobrietatea sovietică a clădirilor și bulevardelor din Bișkek și verdeața naturii sunt o nebuloasă. La fel și drumul fantastic până aici, trecătorile la peste 3.000 m, ospitalitatea mai mult sau mai puțin interesată a localnicilor și prima noapte în iurtă.

SĂ TRECI FRONTIERA DINTRE Kârgâzstan și China mi se pare o misiune extreme de dificilă. E clar că vameșii chinezi își iau munca foarte în serios. Se schimbă ghizii, se schimbă autobuzele, se confiscă orice conserve de carne și sticlele cu votcă ale însoțitorilor kârgâzi. China este încă regatul de mijloc închis parcă în sine, care cu greu primește ceva străin pe teritoriul său.

Dar parcă și mai fantastic este drumul de la Kașgar către Pakistan, misterioasa șosea Karakorum, una dintre cele mai înalte din lume. Ce-i drept, voiam să lăsăm Kașgarul în urmă, acest oraș de pe traseul caravanelor de odinioară care te duce cu gândul la mirodenii, călători însetați și oaze în deșert, darar care acum este doar un oraș chinez

modern, cu un centru istoric păstrat de chinezi ca un muzeu în aer liber. Suferă de aceeași modernizare abruptă și anostă, precum multe alte foste bijuterii din vestul Chinei, printre care, din păcate, și Lhasa. De aceea, când ne apropiem din nou de munți, după câteva ore de mers, sperăm că de acum încolo ne vom bucura doar de natură.

N-a fost să fie. Pe valea îngustă care urcă șerpuit până la peste 3.000 m se construiește o șosea nouă, viaduct după tunel după viaduct, care face de rușine măreția autostrăzilor montane din Europa. Dar până va fi gata peste 2-3 ani, sute și sute de betoniere, camioane ale armatei și alte utilaje incetinesc înaintarea pe drumul cel vechi, de parcă cele câteva posturi de control unde trebuie să fim verificați n-ar fi fost destul.

Odată ajunși în sfârșit pe un platou la peste 3.000 m, trecem pe lângă un lac străjuit de dune uriașe de nisip. Pare o imensă fată morgana în mijlocul unui deșert montan, și totuși este adevărat, creat tot de om, dar deja integrat în peisaj.

Câteva curbe mai târziu ajungem la un alt lac, natural de data aceasta, Kara-Kul. În el se oglindește, în sfârșit, Muztagh Ata, Părintele Ghețurilor. Un uriaș acoperit de zăpadă, cu pante aparent line, dar nesfârșite. În final față în față cu el, mă întreb din nou dacă nu e prea mult pentru mine. Îmi spun că voi urca atât cât voi putea, și, în plus, că norocul ține cu cei curajoși. Când am plecat de acasă, mi-am promis că dacă n-o să mai pot, o să mă opresc. Prea mulți sunt cei care au ajuns pe vârf, dar n-au mai apucat niciodată să povestească.

Se spune că omul sfințește locul. Nimic mai adevărat în tabăra de bază la care ajungem după o zi de mers de la șosea. Domnul Lee, managerul taberei, un chinez din Urumqi, izolat printre uyghuri, și, de altfel, printre puținii care vorbesc binișor engleza, este foarte prietenos. Printre atâtea expediții comerciale chinezești, europenii nu mai sunt demult regula, ci mai degrabă excepția. Îi place de noi, sau, mai degrabă, îi plac gecile noastre anti-vânt roșu intens, inscripționate de un susținător cu Muztagh Ata 2015 și cu steagul României. Ar vrea și el una. Îi promit că dacă nu ajung pe vârf, i-o dăruiesc pe a mea.

48, 49, 50... STOP. Urcăm așa de vreo 4 ore deja. Noroc că soarele e puternic. Panta e când abruptă, când lină, când iar abruptă, dar niciodată prea dificilă. Verific altitudinea pe ceas la fiecare câteva

minute, sperând de fiecare dată să am o surpriză plăcută. Dar nu, fiecare metru e câștigat cu greu. Îmi aduc aminte de niște amici pe care i-a pufnit râsul când au văzut câțiva schiori urcând pe schiuri de tură în Franța: „Ăștia nu știu că s-a inventat telescaunul?", au zis în zeflemea. Uneori, la capătul puterilor, îmi pun și eu aceeași întrebare.

Ciprian parcă zburdă în jurul meu. E ca un copil jucăuș fără astâmpăr, când în față, când în spate, face poze, mă îmbărbătează. Mult prea sprințar pentru altitudinea asta. Uneori mă gândesc că mi-ar fi fost mult mai ușor dacă mi-aș fi ales un partener de urcuș mai apropiat de pregătirea mea, pentru că energia lui îmi aduce aminte cât de mediocră e condiția mea fizică. Dar îmi dau seama ce norocos sunt să am pe cineva atât de în formă și aclimatizat, care m-ar putea ajuta la nevoie. Noroc că vremea ține cu noi și crevasele nu le pun așa mari probleme schiorilor (doi porteri căzuseră în crevase în cele două săptămâni de când eram acolo, și unul murise), așa că fiecare avansează independent, fără să fim legați în coardă.

În cele din urmă, panta pare să se netezească. Zăresc niște formațiuni stâncoase. Deja vârful parcă plutește în aer. Mă uit la ceas. Suntem deja la aproape 7.500 m. Parcă nu-mi vine să cred că suntem atât de aproape. Dintr-odată, văd câteva mogâldețe în depărtare, apropiindu-se de noi în viteză. Sunt François, Charlie și Fred, cei trei francezi care porniseră din tabăra 3 de la 6.800 m cu vreo două ore înaintea noastră. Plutesc atât de grațios la vale, unduindu-se în cristiane ca niște trestii în bătaia vântului. Curbele lor aproape perfecte, soarele, versantul blând mă fac să mă simt pe Valea Dorului, la sfârșit de sezon, când te bucuri de zilele acelea minunate de schi. Sau, mă rog, te antrenezi pentru Muztagh Ata, cum făcusem săptămână de săptămână, până la ultima rămășiță de zăpadă din mai.

FRANCEZII SE OPRESC. Ne strângem mâinile și îi felicităm pentru reușită, apoi continuăm. După încă vreo 20 de minute, ajungem, în sfârșit, pe vârf. Mă cuprinde un sentiment ciudat, ca și cum n-aș avea ce căuta acolo, cei 7.546 m sunt prea copleșitori, eu sunt prea sus pentru un avocat care s-a apucat de schiul de tură de numai doi ani. Vreau să fac câteva poze și să cobor rapid. Ciprian mă liniștește: „Hai să ne bucurăm de moment, mănâncă o ciocolată și

Dunele de nisip imense te duc cu gândul la deșertul saharian, și nu la Munții Pamir, mai ales că ne aflăm deja la peste 3.000 de metri altitudine.

Câteva curbe mai târziu ajungem la un alt lac natural, de data aceasta, Kara-Kul. În el se oglindește, în sfârșit, Muztagh Ata, Părintele Ghețurilor. Un uriaș acoperit de zăpadă, cu pante aparent line, dar nesfârșite.

Cele câteva stânci care marchează vârful continuă în cealaltă parte cu niște abrupturi formidabile. Mii de metri mai jos, ghețari imenși acoperă văile. De jur-împrejur, numai munți în toate direcțiile. Suntem deasupra tuturor.

trage-ți sufletul". Simt că are dreptate, îmi scot schiurile, mă liniștesc câteva minute și abia după aceea încep să savurez momentul și locul.

Cele câteva stânci care marchează vârful continuă în cealaltă parte cu niște abrupturi formidabile. Mii de metri mai jos, ghețari imenși acoperă văile. De jur-împrejur, numai munți în toate direcțiile. Suntem deasupra tuturor. Nu zăresc nicio formă pe care s-o fi întâlnit în cercetările mele. Sau nu mă mai pot concentra să le văd. Cu câteva zile înainte, mult mai jos, din tabăra 2, de la circa 6.200 m, avusesem o claritate extraordinară a zărilor. Spre sud se vedea foarte clar K2 și Broad Peak, spre vest, culmile nenumărate din Tadjikistan, înspre nord-vest, foarte ușor de recunoscut după creasta foarte lungă, vârful Lenin, iar înspre nord, masivul și mult mai apropiatul Konghur. Era incredibil, vârfuri mitice din 3-4 țări diferite, atât de aproape. O singură dată am mai avut aceeași senzație, pe podișul tibetan, când am văzut pentru prima dată Everestul, Lhotse și Cho-Oyu.

Gata cu visarea. Deși e devreme, trebuie să plecăm, pentru că trebuie să ne culegem lucrurile din toate taberele intermediare și să ajungem în tabăra de bază tot astăzi.

Vârful este marcat cu câteva steguleţe şi o pereche de mănuşi, nimic mai mult (dreapta). Fundalul este dominat de crestele masivului Konghur, la zeci de kilometri depărtare.

COBORÂREA E CEA MAI FRUMOASĂ parte. Este ceea ce face schi-alpinismul un sport cu trăiri mult mai intense decât urcuşul pe jos. Ne dăm jos pieile de focă, ne fixăm legăturile şi clăparii şi pornim la vale. La început mai greu, mai ezitant, şi pe urmă, cu cât coborâm mai mult, cu cât respirăm mai uşor şi zăpada devine mai bună, cu atât ne bucurăm mai mult de schi. Fiecare cristiană reuşită e fantastică. Din păcate, rucsacul devine tot mai greu pentru că adunăm tot ce lăsaserăm în taberele superioare în zilele dinainte. Apoi vin crevasele. Apoi zăpada începe să se topească şi apa curge în şiroaie peste zăpadă. Dar nu mai contează. Am reuşit. La ora 4 sunt deja în tabăra de bază. Ciprian mă aştepta de ceva vreme. Cu el erau şi Felix, un neamţ pasionat de munte şi expediţii (urcase deja Everestul), care făcuse din pasiunea lui un mod de viaţă şi care ne organizase logistica pentru întreaga tură, şi Martin, un ghid montan elveţian. Cei doi prinseseră o fereastră de vreme bună cu câteva zile înaintea noastră şi făcuseră deja vârful. Acum erau şi ei jos, în tabăra de bază, bucurându-se de soare şi căldură şi aşteptând întoarcerea noastră. În ciuda oboselii, simt că plutesc. Îi fac cinste lui Ciprian cu o bere în cortul-bar. Altitudinea îi dă un gust ciudat. O beau cu greu, doar ca să pot ciocni pentru reuşita noastră. Apoi ne relaxăm. În bătaia soarelui, cortul se încălzeşte rapid, ca o seră. Este un cort mare, unde se întâlnesc oameni abia veniţi pe munte cu ghizi, cu alpinişti care coboară din taberele superioare ca să se odihnească şi cu cei abia întorşi de pe vârf. Poţi să îţi dai seama de pe feţele lor care sunt nou-veniţii şi care sunt cei veniţi de sus. Acum două săptămâni eram un novice, care punea o groază de întrebări despre vreme, rută, crevase şi câte şi mai câte. Acum stăm amândoi la o masă în colţul nostru, bându-ne încet berea. Nebărbieriţi de trei săptămâni, arşi de soare, slăbiţi, dar calmi. Un şerpaş nepalez, care urcase de câteva ori Everestul şi care, după tragedia din tabăra de bază din primăvară rămăsese şomer şi fusese angajat de mai multe expediţii chinezeşti să le fie ghid pe Muztagh Ata, ne întreabă dacă am coborât în acea zi din tabăra doi. Nu, spunem noi, relaxaţi, de pe vârf. Pe schiuri. Face ochii mari. Simt că am făcut ceva care nici pentru acest supraom din Nepal nu n-ar fi prea uşor de făcut. Am coborât pe schiuri de la 7546 de metri. Şi sunt mândru de asta. Restul e poveste.

PLONJON

53 de călătorii

ÎN

care fac valuri.

ALBASTRU

FOTO: PAUL NICKLEN/NATIONAL GEOGRAPHIC CREATIVE (ȚĂRMUL NORDIC AL INSULEI OAHU)

1

Orlando

Apa este unul dintre principalele motive de a călători. Chiar și Orlando, aflat la 90 km de cea mai apropiată plajă din Florida, are tot felul de variante de bălăceală: tobogane cu apă, cazi termale, parun acvatice și piscine cu valuri. Ce-i drept, nimic nu întrece Disney World, dar suntem sigurî că și apa a momit o parte dintre cei 62 de milioane de vizitatori ai orașului din 2014, o cifră-record.

FOTO: ALEXIS MACLEAN

ÎN VOIA

Ce călătorie cu temă acvatică ți se potrivește cel mai bine? Găsește-ți numărul, apoi dă pagina.

Caut mai degrabă aventura.

Aventură urbană?

- **Da**
  - **Dispus la un zbor transatlantic?**
    - **Oricând**
      - **Cât de departe poți ajunge cu bonusurile de călător fidel?**
        - **Orientul Mijlociu** → **NR. 37 DUBAI, E.A.U.** PAG. 69
        - **Europa** → **Animalul preferat?**
          - **Pinguini** → **NR. 36 Roma** PAG. 69
          - **Tigru** → **NR. 39 Antarctica** PAG. 69
          - **Ren** → **NR. 40 Siberia** PAG. 69
          - **Laponia** → **NR. 41 Laponia** PAG. 69
    - **Poate** → **NR. 35 Chicago** PAG. 69
  - **Îți plac sculpturile în gheață?**
    - **Doar sub formă de cuburi în pahar.** → **Animalul preferat?**
    - **M-am uitat la *Frozen* de șase ori.** → **Ai dormi într-o sculptură de gheață?**
      - **Pentru asta există saci de dormit, nu?** → **NR. 42 Jukkasjärvi, Suedia** PAG. 69
      - **Nu sunt chiar așa de aventuros.** → **NR. 43 Harbin, China** PAG. 69
- **Nu**
  - **Când călătorești?**
    - **Iarna** → **Cât de departe poți ajunge cu bonusurile de călător fidel?**
    - **Vara** → **Ce preferi?**
      - **Apa sărată** → **NR. 2-6 Cele mai bune plaje** PAG. 56
      - **Apa dulce** → **NR. 28 Marile Lacuri** PAG. 64
        - **Aspersorul din curte.** → **NR. 53 Locuri de bălăcit în apropiere** PAG. 71
      - **Apa din piscină** → **NR. 1 Orlando** PAG. ANTE-RIOARĂ
        - **Proiectele umanitare legate de apă.** → **NR. 13-17 Voluntariat** PAG. 60
    - **Când pot face cele mai bune fotografii.** → **NR. 18-21 Locuri pentru fotografii subacvatice** PAG. 61

VALURILOR

ILUSTRAȚII: HANNA BARCZYK

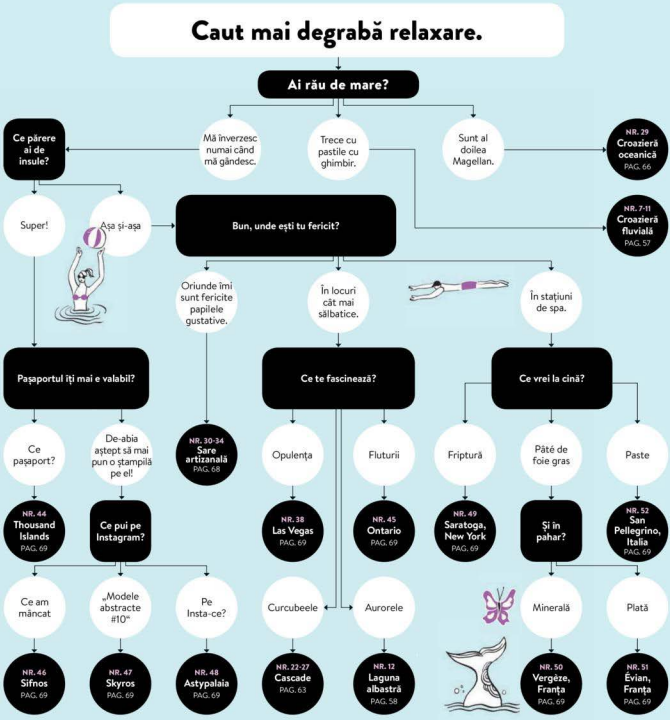

Țărmuri neatinse

2 **CICLADELE, GRECIA** Arhipelagul Cicladelor e un șirag de insule cu plaje pietroase, ca celebrele Naxos și Paros. Enric Sala, liderul proiectului Pristine Seas, spune că Insula Amorgos, cu golfulețele ei cristaline ideale pentru scufundări sau snorkeling, este „esența Mediteranei".

Apus încadrat de scoici, pe plaja Agia Anna de pe insula grecească Naxos.

MARIA SCHWARTZ

3

Patara, Turcia

Mulțumită unui regulament de conservare care interzice construcțiile în apropierea ruinelor romane, fâșia de nisip de aproape 20 km de la Patara, pe „Coasta de Turcoaz" din sud-vestul Turciei (una dintre cele mai lungi plaje mediteraneene), a rămas neatinsă.

4

Anakena, Insula Paștelui

Legenda spune că Hotu Matu'a, căpetenia polineziană care a adus primii coloniști pe Rapa Nui (Insula Paștelui), a debarcat la Anakena, una dintre puținele plaje care întrerup țărmul în mare parte stâncos al insulei. Astăzi, statuile moai veghează asupra amatorilor de plajă și înot.

5

Parcul Național Loango, Gabon

Coasta de peste 95 km de la marginea Parcului Național Loango din Gabon, unde balenele-cu-cocoașă, elefanții și gorilele vestice fac parte din peisaj, este „cea mai sălbatică plajă de pe planetă", spune Enric Sala de la Pristine Seas. *Aviz înotătorilor:* hipopotamii obișnuiesc să facă bodysurfing prin zonă.

6

Plage de Saleccia, Corsica

La Plage de Saleccia, una dintre puținele plaje din Désert des Agriates, se poate ajunge pe apă sau după o excursie pe cărări accidentate parfumate de tufele de maquis. Răsplata: 1 km de nisip fin și alb, care coboară ușor spre Mediterană, numai pentru tine – sau ceva de genul ăsta.

TEXT: MARGARET LOFTUS

Croazierele fluviale

7 **GANGES** Fluviul sacru al Indiei coboară din Himalaya și scaldă o varietate amețitoare de forme de viață în drumul său către Golful Bengal. În croazieră poți întâlni asceți sadhu pe treptele ghat ale orașului sfânt Varanasi, sau poți merge în excursie la Kolkata. Se spune că o baie în apele Gangelui spală toate păcatele.

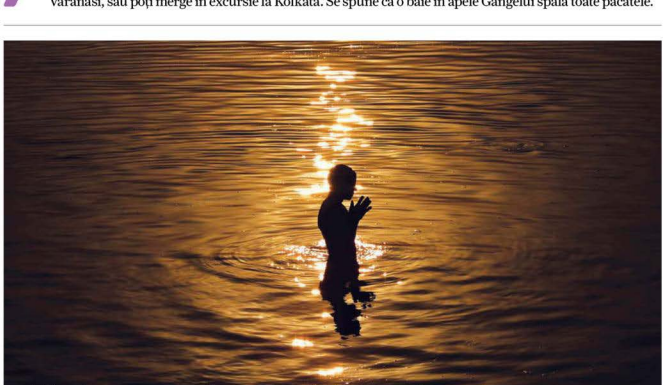

La Varanasi, un credincios se roagă în Gange, fluviul sfânt al Indiei.

PRABHAT KUMAR VERMA / PACIFIC PRESS / LIGHTROCKET / GETTY IMAGES

8

Mekong

Cel mai lung fluviu din Asia de Sud-Est trece prin Myanmar, Laos, Cambodgia și Vietnam. Itinerarele croazierelor depind de cotele sezoniere ale apelor (mai mari, de obicei, toamna și iarna), dar mai toate includ Phnom Penh, vibranta capitală a Cambodgiei.

9

Amazon

De la izvor, din Peru, sistemul fluvial cu cel mai mare debit de pe planetă se întinde pe teritoriul a șase țări sud-americane înainte să se verse în Atlantic. Populațiile indigene navighează pe el, iar animalele sălbatice multicolore concurează pentru atenția vizitatorilor.

10

Columbia

Spectaculosul defileu al Fluviului Columbia este punctul forte al celui mai mare fluviu de pe coasta nord-vestică a Statelor Unite. În croazieră vei afla povestea lui Lewis și Clark, vei vedea Portlandul, orașul avangardist din Oregon, fortul istoric Clatsop și minuni ale naturii precum Cascada Multnomah.

11

Elba

În Saxonia, regiunea din estul Germaniei, Elba curge pe lângă orașele baroce Dresda și Meissen. În 2017, Wittenbergul va comemora, pe malurile ei, 600 de ani de când Martin Luther și-a bătut în cuie cele 95 de teze pe ușa Catedralei Tuturor Sfinților, act care a declanșat Reforma protestantă.

TEXT: AMY ALIPIO

12

Laguna Albastră, Islanda

În cea mai lungă zi a anului, celebra stațiune geotermală islandeză rămâne deschisă până la miezul nopții, cu muzică și cheinerițe care servesc băuturi oaspeților în apa de 36-40°C. Iarna, laguna este ideală pentru vânătorii de aurore.

FOTO: AGNIESZKA RAYSS / ANZENBERGER / RIDUA

Ape curate

13 **GOLFUL CHESAPEAKE** Sănătatea golfului e dictată de bunăstarea populației locale de stridii, ajunsă la 1% din nivelul istoric. Poți ajuta la transplantarea sau construirea de recife pentru puii de bivalve la Centrul Maryland pentru Salvarea Stridiilor al Fundației pentru Golful Chesapeake, din Maryland.

Un skipjack, ambarcațiune specială pentru pescuitul de stridii, în Golful Chesapeake.

14

Bolivia

Water for People face eforturi să introducă soluții durabile pentru accesul la apă curată și servicii sanitare în nouă țări. În martie, poți vizita, într-un tur al proiectelor, satele Khuchumuela și San Pedro, unde organizația nonprofit și-a atins scopul de a asigura apă fiecărei gospodării.

15

Cambodgia

Sapă o latrină și predă lecții de igienă împreună cu localnicii în satele Cambodgiei, prin organizația nonprofit Wine to Water, care funcționează în peste 24 de țări și asigură apă curată și diverse servicii de sănătate prin vânzarea a cinci soiuri de vin de pe domeniile Brutocao din California.

16

Valea Hudsonului, New York

Petrece o săptămână pe Clearwater, un sloop de lemn, unde vei putea ajuta la navigație și vei învăța grupurile de copii despre ecosistemul Fluviului Hudson și al afluenților săi. Cântărețul de folk Pete Seeger a înființat organizația nonprofit Clearwater în anii '60, ca măsură împotriva poluării.

17

Planeta Pământ

O metodă ușoară de a contribui la sustenabilitatea consumului de apă este să eviți să cumperi apă în sticle de plastic când călătorești. O campanie a organizației Travelers Against Plastic ne încurajează să luăm cu noi o sticlă reutilizabilă și să ne tratăm apa de băut, în loc să folosim sticlele și să le aruncăm.

GREG PEASE | GETTY IMAGES

TEXT: MARGARET LOFTUS

Perfect ca în fotografii

18 **DE LA JUPITER LA BOYNTON BEACH, FLORIDA** „Închipuiți-vă 100 de Itajara de Pacific, fiecare cât un Mini Cooper, în jurul unei epave", spune fotograful David Doubilet. În sudul Floridei, unul dintre locurile preferate de Doubilet pentru poze subacvatice, scufundătorii se pot apropia de această specie periclitată.

Un Itajara de Pacific aproape de o epavă, în largul orașului West Palm Beach din Florida.

DAVID DOUBILET / NATIONAL GEOGRAPHIC CREATIVE

19

Raja Ampat, Indonezia

Arhipelagul din largul coastei provinciei Papua de Vest, poreclit Amazonul oceanelor, e „inima biodiversității marine", spune fotograful Doubilet. „Raja Ampat e prea puțin explorat și mustește de viață. Curenții se întețesc ca vântul și aduc nutrienți care hrănesc speciile sălbatice din ocean."

20

Grădinile Reginei, Cuba

„Acest parc național ca o capsulă a timpului ne arată cum era Marea Caraibilor acum 50 de ani", spune Doubilet. Fășia de peste 2.500 km², din largul coastei sud-estice a Cubei, este plină de rechini, pești de recif mari care nu se tem de scufundători și crocodili care patrulează flancurile pădurilor dese de mangrove.

21

Insula Magdalen, Quebec

„E locul preferat de mine și de partenera mea, Jennifer Hayes, de pe întreaga planetă", spune Doubilet. „Nu se compară cu nimic altceva de pe Pământ. Lucrăm pe gheață și sub ea, cu foci de Groenlanda și pui lor. Plânsul cu care mamele își cheamă puii răzbate noaptea prin carena vasului și ne pătrunde în vise."

PONTURI: Când faci fotografii subacvatice, lucrează la aproximativ trei metri de subiect. Cu cât te scufunzi mai adânc, cu atât vei avea mai puțină lumină și cu atât mai important devine blițul. Va scoate în evidență toate culorile peștilor și ale recifului. În plus, îți va permite să surprinzi un instantaneu din mișcarea subiectului.

Cascada Victoria din sudul Africii, lată de peste 1.700 m, este de aproximativ două ori mai înaltă decât Niagara.

Marile cascade

22 **VICTORIA** Nu este nici cea mai largă, nici cea mai înaltă cascadă din lume, dar nu încape îndoială că este cea mai impresionantă. Pe lângă faptul că o vezi, o auzi (de la peste un kilometru și jumătate), o simți pe piele, în nas și pe limbă. Localnicii îi spun Mosi-oa-Tunya, „fumul tunător".

UNDE SE AFLĂ?

Cascada Victoria se întinde peste granița dintre Zimbabwe și Zambia. Se poate ajunge la ea din ambele țări.

De-a lungul istoriei, cea mai populară cale de acces a fost prin Zimbabwe, dar frământările politice și hiperinflația din anii 2000 au făcut preferabilă Zambia.

În ziua de azi, președintele autocrat cu vechime al statului Zimbabwe, Robert Mugabe, este în continuare la conducere, dar moneda națională s-a stabilizat, iar industria safariurilor câștigă din nou teren.

PONT: La aeroport în Zimbabwe, nu uita să obții UniVisa (acum costă 50 $ pentru multe țări), un fel de permis multinațional cu care poți intra în Zambia și Botswana.

CUM AJUNG ACOLO?

De ambele părți ale cascadei există intrări în parcul național. Se ajunge ușor la ele din orașele Livingstone din Zambia și Victoria Falls din Zimbabwe.

Dacă ai făcut rezervări printr-un operator de safariuri, ghidul te va duce direct la intrare. Taxa pe persoană este de 20 $ în Zambia și 30 $ în Zimbabwe.

CE PARTE SĂ ALEG?

Pe scurt: dacă vrei să vezi cascada, mergi în Zimbabwe; dacă vrei s-o simți, mergi în Zambia. Dar noi îți recomandăm s-o vezi din amândouă părțile, și iată de ce:

În perioada de debit maxim (februarie-iunie), partea dinspre Zambia oferă o experiență viscerală, ca un val de bucurie. Vizitatorii care merg pe partea aceasta a defileului îngust simt picăturile împroșcate de cascadă.

Partea dinspre Zimbabwe are, în general, priveliști mai pitorești, fiindcă punctele de observație oferă o perspectivă largă asupra cascadei. Dacă mergi în toiul anotimpului secetos, de exemplu, în noiembrie, debitul va fi minim, iar cascada s-ar putea să nu te prea impresioneze.

POT VEDEA AMBELE PĂRȚI ÎN ACEEAȘI ZI?

Desigur! Și chiar în câteva ore. Ai grijă să ai viza multinațională. Sau te poți opri pe podul dintre cele două țări ca să admiri cea mai celebră cataractă din lume.

AM VĂZUT FOTOGRAFII CU OAMENI PE MARGINEA CASCADEI. CUM AJUNG ACOLO? ESTE PERICULOS?

Piscina Diavolului este o experiență de care nu te poți bucura decât pe partea zambiană, în anotimpul secetos (de la sfârșitul lui august la sfârșitul lui decembrie). Trebuie să călătorești pe Zambezi până pe Insula Livinsgtone, unde poți înota în piscina naturală de la marginea cascadei. Fii fără grijă: o formațiune subacvatică te împiedică să cazi peste margine. Cu un operator turistic de încredere, Piscina Diavolului nu este o destinație periculoasă dacă respecți indicațiile. Evită piscinele naturale neoficiale; au fost oameni care au căzut din ele.

23

Niagara, S.U.A. și Canada

Celebre pentru combinația dramatică de debit și înălțime, cele trei cataracte din care se compune Cascada Niagara se întind peste granița dintre New York și Ontario.

24

Ban Gioc, Vietnam și China

Cascadele Ban Gioc și Detian, din dealurile carstice, acoperă granița dintre Vietnam și China și se unesc când se umflă Râul Quay Son, după ploile de vară.

25

Angel, Venezuela

Cascada Angel din Venezuela, cu o cădere de aproape 1.000 m, este cea mai înaltă din lume.

26

Gulfoss, Islanda

Cascada Gulfoss, alimentată de ghețarul Langjökull, se varsă într-un canion cu pereți abrupți, creând un curcubeu în zilele cu soare.

27

Cascada Mare, Lacurile Plitvice, Croația

Plitvice, cel mai mare parc național al Croației, adăpostește un șir de lacuri în trepte, legate prin cascade și baraje naturale.

IAN PLANT

28

Marile Lacuri

Cel mai mare lanț de lacuri cu apă dulce de pe planetă oferă numeroase experiențe în apă și în jurul ei, de la surf la scufundările pe lângă epave. În imagine, canotorul sud-african Steve Fisher coboară pe Râul Black, care se varsă în Lacul Superior.

FOTO: LUCAS DE PAN

Croaziere oceanice

29 **INDUSTRIA CROAZIERELOR** a transportat în 2015 peste 23 de milioane de pasageri, iar anul acesta nouă transoceanice noi se vor lansa pe apă. Dar dacă n-ai fost niciodată într-o croazieră, iată un curs de bază despre ce se petrece în larg.

CE E NOU ÎN INDUSTRIA CROAZIERELOR?

Vasele marilor companii bat în continuare recordurile de mărime, în continuă competiție cu mega-stațiunile de pe uscat, și oferă tobogane uriașe, simulatoare de skydiving și cursuri de gătit. Dacă îți place la Disney World în Orlando, sau în Atlantis Paradise Island din Bahamas, vei fi fascinat de mega-transoceanice precum *Harmony of the Seas*, care poate găzdui 5.479 de pasageri, planificat pentru inaugurare în mai. Companiile mari cooptează tot mai des firme independente care să ofere experiențe consacrate: Royal Caribbean oferă Starbucks, Carnival oferă burgeri Guy Fieri, iar Norwegian atrage clienții cu spectacole de pe Broadway, precum *Blonda de la Drept*.

Dar mărimea nu e totul. Zona magazinelor boutique și a produselor de lux e și ea activă, cu atât mai mult după lansarea Viking Ocean Cruises, anul trecut. „Viking deține deja 50% din afacerile cu croaziere fluviale, iar acum fac furori cu linia de transoceanice", explică Gene Sloan, editor pentru călătorii și croaziere al *USA Today*. „Oferă servicii unei nișe mai puțin explorate, cu vase mai mici, mai intime. Viking este mai rafinat decât marile companii pentru publicul larg, dar mai puțin scump decât cele de super-lux." Virgin Cruises, care se va lansa în 2020, promite să aducă și ea un suflu nou.

Industria profită și de piața pentru călătorii solo. Cunard, Norwegian, Royal Caribbean și Holland America construiesc (sau adaptează) vase cu câteva cabine mai mici, de o singură persoană.

CRED CĂ AM RĂU DE MARE. SĂ RĂMÂN ACASĂ?

Majoritatea vaselor moderne sunt bine stabilizate, dar, dacă ai dubii, cazurile ușoare se rezolvă cu medicamente fără rețetă, ca Dramamine; o altă soluție este TransdermScop, un plasture disponibil doar cu rețetă. Rezervă o cabină mai aproape de mijlocul vasului, unde ruliul și tangajul sunt mai blânde. Poți încerca apele mai liniștite de-a lungul coastelor Alaskăi și fiordurile norvegiene. Marea Caraibilor este mai calmă în afara sezonului uraganelor; în lunile celelalte, căpitanii pot ocoli sistemele meteorologice importante.

MERITĂ SĂ PLĂTESC ÎN PLUS PENTRU O CABINĂ CU BALCON?

Aproape toată lumea își dorește o verandă privată. Iar cererea mare îi saltă prețul cu mult peste una identică, cu „vedere la ocean", dar cu hublouri. Totuși, balcoanele devin tot mai mici:

vasele mai noi ale companiilor Princess și Norwegian au balcoane lungi de nici 120 cm. Dacă ai escale lungi și ocupate, n-o să ai prea mult timp de stat pe balcon. Dacă vrei să economisești, hotărăște-te dacă mergi în croazieră pentru destinație sau pentru experiența călătoriei pe ocean.

Cabinele „dinspre interior" evoluează și ele. Mai multe vase Royal Caribbean oferă, mai nou, „balcoane virtuale" – un ecran de înaltă fidelitate, înalt cât camera (în loc de hublou) cu imagini din exterior transmise în timp real. Cabinele interioare de pe *Dream* și *Fantasy* de la Disney au hublouri false, cu imagini virtuale ale personajelor Disney.

CROAZIERELE SUNT ALL-INCLUSIVE?

Majoritatea facilităților incluse în prețul croazierei acum câteva decenii au rămas valabile, dar s-au înmulțit posibilitățile de a cheltui. Bacșișurile (odinioară opționale) sunt acum obligatorii, un cost de cel puțin 12 $/persoană/zi, adăugat la nota finală, plus taxe de servicii de 15-18% pentru băuturi.

La majoritatea companiilor de croaziere pentru publicul larg, te poți aștepta la costuri suplimentare pentru internet, băuturi, cafea mai bună și programe speciale de exerciții, ca spinningul. Unele vase au cel puțin o duzină de opțiuni pentru mese, dar majoritatea vor presupune o taxă suplimentară de cel puțin 20-40%. Carnival și Norwegian au făcut valuri când au început să taxeze separat room service-ul – mult timp un standard în croaziere. În cazul mai multor companii, unele zone de pe punți au acces contra cost, deci ajungem să plătim pentru spațiu.

„Pe segmentul mai ieftin, e evident că în ultimii ani s-au adăugat cheltuieli mărunte", spune Sloan. „Iar taxele de bacșiș au scăpat cu totul de sub control." Croazierele mai selecte nu au atâtea costuri adăugate, dar prețul poate depăși ușor 500 $/persoană/zi.

Dar, dacă eviți cheltuielile suplimentare, croazierele pot fi foarte convenabile, mai ales pentru familii. Dacă n-ai preferințe speciale legate de dată sau itinerar și rezervi aproape de data plecării, poți găsi o cabină cu vedere la ocean, vara, într-o croazieră mediteraneană, cu doar puțin peste 100 $/persoană/noapte, cu mesele și divertismentul incluse. Și câte stațiuni mediteraneene pot concura cu așa ceva în toiul sezonului?

CE ZONE GEOGRAFICE NOI MAI EXPLOREAZĂ LINIILE DE CROAZIERĂ?

Tot mai multe ajung în Asia, Australia și Noua Zeelandă. Vasele se aventurează și la nord de Cercul Arctic: *National Geographic Explorer* oferă croaziera „Epic 80°N", spre insulele Baffin și Ellesmere, și spre Groenlanda. Sunt tot mai populare și croazierele multicontinentale, la care biletele se epuizează adesea cu multe luni înainte de plecare. Dar în ce privește valoarea în sine, regiunile încercate și de încredere, ca Marea Caraibilor, Europa și Alaska oferă, probabil, prețurile cele mai convenabile. Majoritatea itinerarelor exotice atrag cu precădere pasageri cu experiență, dispuși să plătească mai mult ca să se bucure de privilegii și experiențe noi.

49
vârsta medie a pasagerului de croazieră

36
procentul din croaziere în Marea Caraibilor

1
procentul de pasageri care „și-au găsit perechea" pe vase de croazieră

1 din 5
americani au fost într-o croazieră

2.000 $
costul suplimentar al traiului pe un vas de croazieră timp de 20 de ani, în comparație cu o facilitate pentru seniori

225.282
greutatea în tone a celui mai mare vas de croazieră, *Allure of the Seas*, de la Royal Caribbean, care anul acesta va fi eclipsat de sora lui, *Harmony of the Seas*

57
litri de ulei de măsline extravirgin se folosesc într-o croazieră MSC de șapte zile

TEXT: DAVID SWANSON (ÎNTREBĂRI ȘI RĂSPUNSURI) ȘI MARGARET LOFTUS (STATISTICI)

Gustul mării

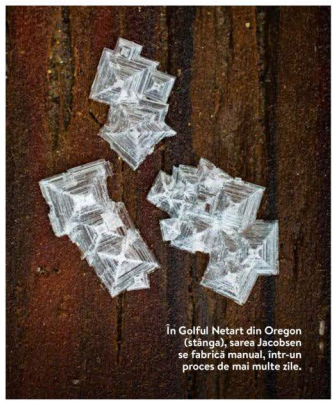

În Golful Netart din Oregon (stânga), sarea Jacobsen se fabrică manual, într-un proces de mai multe zile.

30 **GOLFUL NETARTS, OREGON** În ținutul Tillamook, compania Jacobsen Salt a început să exploateze apele reci ale golfului în 2011; este unul dintre puținii producători artizanali de sare din S.U.A. care ridică ingredientul umil la rangul de produs pentru gurmanzi. Așa cum un vin bun păstrează un terroir unic, sarea produsă manual are trăsăturile distinctive ale apelor din regiune. Fanii sării Jacobsen spun că are o textură deosebit de fină și un gust pur. Vizitatorii pot observa producția laborioasă la fabrica de sare Jacobsen sau pot participa la degustări și pot alege cutii sau borcane de sare grunjoasă sau aromată de la magazinul din Portland.

31

Marblehead, Massachusetts

Mult apreciata varietate grunjoasă de la Marblehead Salt se produce printr-o tehnică străveche. Compania își donează tot profitul organizațiilor caritabile.

32

Malden, West Virginia

J.Q. Dickinson, companie ajunsă la a șaptea generație de producători de sare, își adună produsul din Valea Kanawha, dintr-un ocean preistoric de sub Munții Apalași.

33

Sitka, Alaska

Alaska Pure Sea Salt, produsă aici din 2005, este celebră pentru „solzișorii" delicați. O poți gusta la mai multe restaurante de pe coasta pacifică de nord-vest a S.U.A.

34

Marshfield, Maine

Sarea de mare a companiei Maine Sea Salt, înființată în 1998, din Buck's Harbor, se vinde peste tot în S.U.A. Salina oferă tururi gratuite din aprilie până în octombrie.

SUSAN SEUBERT (AMBEE FOTOGRAFII)

TEXT: AMY ALIPIO ȘI ELIANA OSBORN

O lume acvatică

35

Chicago

„Orașul Vânturilor", aflat pe malul Lacului Michigan, ar putea fi poreclit și Orașul Apei. Croazierele pe Râul Chicago îi dezvăluie arhitectura istorică, iar în Millennium Park, jucăușa fântână arteziană Crown atrage mereu o mulțime de privitori.

36

Roma

Capitala Italiei se laudă cu una dintre cele mai celebre fântâni din lume, Trevi, terminată în 1762. După finalizarea renovărilor anul trecut, vizitatorii pot arunca din nou monede în apă în speranța că, după cum spune legenda, se vor întoarce la Roma.

37

Dubai, E.A.U.

Într-un oraș celebru pentru excese, nu e de mirare că alături de cea mai înaltă clădire din lume se află cea mai mare fântână arteziană din lume, Dubai Fountain, cu mișcări sincronizate pe lumină și muzică.

38

Las Vegas

Așezarea lui în Deșertul Mojave din Nevada nu împiedică Las Vegasul să se laude cu o atracție acvatică de nivel mondial, fântânile Bellagio. Fascinantul obiectiv, în care circulă peste 83 de milioane de litri de apă, este alimentat nu de rețeaua publică, ci de un puț privat.

39

Antarctica

Cei care călătoresc pe continentul rece pot trece cu caiacul pe lângă icebergurile impunătoare, pot face snorkeling în ape reci ca gheața și se pot plimba printre pinguini jucăuși.

40

Siberia

În Parcul Național Zov Tigra, din estul îndepărtat al Rusiei, poți zări tigri siberieni în pericol de dispariție, ale căror amprente sunt mai ușor de observat pe zăpadă. Vei admira peisajele înghețate din confortul unui vagon încălzit al trenului transsiberian.

41

Laponia, Norvegia

Excursiile cu sania trasă de reni reprezintă un mod încântător de a explora peisajul norvegian. Iar călătorii nocturni au șansa să vadă aurora borealã.

42

Jukkasjärvi, Suedia

În orașul suedez aflat la 200 km de Cercul Arctic, celebrul Icehotel va fi deschis în curând tot anul, mulțumită unui nou design arhitectural, alimentat de panouri solare, care împiedică topirea gheții chiar și vara.

43

Harbin, China

În nord-estul Chinei, odată ce scad temperaturile, apare un parc de distracții făcut numai și numai din gheață. Festivalul anual al Gheții din Harbin prezintă castele impunătoare și sculpturi de gheață complexe, care noaptea se scaldă în lumini multicolore.

44

Thousand Islands, New York

Regiunea cu 1.800 de insule, întinsă pe teritoriile S.U.A. și Canadei, invită vizitatorii la călătorii printre insulițele împădurite, în clasicele vaporașe.

45

Ontario

Toamna, caută cu binoclul fluturii-monarh care se adună cu miile în Parcul Național Point Pelee, în căutarea celei mai scurte căi de traversare a Lacului Erie.

46

Sifnos, Grecia

Insula din Arhipelagul Cicladelor a câpătat reputația de destinație pentru gurmanzi. La restaurantul Manolis, felurile tipice, ca *mastello* (miel cu vin și mărar) se coc încet într-un cuptor cu lemne. Mai poți încerca și tempura de pui de calamar la barul și restaurantul cu temă marină Omega3.

47

Skyros, Grecia

Skyros, insulă din arhipelagul Sporadelor, cu golfuri nisipoase și păduri de pin, e celebră și pentru artiștii populari. Broderiile delicate, vasele de ceramică și scaunele sculptate pentru copii umplu muzeul Manos Faltaits.

48

Astypalaia, Grecia

Insula aspră, cea mai vestică din Arhipelagul Dodecanez, este traversată de o singură șosea. Cărările înșelătoare duc la plaje pietroase, ca Vatses și Kaminakia, unde, la restaurantul Linda's, meniul include și tocănița de capră.

49

Saratoga, New York

Stațiunea istorică din valea Hudsonului oferă 18 izvoare minerale, fiecare cu aroma lui. Dacă te scalzi în apele de culoarea caramelului de la Băile Roosevelt, îți va părea că plutești în bere de ghimbir.

50

Vergèze, Franța

Apa carbogazoasă Perrier țâșnește dintr-un singur izvor în acest sat provensal. Louis Perrier a cumpărat izvorul în 1898, cu gândul să vândă apa pentru proprietățile ei curative. Vizitați muzeul și admirați parada de sticle verzi trimise zilnic în 140 de țări.

51

Évian, Franța

Évian-les-Bains rămâne o stațiune tradițională, pe malul francez al Lacului Geneva. Apa Evian, cu note de gheață alpin topit, curge din izvorul original Cachat și se îmbuteliază în apropiere.

52

San Pellegrino, Italia

Apa carbogazoasă italiană ieșe la suprafață în orașul cu același nume din Alpii Bergamezi. Cu un bilet de o zi, aveți o duzină de variante de baie la recent renovatele QC Terme San Pellegrino.

TEXT: ANDREW EVANS, ELAINE, GLUSAC, RACHEL HOWARD, HANNAH SHEINBERG, MAGGIE ZACKOWITZ

53

Locuri de bălăcit în apropiere

Mai există și ochiuri de apă secrete (ca pârâul din imagine, din Catskills), simple locuri de bălăcit, unde te întâlnești cu prietenii în cete și după-amiaza nesfârșită de vară. Și sunt mai frumoase decât orice.

FOTO: BRIAN BALLA

De EDWARD READICKER-HENDERSON

Cunoșteam un tip care acorda râuri

Își așeza tabăra pe un mal cu sălcii, apoi stătea și asculta. Asculta trâncăneala apei peste pietre, vârtejul curenților mărunți, plescăitul păstrăvilor seara târziu. Avea nevoie de câteva zile ca să audă cu adevărat râul. Trebuia să învețe să distingă trilul unei cascade mici, în trepte, sau basul unui torent înecând trunchiuri căzute, de restul peisajului. Dacă avea noroc, ploua și avea ocazia să asculte norii cum reconstruiau râul și picăturile cum se scurgeau de pe copaci ca un ceas de apă. În cele din urmă, începea să acordeze pârâul. Intra în apa răcoroasă și muta pietre, ca să-i schimbe toată melodia curgătoare, adăugând cuvinte în limba revărsării râului peste mușchi. Poate e una dintre cele mai firești îndeletniciri. Fiindcă, în fond, nu dansăm cu toții pe sunetul apei înainte chiar să ne naștem, în pântecele mamei?

Nu-i ascultați pe poeți, care spun că suntem făcuți din praf de stele. Corpul uman se compune din până la 60% apă, îmbinarea celor mai comune elemente, hidrogenul și oxigenul. Râurile și pâraiele corpurilor noastre sunt de sânge și sunt supuse forțelor mareice la fel ca Golful Fundy din Canada, unde apa mării poate crește și coborî cu peste 15 m în doar câteva ore.

Apa ne dictează și ne salvează. Ne hidratează. Ne păstrează mintea flexibilă, când îi învățăm obiceiurile și salturile. Ne oferă o mulțime de căi de a străbate lumea. Și nu numai nouă: gândiți-vă la balene. Dacă priviți înăuntrul unei înotătoare de balenă, veți vedea oasele degetelor, complet articulate. Cu milenii în urmă, strămoșii balenelor au ieșit la mal, au petrecut o vreme pe uscat, apoi s-au întors în mare, unde puteau să-și cânte unii altora, transmițându-și sunetele prin apă, la sute și sute de kilometri distanță.

De ce ar fi de mirare că dăm fuga la malul apei ori de câte ori putem, nerăbdători să simțim cum ne fuge un strat de nisip de sub picioare și ne amintește de unde am venit?

Apa este oriunde și peste tot. Aburește într-un izvor termal, lenevește într-un lac nemișcat, ascunde aligatori în nămolul bogat al mlaștinilor, curge neabătut ca Fluviul Mississippi.

Odată am stat pe calota de gheață care îmbracă Groenlanda, într-un loc de unde nu se vedea alteeva decât gheață, unde aveam sub picioare mai bine de un kilometru de gheață. Acum mă întreb dacă stratul acela a rămas la fel de vast, dacă e și acum la fel de real ca cimentul. Sau cumva se crapă, scoțând sunete ca de împușcătură dintr-o armă de mare putere? Într-o zi, probabil mai curând decât ne-am aștepta, toată gheața aceea se va preface în valuri și curenți mari și mici.

AM TRĂIT ȘI UNDEVA UNDE nu plouase de 143 de zile, unde nu existau nici râuri, nici lacuri, doar deșert și căldură și nisip și plante care voiau să-mi facă rău. Când în sfârșit au început ploile, am ieșit afară și am lăsat torentele de picături să mă ude până la piele, cu mâinile întinse spre cer ca să le prind.

„Cel ce aude clipocitul râurilor [...] nu va cădea cu totul în disperare", scria Henry David Thoreau în anii 1840. Nu e de mirare că toate civilizațiile au urmărit râurile, de la Tigru și Eufrat, unde s-a inventat mai totul, la Fluviul Galben al Chinei, pe care s-au inventat restul de lucruri (busola, hârtia, focurile de artificii). Inundațiile anuale ale Nilului aduceau sedimente fertile pentru câmpurile care i-au îmbogățit pe faraoni – și care au făcut posibile piramidele și plutirea Cleopatrei pe barja ei, ca pe cel mai exclusivist vas de croazieră din lume.

Râurile ne transportă – cargoboturi pe Dunăre, canoe pe Orinoco, vapoare cu zbaturi pe Columbia – și ne purifică. În India, milioane de oameni se adună la confluența Gangelui cu Yamuna ca să se îmbăieze în apele lor, să-și spele păcatele și să se pregătească pentru o viață nouă.

Preferatul meu e Râul Stikine, care iese la lumină în inima Columbiei Britanice și se îndreaptă spre coasta Alaskăi. Am în casă un borcan cu apa lui, ca un talisman, luată într-o noapte cu avalanșe și urlete de lupi.

Dar n-avem fiecare mica lui apă, apa ținutului natal? Azi, primele valuri de ceață care plutesc peste tufele de zmeur vest-american și reflexia vulturilor pleșuvi în Golful Bellingham din Washington mă incită la fel ca o antilopă gnu când se pregătește să treacă Râul Mara din Serengeti, întesat cu crocodili. Cred că fiecare avem astfel de ancore. Un golfuleț

special, cu casa de pe plajă care miroase a nuci de cocos și piele arsă de soare; lacul la care mergem vara, cu leagănul de frânghie.

E posibil să cunoaștem vreodată pe deplin locurile acestea binecuvântate? De un an trăiesc pe malul unui lac din statul Washington. Nicio zi nu seamănă cu alta, dar încet-încet încep să cunosc ritmurile și sunetele apei – cântecul broaștelor, nuanța argintie a nuferilor înainte de apus. De câte ori am aruncat o privire pe geam, am văzut ceva complet nou.

ÎN CURSUL UNEI VIEȚI în care apa mi-a definit călătoriile prin lumea noastră mare și albastră, am plutit cu caiacul pe lângă orci, aproape de un punctuleț de pe harta Alaskăi pe nume Insula Mortului, un hipopotam a încercat să-mi răstoarne barca pe Nil, am privit sclipirea delfinilor care făceau surf pe un val imobil dintre mare și o lagună din Tahiti și, explorând o mlaștină, am ignorat strigătele părinților, care-mi spuneau să am grijă la țestoasele aligator – care, pentru un copil de șase ani, sunt cel mai formidabil lucru de pe lume.

Am străbătut șase dintre cele șapte oceane, pe valuri de 15 metri în sudul Atlanticului, în drum spre Antarctica, și am trecut pe lângă casaloți în inima Pacificului. Mereu m-a surprins faptul că avem hărți mai precise ale Lunii decât ale oceanelor, deși oceanele adăpostesc cei mai mari munți de pe planetă și canioane atât de adânci, încât pe lângă ele Marele Canion arată ca un șanț de pe marginea drumului. Sub valurile oceanelor trăiește un univers întreg. Un lucru care *nu există* acolo e lumina. Fotosinteza nu funcționează la mai mult de 200 m adâncime; de la 915 m în jos, e o beznă desăvârșită. Producătorul Stephen Low, care a filmat în anii 1990 o expediție în rămășițele *Titanicului*, spunea că, atunci când a coborât pe vas, la vreo 3.000 de metri mai jos de orice lumină, în afară de bioluminiscența peștilor rari, imposibil de imaginat, s-a pomenit pur și simplu în inima întunericului.

O cronologie umedă

312 î.H.
Se încheie construcția primului apeduct roman.

1777
Un membru al expediției căpitanului James Cook descrie obiceiul hawaiienilor de a face surf.

1843
Se lansează la apă *S.S. Great Britain*, primul transoceanic modern.

1868
Se deschide prima piscină publică din S.U.A., Cabot Street Bath, din Boston.

1914
Se deschide Canalul Panama.

1936
Se încheie construcția barajului Hoover, de la granița Nevadei cu Arizona.

1966
Antreprenorul german Heinz Hankammer înființează o companie pentru filtrarea apei și îi dă numele ficei lui, Brita.
–Maggie Zackowitz

„N-aveam deloc perspectivă. Nu puteam ști cât de mare era."

În ziua din 1912 în care *Titanicul* cel „de nescufundat" a pornit în traversarea Atlanticului, omul s-a simțit mândru. În sfârșit, noi, oamenii, stăpâneam apa – deși ce reușim noi acum, cu computere și GPS, e un nimic în comparație cu ce făceau polinezienii de pe vremuri, care învățaseră să citească marea și cerul ca pe un poster și care navigau cu canoele mii de kilometri, printr-o lume fără vreun punct de reper.

Într-unul dintre cele mai importante episoade din viața mea, l-am intervievat pe exploratorul Francis Cowan. Acum 60 de ani, a ajuns din Tahiti în Chile pe o plută, fără alte instrumente de navigație decât vârtejul de stele de pe cer.

— Dar, Francis, ce făceai când venea furtuna și nu mai vedeai cerul? l-am întrebat eu.

— Marea e minunată, a răspuns el. Oricând poți să mai aștepți o zi.

APA E MINUNATĂ. Ne acordăm la ea, la cântecul murmurat al curgerii ei, al valurilor și vălurelelor, în mări, râuri, pâraie, lacuri, mlaștini, iazuri, zăpezi. O bem, ne îmbăiem în ea, fixăm cu privirea norii negri și ne rugăm pentru clipa în care o vor elibera dintr-odată.

„Du-mă într-un loc magic", mi-a spus odată verișoara mea preferată. Așa că am dus-o pe mare. În a treia zi, de pe vasul nostru nu se mai vedea deloc uscatul, doar apa care urma curbura orizontului.

„O!", a spus ea. „O! Exact asta îmi trebuia."

Sub noi, valurile se rostogoleau și ne lăsau să dansăm cu ele până când și pașii ni s-au umplut de saltul valurilor. În felul nostru mărunt, ridicându-ne odată cu valurile, acordam oceanul navigând – iar el, la rândul său, ne acorda pe noi.

EDWARD READICKER-HENDERSON
se găsește pe sine căutând peisajele acvatice ale lumii.

PAGINILE ANTERIOARE: BRYAN CHRNALLA

DIN MAI LA PUNCTELE DE PRESĂ

Știai că un stil de viață sănătos și un tratament corect îți pot oferi **o viață normală**?

Tot ceea ce trebuie să faci este să fii prieten cu medicul tău diabetolog, să ai un **regim alimentar echilibrat**, să te **îndrăgostești de sport**. Astfel, vei reuși **să trăiești frumos**, în ciuda diabetului.

Noi îți oferim informații, iar tu trebuie să ne promiți că **vei rămâne sănătos**.

Ce spui? Ești de acord?

abcDIABET, o revistă care te va ajuta să-ți înțelegi boala, să-i poți întârzia complicațiile, să trăiești în armonie cu ea.

O revistă editată de **BurdaInternational** RO

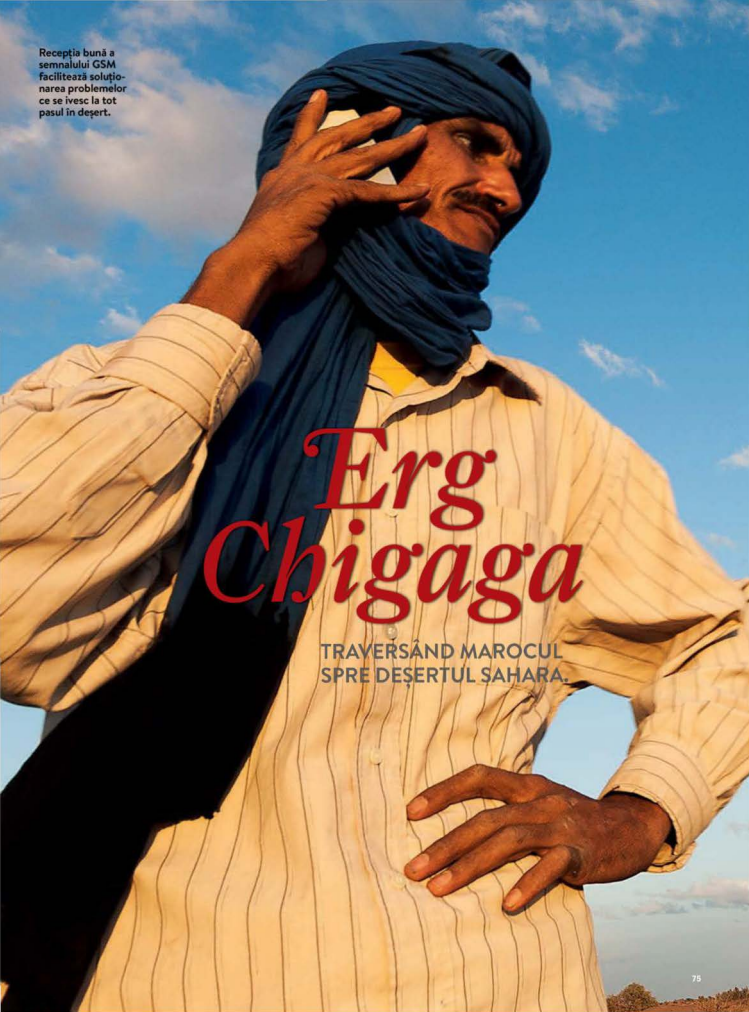

Recepția bună a semnalului GSM facilitează soluționarea problemelor ce se ivesc la tot pasul în deșert.

Erg Chigaga

TRAVERSÂND MAROCUL SPRE DEȘERTUL SAHARA.

TEXT ȘI FOTO: **SORIN RECHIȚAN**

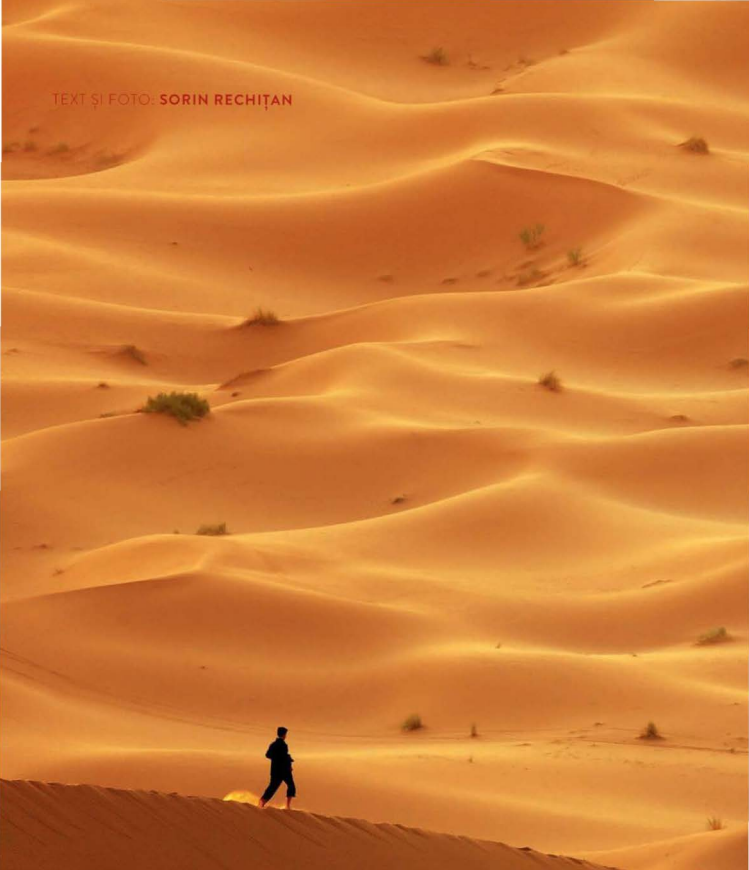

După ce a savurat răsăritul, un turist solitar regăsește drumul spre tabăra de corturi urmând muchia unei dune de nisip.

Cel mai rapid și sigur mod (cel puțin în actualul context geopolitic) de a ajunge în Deșertul Sahara este să traversezi Marocul până în regiunea sa sud-estică, vecină Algeriei. Punctul terminus al șoselei naționale N9 este localitatea M Hamid. Încă de la intrarea în această ultimă așezare, suntem asaltați de câțiva localnici dornici să-și ofere serviciile de ghizi pentru o incursiune în deșert. Întrucât pistele către Erg Chigaga sunt înregistrate în soft-ul nostru de navigație și considerăm că mașina închiriată în Casablanca (Dacia Duster) e apță să le străbată, refuzăm politicos, dar tranșant, ofertele. Unul dintre ei, mai insistent, ne avertizează că mașina noastră nu va face față drumului, dar îl ignorăm și continuăm să parcurgem încrezători centrul M Hamidului, claxonând cetele gălăgioase de școlari care ies de la cursuri și se îndreaptă spre casele lor.

E plin de copii. După cei aproximativ 2.000 km străbătuți prin țară, datele statistice oficiale, cum că 70% din populația Marocului are sub 30 de ani, nu ni se par hazardate. Politica Marocului pune mare preț pe educație, fapt vizibil de la nivelul turistului simplu: chiar și în cătunele pierdute din Atlasul Înalt, unde curentul electric e un termen abstract, copiii frecventează cursurile școlare.

La ieșirea din M Hamid observ în oglinda retrovizoare că șoferul insistent, la bordul unui Land Rover Defender alb, ne urmează la o oarecare distanță. Experiența îi spune că într-un final tot vom fi nevoiți să apelăm la serviciile sale. În lipsa unui reductor și a unor pneuri potrivite, mașina noastră străbate cu dificultate un prim segment, de aproximativ 20 m de nisip, impotmolindu-se sec într-al doilea. Încercăm zadarnic prin diverse manevre să depășim obstacolul. Două minute mai târziu, cu expresie victorioasă, șoferul insistent se apropie de noi. Ne urmărise de pe o pistă paralelă, așteptând să ne împotmolim.

După ce aflăm că acestе prime obstacole sunt nimic față de ce urmează, acceptăm realitatea și trecem la negociere. Numele lui este Mohammed. Trăsăturile sale puternic masculine, țipic berbere, și ochii injectați de nisipul stârnit de furtunile deșertului nu ne inspiră prea multă încredere. Dar nu avem de ales. Pentru suma de 120 euro el va fi ghidul și șoferul nostru către Erg Chigaga, via Oaza Sacră. Transbordăm rapid bagajele în mașina lui și pornim la drum. Land Roverul străbate cu ușurință primii 4 km nisipoși ai traseului, apoi intră pe un drum pietros, ce ne ține cu dinții strânși. Mohammed nu reduce viteza, iar șocurile rulării se transmit puternic, subansamblurile mașinii părând a fi independente, nefixate de niciun șurub. Aflăm că anul de fabricație al mașinii este 1996. Kilometrajul i s-a defectat la 620.000 km, acum un an. O eventuală întrebare cu privire la inspecția tehnică a vehiculului nu-și mai are rostul.

Din cauza terenului accidentat, viteza nu depășește 35 km/h. Suntem totuși în grafic, calculând că vom ajunge la oază înainte de apusul soarelui. La timp pentru a surprinde cadrele foto dorite, credem noi. Șirul acestor gânduri ne e însă întrerupt brusc de oprirea motorului. Mohammed încearcă fără succes să-l repornească, se dă jos din mașină și deschide capota. Apoi, cu o mână îngrijorată, verbește preț de câteva minute la telefonul mobil. Ne anunță, spăsit, că mașina are o problemă la sistemul de alimentare și că, în aproximativ o oră, un al doilea Land Rover, plecat deja din M Hamid, va ajunge la noi, pentru a ne continua călătoria. Realizăm dezamăgiți că nu vom ajunge la oază în timp util pentru fotografii. Probabil lumina caldă a apusului ne va prinde în acest loc, steril din punct de vedere fotografic. Ne resemnăm și facem câteva poze cu arborii de acacia din jur și cu un șofer oprit să ne dea o mână de ajutor și cocotat pe acoperișul mașinii, pentru un mai bun semnal GSM.

În intervalul promis, a doua mașină ajunge la locul incidentului și ne continuăm drumul către oază, în timp ce ultima geană de lumină a asfinților sol se stinge la orizont. Odată ajunși la destinație, dată fiind ora târzie și cheltuielile suplimentare cu transportul, decidem că este mai înțelept să înnoptăm sub cerul liber. Însă nu înainte de a profita de lumina blândă a lunii și a face câteva cadre caroseriei unui Land Rover Defender, devenită de-a lungul timpului suport pentru graffiti. Mulțumit de rezultat, mă strecor în sacul de dormit și adorm în lătratul surd al unor câini, probabil dintr-un sat îndepărtat.

Mahommed a dormit în oază, în cortul destinat șoferilor angajați de turiști. Dimineața, cum lumina răsăritului nu fusese pe măsura așteptărilor, ne propune să facem un scurt popas la locuința unor berberi din deșert, pentru a cunoaște duritatea traiului în aceste locuri. Ideea ne surâde și pornim numaidecât. Acest nou plan presupune un scurt ocol, de aproximativ 20 km, către nord. Parcurgem distanța fără incidente, însă lipsa unui sistem de aer condiționat în mașină își spune cuvântul, fiind nevoiți să îndurăm arșița tot mai dogoritoare a soarelui. Ajunși la reședința berberă, suntem politicos invitați să pășim înăuntru și să bem un reconfortant ceai de mentă (thé à la menthe), băutura tradițională a marocanilor. Arhitectural, locuința berberă se aseamănă foarte mult cu bordeiele din chirpici de pe meleagurile noastre. Zidăria este însă sensibil mai groasă, pentru a asigura un oarecare confort termic în lipsa unui sistem de încălzire și ventilație. Încăperea în care suntem invitați ține loc și de dormitor și e decorată minimalist cu un covor cu motive tradiționale berbere, încărcat de nisip, care ține loc de mobilier. În timp ce savurăm în tihnă ceaiul, Mohammed își aprinde o țigară, privirea-i pierdută întârzâind meditativ, preț de câteva secunde, pe fereastra deschisă. Profit de ocazie și îi fac grăbit câteva portrete. La plecare, pentru că aprecierea serviciilor oferite e lăsată la latitudinea noastră, plătim un preț dublu pentru ceai. O sumă oricum modestă, raportată la prețul unei cafele din Europa Occidentală.

Străbatem în aproximativ o oră drumul până la Erg Chigaga. Suntem la sfârșitul lui octombrie și corturile turistice sunt dezasamblate. Doar scheletele lor din pământ ascuz amintesc de preocupările pentru turism estival ale acestui mărunt sat de vacanță. În timp ce Mohammed parchează, zăresc trei tineri în jeanși și cămăși, ce dispar în fugă după o dună din apropiere. În timp ce coborâm bagajele din mașină, aceiași tineri apar de după dună, îmbrăcați în tradiționalele „jeelaba" albastre berbere. Asemenea multor altor locuri, și aici caracterul tradițional pierde teren în fața celui occidental. Suntem invitați în singurul cort asamblat și suntem serviți cu supă tradițională de linte și legume.

Dicționar: erg, erguri: deșert de nisip cu dune, specific Saharei, format de obicei în regiunile mai coborâte ale scoarței Pământului.

Servirea fierbinte a tradiționalului thé à la menthe (un amestec de ceai negru și frunze întregi de mentă, puternic îndulcit – băutură tradițională pe întreg cuprinsul Marocului) face mai suportabilă dogoarea deșertului ce atinge frecvent, în jurul amiezii, valori de 45°C.

Plimbările cu dromaderii organizate de localnici sunt palide amintiri ale caravanelor ce străbăteau odinioară rutele comerciale. Așezările tradiționale de la marginea ergului Chigaga au tot mai puțini locuitori. Tinerii pleacă în căutarea unui trai mai bun în orașele Marocului.

Caroseria unui Land Rover Defender a devenit peste timp suport de exprimare pentru pasionații de graffiti.

FOTO: BIROUL DE TURISM UNGAR (PAGINILE 82-87)

Vară, soare, plaje și activități – iată rețeta perfectă pentru o vacanță extraordinară cu familia!

MAREA CÂMPIE MAGHIARĂ

ALFÖLD, UN PARADIS DE VACANȚĂ PENTRU TOATĂ FAMILIA

Poți alege dintre numeroasele parcuri acvatice, tobogane, piscine interioare și în aer liber și paradisuri pentru copii.

CEA MAI ATRĂGĂTOARE VACANȚĂ ACVATICĂ

Festivaluri pline de viață, mâncare delicioasă, izvoare termale miraculoase pentru bunici, cele mai grozave parcuri cu tobogane din Europa Centrală pentru copii și facilitățile de relaxare pentru părinți în centrele balneare și parcurile acvatice moderne. Complexele balneare, construite peste izvoare cu apă termală și medicinală, au nivel ridicat de securitate și modernizări de ultimă oră. Bucură-te de bogăția de ape termale din câmpie și alege dintre multele parcuri acvatice, tobogane, piscine și paradisuri pentru copii. Piscinele construite peste izvoare care abundă în minerale sunt sofisticate, sigure și au dotări de ultimă generație. Aici accentul cade pe divertismentul pentru cei mici. Ai la dispoziție piscine pentru copii și bebeluși, tobogane acvatice, încăperi pentru mamă și copil și camere de joacă. Cuștecii sunt întâmpinați de animatori, care pot prelua o parte din sarcina părinților pentru ca toată lumea să se poată relaxa.

EXCURSII DE O ZI ȘI DISTRACȚII ÎN AFARA PISCINEI

Explorează Câmpia pe rutele pentru bicicliști sau în excursii de o zi prin parcurile naționale și dendrologice. Terenul este lin, așa că te poți încumeta la un drum mai lung chiar și cu cei mici.

DESCOPERĂ MAI MULTE LA
http://ro.gotohungary.com/spasiwellness

O regiune plină cu delicii culinare

SAVUREAZĂ BUCĂTĂRIA MAGHIARĂ

Sănătate! Egészségedre!

PREPARATE TRADIȚIONALE UNGUREȘTI

Foarnea de după orele la piscină se rezolvă cu o mulțime de feluri delicioase. Câmpia oferă preparate culinare specific unguresti pe alese. Cârnații Csaba și Gyula, cel dulbu Debrecen sau paprica măcinată din Szeged și Kalocsa sunt doar câteva exemple. Berea artizanală e tot mai populară, împreună cu cele mai noi ediții de palincă de porumbar, gutui sau ienupăr. Oferta mai tradițională include atracții redescoperite, cum ar fi vacile gri din Ungaria, parte din peisajul Hortobágy și sursa multor produse sănătoase din carne. Mâncărurile din Câmpie sunt fâimoase: nu rata supa de pește Tisza, gulașul Alföld, clătitele Hortobágy cu carne tocată și smântână, mâncarea cu orz și ouă în stil ciobănesc sau *slambuc* – paste cu costiță și cartofi.

UN ÎNTREG IMPERIU DE FESTIVALURI

Multe festivaluri sărbătoresc aceste mâncăruri extraordinare, fie ele tradiționale sau inovatoare. Oprește-te la Festivalul Supei de pește din Baja, Festivalul Internațional de Pește Tisza din Szeged, Festivalul Gulașului din Szolnok, Festivalul Mâncării și Vinurilor Bio din orașul piscinelor, Hajdúszoboszló, Festivalul Pălincii din Gyula sau Sărbătoarea Cârnatului Csaba din Békéscsaba, ultimele două foarte aproape de granița cu România. Festivalul estival Szolnok Tiszaviráq (Floarea din Tisza) te va răcori cu vin și bere artizanală.

Festivalul Jocurile în aer liber de la Szeged.

Sărbătoarea păstorilor la Hortobágy.

DESCOPERĂ MAI MULTE LA
http://ro.gotohungary.com/spaswellness

Degustă multitudinea de preparate culinare tradiționale și delicatesele specifice regiunii.

Răcorește-te la Gyula

BINE AI VENIT ÎN ORAȘUL BALNEAR ISTORIC

DISTRACȚIE LA MAXIMUM PENTRU TOATĂ LUMEA!

O descoperire minunată: băile Cetății din Gyula te vor surprinde cu noul lor complex de piscine pentru întreaga familie! Palatul acvatic Aquapalota este cel mai nou și mai modern complex termal de băi din Câmpia Maghiară de Sud, în orice anotimp. În imediata lor vecinătate vei găsi centrul pentru turiști al Castelului Almásy, unde poți descoperi cum trăiau conții maghiari, dar și servitorii lor. Orașul oferă delicii culinare speciale: gustă faimosul cârnat Gyula, pâinea locală premiată la nivel mondial, bomboanele artizanale, precum și o mulțime de alte produse locale. Programele noastre garantate includ gastronomia, tradițiile și valorile naturale ale orașului, pe lângă atracțiile sale consacrate. Festivalurile culinare, culturale și tradiționale, precum și evenimentele sportive cu o istorie de decenii te așteaptă tot timpul anului.

Natura pitorească domină orașul, iar întreaga zonă devine locul perfect pentru recreere activă. Cere un Card de vizitator al orașului Gyula în locul tău de cazare și te poți bucura de multe servicii la tarif redus sau chiar gratuite.

Elementele cele mai captivante din Palatul acvatic Aqua Palota sunt toboganele.

DESCOPERĂ MAI MULTE LA
www.visitgyula.com

Castelul Andrásy, recent renovat, te așteaptă cu o interesantă expoziție interactivă.

Băile Termale Szent Erzsébet au devenit un complex dedicat întregii familii.

Zona Mórahalom

OAZE DE RĂSFĂȚ ȘI SĂNĂTATE

APE TERMALE PENTRU TRUP ȘI SUFLET

Mórahalom este un orășel dinamic, aflat la 20 km de Szeged. Nestemata orașului, Băile Termale Szent Erzsébet (Sfânta Elisabeta), au devenit un complex dedicat întregii familii. Cu 21 de bazine și 11 cabine de saună, complexul poate răsfăța cu facilitățile sale toate generațiile.

Scufundă-te într-o oază de sănătate în numeroasele piscine termale interioare sau în aer liber, cu ape la temperaturi de 35-39°C. Băile sunt construite pe 4 izvoare termale acreditate, toate bogate în minerale.

Piscinele, cu o suprafață de 3.500 m², sunt un concept destinat familiei. Două tobogane uriașe, o piscină, o cascadă și multe alte experiențe îi așteaptă atât pe cei mici, cât și pe cei mari.

Zona de wellness a băilor garantează răsfățul corpului și al sufletului pe toată durata anului. Alege dintre cele peste 20 de tipuri de masaj și pachete wellness sau încearcă saunele și cabina cu sare.

Orașul are hoteluri pentru toate gusturile. Hotelul Colosseum Wellness and Conference****superior, Thermál Panzió*** și cel mai nou hotel wellness medical din Mórahalom, Elixir Hotel****superior sunt toate conectate direct la băi, oferind acces interior gratuit la zona cu piscine, în toate anotimpurile.

Zona de wellness a băilor garantează răsfățul corpului și al sufletului în toate anotimpurile.

DESCOPERĂ MAI MULTE LA
www.morahalom.hu

Vară acvatică la Debrecen!

NU RATA HOTELUL AQUATICUM THERMAL & WELLNES

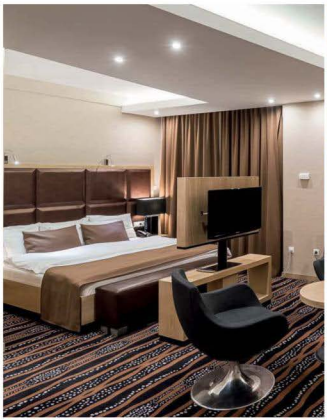

Hotelul se află în zona de odihnă a orașului Debrecen, în inima Pădurii Mari și în imediata apropiere a Parcului Acvatic Mediteranean.

LOC PERFECT PENTRU O VACANȚĂ PERFECTĂ

- Apartamente de familie de calitate la Hotel Aquaticum Thermal & Wellness****
- O cameră de joacă uriașă pentru copii și adolescenți
- Insula de fitness – pentru cei care preferă recreerea activă
- Restaurant în natură – bucătăria satisface și nevoile alimentare speciale
- Spa Mediteranean Acvatic – un mediu tropical unic
- Universul Saunelor, Insula Wellness – sesiuni și tratamente de saună pentru răsfățul corpului și al sufletului
- Activități recreative (Scena în aer liber Nagyerdo, Lacul Békás, Centrul științific Agóra, Panorama din Turnul cu apă, Teatrul cu ceață, Parcul zoologic și de divertisment Nagyerdo)

STARURI PE SCENĂ

- 18 iunie – Irigy Hónaljmirigy
- 23 iunie – Csepregi Éva

Aquaticum Thermal & Wellness.

- 2 iulie – Animal Cannibals
- 7 iulie – Gáspár Laci
- 16 iulie – Dér Heni
- 30 iulie – Groovehouse
- 12 august – Wolf Kati / 7th Slide Championships
- 27 august – Desperado

CERE O OFERTĂ PERSONALIZATĂ!
http://hotel.aquaticum.hu/ro/

10% REDUCERE,

CHIAR ȘI DIN OFERTELE SPECIALE, LA HOTEL AQUATICUM TERMÁL & WELLNESS****!

TERMENI:

- acest cupon este valid până la 31.12.2016
- fă referire la reclama din *National Geographic Traveler* când soliciți o ofertă
- prezintă acest cupon la recepție, la sosire
- până la 5 camere, rezervate direct la hotel
- acest cupon nu este valid pe perioadele de sărbători (Carnavalul Florilor 18.08-21.08.2016; Halloween 28.10-01.11.2016; Crăciun 23.12-27.12.2016; Anul Nou 27.12.2016-01.01.2017)

PERSOANĂ DE CONTACT:

*Hotel Aquaticum Debrecen Termál & Wellness**** H-4032 Debrecen, Nagyerdei park 1.*
Tel.: +36 52 514 111 Fax: +36 52 311 730
E-mail: hotel@aquaticum.hu
Web: www.aquaticum.hu

Grand Hotel Glorius-Makó

RELAXARE ÎN STIL ART DÉCO

Clădirea Băilor Hagymatikum este visul realizat al renumitului arhitect maghiar Imre Makovecz.

LA DOI PAȘI DE ROMÂNIA

Grand Hotel Glorius Makó este un hotel tematic cu design metropolitan din 1920, unic în toată țara. Hotelul de patru stele în stil art déco este situat în centrul orașului, chiar lângă baia Hagymaticum, și are o ofertă culinară specială, dar și servicii de wellness excelente. Sala de fitness, paturile de masaj și saunele finlandeze și cu infraroșii asigură relaxarea perfectă. Oaspeții noștri se bucură de bilete pentru băile termale și pentru muzeul Hagymaticum; în plus, poți rezerva camere cu mic dejun sau demi-pensiune. Restaurantul nostru poate găzdui evenimente mai mari, terasa noastră oferă o vedere panoramică a orașului și facilități de grătar pe timp de vară. Hotelul este situat la 15 minute distanță de granița cu România, chiar la ieșirea de pe autostrada M43, astfel încât oaspeții noștri pot ajunge rapid și confortabil.

Cinci festivaluri cu vino-ncoa'

LA CRÈME DE LA CRÈME ÎN ALFÖLD

NU RATA

- Jocurile în aer liber de la Szeged, 1 iulie – 27 august 2016
  Aflate la cea de-a 85-a ediție, faimoasele Jocuri sunt organizate din nou în cadrul lor tradițional. Scena este situată în fața Domului, cu audiența spre biserica proaspăt renovată.
- Festivalul Peștelui din Baja, Baja, 7-10 iulie 2016
  Baja este, fără îndoială, capitala supei de pește; dovadă stă succesul acestui festival cu o istorie de decenii.
- Cea de-a 47-a ediție a Carnavalului Florilor din Debrecen, Debrecen, 15-21 august 2016
  Cel mai mare eveniment din Debrecen este favoritul Ungariei, cu sute de mii de vizitatori anual.
- Festivalul mâncării și vinurilor Bio, Hajdúszoboszló, 9-11 septembrie 2016
  Evenimentul gastronomic extraordinar al Ungariei, în cadrul căruia poți gusta preparate locale, realizate din produse ecologice, precum și vinuri ungurești excelente.
- Festivalul Cârnatului Csaba, Békéscsaba, 28-31 octombrie 2016
  Acest festival este unul dintre cele mai faimoase evenimente gastro-culturale ale Ungariei și ale Europei Centrale și de Est.

Carnavalul Florilor din Debrecen.

Festivalul Floarea Tisei, Szolnok.

DESCOPERĂ MAI MULTE LA
http://ro.gotohungary.com/spasiwellness

TEXT ȘI FOTO: **ADRIAN CRAPCIU**

JURNAL DE

Ce-aduce ceasul când rătăcești după pofta inimii

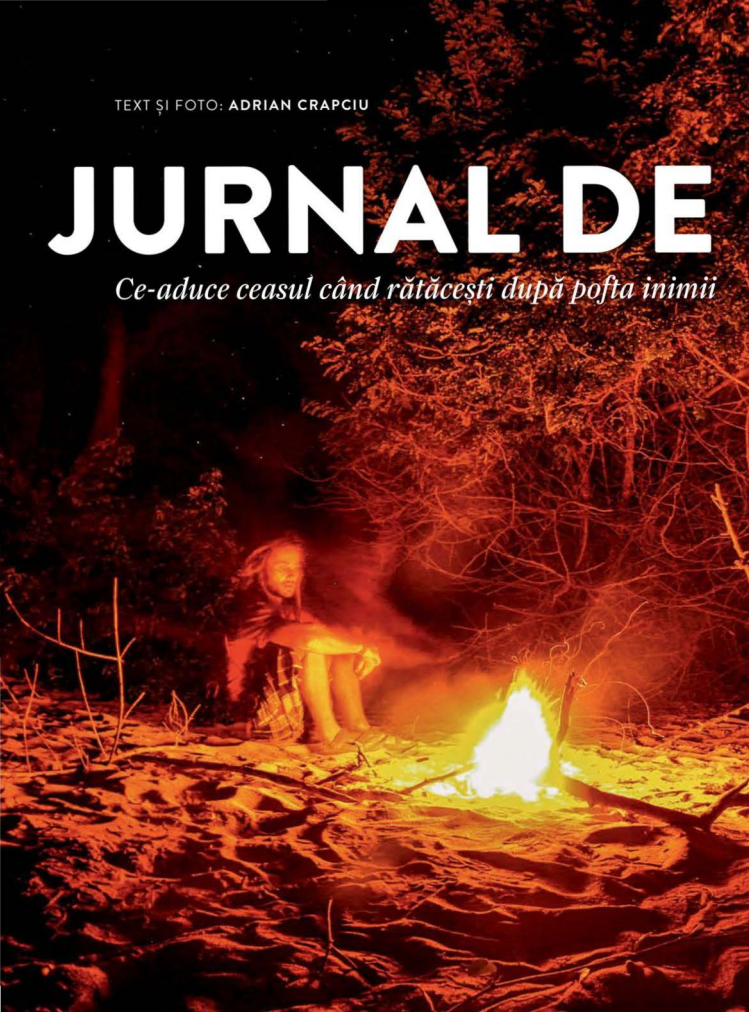

NOMAD

prin insulele indoneziene.

Am înghesuit tot ce am putut într-un rucsac și am plecat cu motorul într-o călătorie de 3.000 km pe insulele din estul Indoneziei.

13

iulie 2014, duminică dimineața. Sac de dormit, hamac, 3 tricouri, 2 pantaloni scurți, echipament de snorkeling, pelerină de ploaie, cuțit, echipament foto. Rucsacul e plin. O clipă de ezitare mă încearcă. De ce plec? Nu mai bine aș... Metehne învechite ale minții, n-am timp de voi. Am plecat.

În fața noastră, 3.000 de km împrăștiați pe cinci insule: Java, Bali, Lombok, Sumbawa și Flores. Spun a noastră, pentru că nu am plecat singur, tovarăș de drum îmi este motorul, o Honda CB din 1982. Am recuperat-o acum 8 luni din garajul unui *pak* (bătrânel), a fost dragoste la prima vedere.

Dacă ești nemulțumit de traficul de la noi, te invit să conduci o oră în Java. În cazul în care vei supraviețui, le vei mulțumi tuturor sfinților că te-ai născut în România. După o oră de slalom printre gropi, scutere, camioane, autobuze și alte mașinării, opresc pe marginea drumului la un *waroeng*. Cer un *Kopi ABC panas*. Femeia strecoară cafeaua printr-un ciorap și adaugă două linguri mari de zahăr. Ciudat, mă relaxează. Și așa, radiiînd de colesterol și mulțumire, mă întorc la drumul meu.

Cât timp o să dureze? Ce o să vizitez? Unde am să dorm? La toate întrebările astea am doar un singur răspuns: nu știu! Oricât de nebunesc ar suna, nu am un plan. Știu doar că mă îndrept spre est. Traseul e destul de habarnist, dar în principiu plec din Surakarta, Java Centrală, Indonezia, și aș vrea să ajung până în Maumere, Flores, iar de acolo să iau ferry-ul înapoi. Dacă nu, mai vedem.

Opt ore mai târziu și 250 km mai la est intru pe poarta templului hindus Rambut Monte, situat la 6 km de craterul Vulcanului Kelud. Ultima erupție a avut loc acum doar șase luni, norul de cenușă ajungând la 500 km distanță, până în Java de Vest. Un lucru greu de digerat de o minte occidentală e că în Java sunt nici mai mult, nici mai puțin de 45 de vulcani activi. Orice om întreg la minte s-ar întreba de ce acești oameni trăiesc atât de aproape de cratere. Motivul e simplu: oamenii își riscă viața pentru un lucru de bază, hrana, solul vulcanic fiind foarte fertil. În fața asta ești la mila naturii, ăsta-i adevărul, dar faptul că știi că totul poate sări în aer și se poate transforma în scrum te face să apreciezi un loc ca ăsta.

Ca să marchez prima noapte de nomad, îmi întind sacul de dormit sub un acoperământ lângă templu. Se pare că ultimele 9 luni petrecute în Java au lucrat în mod subtil asupra fricilor și anxietăților dobândite în primii 30 de ani de viață. Când a fost ultima dată când te-ai aventurat în lume? Fiecare e mânat de ceva să facă saltul în gol. În cazul meu, copilul curios s-a trezit din letargie. Visa să se piardă pe insulele estice ale Indoneziei. L-am urmat.

Dimineața mă trezesc în zgomot de petarde, supraveghează îndeaproape de trei copii. Cum am făcut ochi, au și fugit de lângă mine. Curios, îi urmăresc pe pici până în curtea școlii. Se pare că astăzi e prima zi de școală în Indonezia.

Sunt 350 km din sat până în portul Banyuwangi. Nu stau prea mult pe gânduri și pornesc, ca să profit de răcoarea dimineții. Drumul coboară întortocheat, printre sate, petice de pădure și orezării către una dintre cele mai aglomerate șosele pe care mi-a fost dat să conduc. Cuprins de senzația aceea de încântare amețitoare, pe care o ai atunci când te trezești liber pe un teritoriu nou și necunoscut, astăzi m-am încăpățânat să ajung în Bali. Dar parcă soarele necruțător și ceilalți șoferi vor să-mi testeze voința. Într-un final, la 9 seara, după doar opt ore de condus, o oră pe ferry, șase pauze de realimentare și rehidratare – cred că am băut cel puțin patru litri de apă – calc pe insula zeilor. Opresc la primul *waroeng*, înfulec un *nasi goreng* (orez prăjit) picant cu pește și plec în căutarea unui loc de dormit. Și cum, în Bali, templele sunt mai numeroase ca bisericile la noi, mi-am ales templul din pădurea de lângă port. Sper să nu deranjez nicio zeitate, noapte bună.

TU CÂND TE-AI AVENTURAT ULTIMA DATĂ ÎN LUME? **FIECARE E MÂNAT DE CEVA SĂ FACĂ PASUL ÎN NECUNOSCUT.** ÎN CAZUL MEU, COPILUL CURIOS S-A TREZIT DIN LETARGIE.

Bali, insula turiștilor și a zeilor

Dimineață, un grup de vaci insistă să mă trezesc mai devreme decât aș vrea. Îmi încep ziua cu un mic dejun copios direct pe plajă: orez cu pui prăjit, sos extra-picant și cafea instant servită la pungă. Vrei să știi ce aromă avea? De zahăr cu gust de cafea. Cam așa se servește cafeaua în Indonezia, cu mult, foarte mult zahăr. După o oră de inactivitate mintală odihnitoare, timp în care am privit pescarii în rutina lor, plec mai departe, spre Canggu, undeva în nordul Baliului de Sud.

Nu te aștepta acum la povești despre templele balineze sau alte atracții turistice, pentru că nu am de gând să le vizitez. Ca să fiu sincer, în prima zi nici nu am ieșit din hommestay, toată ziua am moțăit în hamac la umbra cocotierilor. O activitate lipsită de orice pericol la prima vedere, dar care, aveam să aflu mai târziu, nu e chiar așa. Statistic vorbind, se pare că este de zece ori mai probabil să mori lovit de o nucă de cocos decât atacat de un rechin. Anual se înregistrează în jur de 150 de accidente, majoritatea cu oameni care trăgeau un pui de somn sub cocotier, o „siestă" din care nu s-au mai trezit. Eu am fost ceva mai norocos, având în vedere că mă citești acum.

Din motive pe care le pun pe seama sortii, sunt obligat să lenevesc în Bali patru zile: un grup de turiști au plecat pur și simplu cu casca mea într-o excursie în nord. Timp îndeajuns să mă odihnesc și să explorez sudul insulei, mai exact, zona Kuta. Până în anii '70, Kuta era un sătuc de pescari, fără clădiri înalte, cu străzi prăfuite, în care oamenii își duceau viața liniștiți. În doar 40 de ani satul a devenit epicentrul turismului de masă din Bali. Este pentru prima dată în Indonezia când văd pe străzi mai mulți turiști vestici decât localnici. Iar turiștii au adus cu ei mall-uri, hoteluri de sticlă și beton, restaurante, terenuri de golf și toate celelalte.

Zgomotos, aglomerat și haotic ar fi adjectivele cele mai potrivite pentru a descrie sudul Baliului. Cu toate acestea, plajele sunt de o frumusețe nemaipomenită, mari, cu valuri lungi, perfecte pentru surfing, iar marea e de-un albastru intens. Aerul este plăcut și proaspăt, însoțit de mireasma distinctă a sării.

Femeile folosesc o cremă făcută din pulbere de orez pentru a-şi proteja pielea de arsurile solare. Satul Bajau, Insula Flores, Indonezia.

Deși sunt ilegale, luptele între cocoși au loc peste tot în Indonezia. Considerate inumane, după standardele noastre, ele fac parte din cultura locală.

Astea patru zile au fost exact ce aveam nevoie. Destul timp să mă relaxez și să-mi dau seama că, în prima parte a călătoriei, în loc să mă bucur de locurile și oamenii din jur, mi-am ocupat timpul cu harta, verificând obsesiv dacă sunt pe drumul cel bun. Destul, *santai mas*! (relaxează-te).

3.000 de km împrăștiați pe cinci insule.

Nu e lux, dar e acoperiș și saltea

Teoretic, doar două ore de condus și alte patru pe ferry mă despart de Lombok, următoarea insulă la est de Bali. Însă zeii balinezi se pare că vor să mă testeze azi. După doar o jumătate de oră de condus, maneta de la ambreiaj s-a rupt. În mod normal nu ar fi nicio problemă, în Indonezia găsești un atelier mecanic la fiecare kilometru, însă azi e duminică. Am reușit să improvizez ceva care să țină exact până în fața primului service găsit deschis. Experiența mea cu mecanicii din Indonezia nu este una prea bună – după ultima vizită, la nici 10 minute după ce am recuperat motorul, bujia a sărit ca un glonț, aterizând la câteva zeci de metri. De data asta prefer să nu risc și schimb maneta singur. Un *bule* (apelativ dat albilor) își repară singur motorul? Nu e ceva ce vezi în fiecare zi, așa că mecanicul a decis să îmortalizeze momentul – poza sigur a adunat câteva sute de like-uri.

Apusul mă prinde pe versantul nordic al Vulcanului Rinjani. În ultimele patru zile am trăit ca un nomad, am dormit direct pe plajă sub cerul înstelat și am făcut baie doar în mare. Cred că e timpul pentru un duș normal. Sunt ghidat de localnici către ceea ce pare un hotel de lux în mijlocul orezăriilor. Nici nu am timp să zic „Hello", că proprietarul, un neamț, mă întâmpină cu: „Sorry, we are full."

Oricum n-am bani de locul ăsta.

– Dacă vrei, poți să dormi la mine, nu e lux, dar ai un acoperiș și saltea. Toaleta e afară și nu e apă caldă, îmi spune Ramoen, unul dintre angajați, în timp ce mă suiam pe motor.

– Păi nici nu vreau mai mult, *terima kasih* (mulțumesc).

Comportamentul prietenos al indonezienilor, cu totul sincer și spontan, nu contenește să mă uimească și să mă încânte. Oamenii ăștia trăiesc în niște condiții spartane, dar sunt așa de bucuroși să mă primească, încât pun pe podea tot ce au mai bun. Se pare că nici cafeaua, nici cele două linguri de zahăr puse în ea nu reușesc să mă țină treaz, adorm între povești, îmi pare rău, reluăm mâine de unde am rămas.

Șase dimineața, astăzi niște cocoși se încăpățânează să mă trezească. Mă spăl pe față cu apa rece din pârâiaș și ies în grădină. Atâta frumusețe mai vezi doar în poze. Pădurea tropicală de pe versantul nordic al Vulcanului Rinjani coboară din cer și se scufundă în mare. Ramoen mă anunță că azi și-a luat liber special pentru mine. Va fi ghidul meu personal. După o oră de echilibristică printre terasele de orez, ne îndreptăm spre pădurea sacră de deasupra satului. Se spune că aici se adăpostesc sufletele strămoșilor, nu știu, n-am văzut niciunul, ce știu e că în viața mea nu am văzut arbori așa de uriași. Căldura și umiditatea excesivă mă copleșesc – după vreo cinci ore, epuizați, ne întoarcem acasă. Înainte de orice, savurăm încă o cafea Lombok să ne refacem puterile și apoi gustăm niște orez cu legume și pește uscat. Mulțumesc, Ramoen, pentru tot.

Orezul este un element important în cultura indoneziană. Ca peste tot în țară, și aici, în satul Cancar de pe insula Flores, în timpul recoltei au loc ritualuri în onoarea zeiței orezului.

Întotdeauna să ai grijă la vecinii din est

E 5 după-masă, hămesit de foame de pe ferry-ul Lombok – Sumbawa, mă opresc în portul Potato Tano să mănânc ceva. „Dacă nu ai unde dormi, întreabă la un templu, la moschee, la stația de benzină sau la Poliție. Nu uita, hârtia igienică nu face parte din eticheta toaletei islamice" – cred că e cel mai folositor sfat primit de la Denok, o prietenă din Indonezia. La temple și benzinării am tot dormit, oare cum o fi la Poliție? Nu-mi termin bine gândul, că un băiat în uniformă își face apariția:

– *Selamat malam, mister*. (Bună seara.)

– *Selamat malam*. Scuză-mă, știi cât mai e până la următorul oraș?

– O oră, dar e periculos acum, seara e mafie pe drum, te amenință cu pistolul și îți ia motorul.

– OK, păi atunci, pot dormi la voi?

– Hai și vorbește cu comandantul.

Deja știu pe de rost întrebările standard: „De unde ești? Încotro? Unde ai învățat indoneziană? Ești căsătorit? Ce religie ești?". Cred că le aud de cel puțin de 10 ori pe zi. Trec cu brio interviul, pot rămâne peste noapte. Încerc să-i descos de ceva povești, dar se pare că băieții preferă să urmărească telenove indiene pe youtube și să se maimuțărească cu armele în fața mobilului. Păi și cum rămâne cu hoții de pe drum? Dacă e să mă întrebi pe mine, cred că nici nu există. Am observat că în Indonezia oamenilor le e frică de vecinul de la est. În Java am fost atenționat de hoții din Bali, în Bali de hoții din Lombok, în Lombok mi s-a spus că oamenii din Sumbawa sunt duri și să am grijă. Probabil o meteahnă mai veche, din vremuri tribale.

Patru dimineața, mă trezesc și fără să mă lungesc prea mult, împachetez totul și în 20 de minute am plecat. La prima benzinărie, alimentez, maximum 4 litri, mai mult nu pot, rezervorul e plin de găuri în partea superioară, și plec mai departe, mi-e poftă de o cafea și un *nasi goreng*. Știu locul perfect, la piața de dimineață găsești cea mai bună mâncare tradițională.

– Aveți mâncare?

– Nu.

– ???

– E Ramadan, mister, ziua nu mâncăm, numai noaptea.

În Bena, un sat situat pe Insula Flores, în umbra Vulcanului Inerie, casele sunt construite în formă de con vulcanic în jurul unui monument megalitic, considerat sacru de către localnici. (stânga). În fiecare dimineață, piețele din Maumere sunt pline cu pește proaspăt (dreapta). Triunghiul Coralilor din Insula Komodo, regiunea în care se găsește cea mai bogată biodiversitate a recifelor de corali din lume, se află între Indonezia, Malaysia, Filipine, Papua Noua Guinee și Insulele Solomon. Zona cuprinde peste jumătate din recifele lumii (jos).

– Păi eu nu sunt musulmam, eu am voie să mănânc.

– Nu avem mâncare.

– Cafea?

– Nu se poate nici cafea.

Cu greu găsesc doi ananași, îi cumpăr și plec mai departe, azi sunt frugivor. Dacă din Java până în Lombok așezările erau înlănțuite una după alta de-a lungul drumului, Sumbawa e mai pustie. Mi-e cald și foame, mă opresc în fiecare sat ce-mi iese în cale, cu speranța să găsesc un ateu care vinde mâncare. Nu am noroc.

Cu coada ochiului, la nici 200 m în partea stângă, zăresc un cătun așezat parcă pe apă. Asta e ceva nou, îmi zic. Nici nu intru bine în sat și e larmă mare: „Misterrr, misterrr“. Un puști îndrăznet, de nici 10 ani, cocoțat pe un scuter de trei ori mai mare ca el, se ia după mine:

– Mister, mister, bună, mister.

– Salut.

– Unde mergi, mister?

– Nici eu nu știu, spre est.

– Ce faci aici, mister?

– Mă uit și eu la casele voastre pe apă.

– Mister, mister, unde dormi?

Mă uit la soare și-mi dau seama că am pierdut noțiunea timpului, e aproape apus.

– Nu știu, știi cine e șeful satului?

– Da, mister, e unchiul meu.

O oră mai târziu motorul doarme în grădină, iar eu urmează să servesc prima masă adevărată pe ziua de azi. Orez, cât de mult mi-a lipsit! Seara, la poveștí cu tatăl familiei, aflu că majoritatea localnicilor sunt de etnie Bajo, renumiții nomazi ai mărilor. Bunicii lor își petreceau întreaga viață pe apă, pe bărci de lemn, revenind la țărm doar o dată la câteva luni și sufereau de o formă inversă a răului de mare, dacă petreceau mai mult timp pe uscat. Cu timpul, viața oamenilor Bajo s-a schimbat. Deși depind în continuare de bărci pentru a-și asigura traiul, majoritatea trăiesc de-a lungul țărmului, în case de bambus, construite pe stâlpi deasupra apei. Mânat de curiozitate, decid să rămân în satul lor pentru câteva zile.

Insula Bali – pescarii se întorc de pe mare cu prada lor în fiecare dimineață. De obicei, peștele prins este distribuit doar în sat (deasupra). În 2015 au venit 4 milioane de turiști în Bali. Popularitatea crescândă a insulei are și efecte negative asupra locului (dedesubt).

Toată partea de sud a devenit epicentrul turismului de masă din Bali. Iar turiștii au adus cu ei mall-uri, hoteluri, terenuri de golf și toate celelalte.

Revelații în junglă

De trei zile m-am afundat în pădure și nu mă mai satur de peisaje. Mă opresc la fiecare belvedere să savurez priveliștea alături de o gogoașă și o cafea. După cum am fost avertizat încă din Java, Insula Flores e altceva, e sălbatică, e junglă adevărată. Singura modalitate de a străbate insula de la vest la est este direct prin pădurea tropicală, pe un drum de 550 de km, aproape întotdeauna asfaltat, lat exact cât două mașini, pe care guvernul indonezian se încăpățânează să îl numească Autostrada TransFlores. Pesemne că proiectanții de drumuri din Indonezia sunt mari amatori de roller-coastere, soseaua e o înlănțuire de curbe amețitoare, cu porțiuni în care te ia groaza când o vezi abordând muntele piepțiș. La deal am mers cu viteza I, de coborât am coborât la fel, cu motorul urlând, cu mâna dreaptă pe frâna de mână, cu piciorul gata să apelez la frâna de spate, de parcă ar fi funcționat. Aș putea să-i reproșez multe Hondei, frâna de picior nu funcționează, în rezervorul plin de găuri nu încap mai mult de 4 litri de benzină, din toate luminile mai merge doar farul, suspensia față este aproape blocată, vitezometrul și kilometrajul nu funcționează, însă adevărul e că între noi s-a creat o conexiune. Mi-e limpede de ce motocicletele dau dependență. Pe două roți ai orizontul deschis înainte, nu există nicio cușcă protectoare între tine și împrejurimi, ești intim cu vântul și ploaia care-ți bat direct în față.

Părăsesc drumul asfaltat la una dintre intersecții și instinctiv o iau către versantul sudic al vulcanului din zare, care se termină prăpăstios în apă. De aici drumul devine o adevărată aventură: gropi, bolovani gigantici, nisip și ocazional valuri. După o oră de luptă, extenuat, mă opresc să reevaluez situația, continuu sau mă întorc? De undeva din mijlocul junglei aud muzică și hotărăsc să urmăresc sunetul. Zece minute mai târziu, un zid de boxe îmi iese în cale. Măi oameni, voi sunteți nebuni, treziți toată jungla? Un bărbat la 60 de ani, cu șapcă de căpitan de vas, se apropie și mă invită la petrecere – e nuntă. De pe drum direct la petrecere, nu am timp nici să-mi desfac bagajele, ce să mai vorbesc de duș. Seara se termină târziu, după prea multe pahare de *sopi* (vin de palmier) și nuci de areca. Încep să realizez că prefer turele independente, în afara potecilor bătătorite de sute de turiști. Acest tip de călătorie este pentru mine mult mai provocator și mai personal. În loc să vezi tot ce este „de văzut", tu îți faci damblaua ta, iar dacă asta înseamnă să petreci câteva zile sau chiar săptămâni în jurul unui sat uitat din mijlocul junglei sau pe una dintre miile de plaje, cu atât mai bine. Se pare însă că „civilizația" nu mă lasă chiar așa ușor să mă rup de ea. Pentru că nu-mi mai găsesc cardul, trebuie să ajung într-un loc cu semnal GSM să-l blochez. Între timp, primesc vești din Surakarta: „În două săptămâni trebuie să te prezinți la biroul de emigrări să-ți refaci viza." Tocmai când am început să gust din viața de nomad. Știi ce?, îmi spun. Asta a fost doar o introducere, Indonezia mai are 17.000 de insule și eu încă un an aici.

Ultimii bani pe care îi mai am în buzunar? Jumătate se duc pe un loc pe barcă, pentru mine și motor, iar cu restul de 70 de dolari trebuie să ajung până în Maumere, 250 km mai la est, și să supraviețuiesc două săptămâni. Greu, dar nu imposibil.

ADRIAN CRAPCIU și-a continuat aventura în jurul satelor de pescari din Insulele Maluku, în inima junglei din Borneo, în căutarea triburilor Dayak Iban și pe Insula Komodo. *Lost in East* e jurnalul fotografic al celor doi ani petrecuți în Indonezia și poate fi descărcat gratuit de pe *www.lostineast.wordpress.com*

Cu peste 17.500 de insule și o populație de 260 de milioane de locuitori, Indonezia impresionează cu diversitatea etnică, culturală, religioasă și lingvistică dintre granițele ei.

NESIGURANȚA NE SPERIE PE TOȚI. **DAR ÎNDRĂZNEȘTE CA MĂCAR UNEORI SĂ PĂȘEȘTI ÎN NECUNOSCUT.** DOAR ATUNCI POȚI AFLA LUCRURI NOI DESPRE TINE.

10 locuri de văzut ACUM

Clima se schimbă, iar împreună cu ea se schimbă și multe dintre destinațiile noastre preferate.

SE TOPEȘTE GHEAȚA. Crește nivelul mărilor. În unele locuri, seceta durează mai mult; în altele, furtunile sunt tot mai puternice și mai dese. Pe toată planeta, schimbările climatice și alți factori de mediu modifică locurile pe care le iubim.

Turismul constituie o parte importantă din problema schimbărilor de climă (global, zborurile emit anual carbon cu efect de seră cât 136 de milioane de mașini), dar poate face parte și din soluție. Banii cheltuiți de călători sunt o sursă importantă de venit pentru locuitorii multor zone afectate (numai în Maldive, cea mai joasă țară din lume, turismul generează peste două miliarde de dolari). Pe lângă faptul că le asigură mijloace de trai localnicilor, banii aduși de vizitatori pot ajuta și statul să finanțeze proiecte de sporire a rezistenței la schimbările de climă.

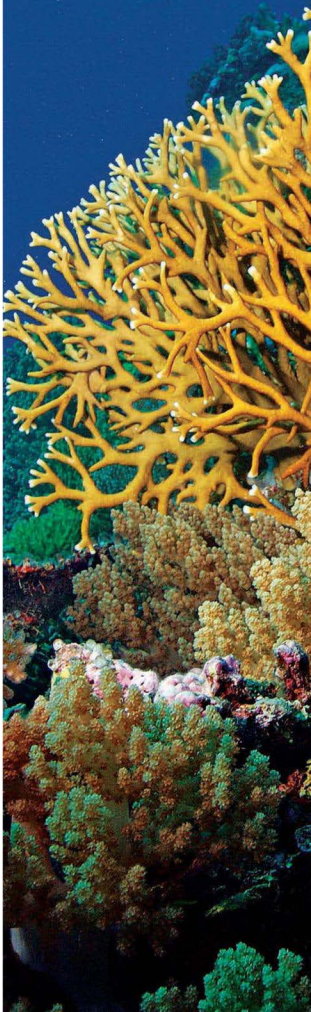

RODGER KLEIN/WWPICS-REDUX

Un pește fugu se strecoară prin Marea Barieră de Corali din Australia.

Marea Barieră de Corali

OCEAN ÎN SCHIMBARE

(PAGINILE ANTERIOARE) MAREA BARIERĂ DE CORALI a Australiei este amenințată de mulți factori. Creșterea temperaturii apei cauzează decolorarea coralilor, care îi slăbește și îi poate ucide. Sporirea acidității oceanelor îi face mai fragili, iar cicloanele mai puternice rup recifele slăbite.

De ce s-o vedeți acum: Institutul de Cercetări Marine al Australiei spune că reciful și-a pierdut jumătate din suprafața de corali în ultimii 30 de ani. În ritmul acesta, în câteva decenii pot apărea pagube ireversibile.

Parcul Național Joshua Tree

SECETĂ

CHIAR ȘI DEȘERTUL poate fi prea uscat. În Parcul Național Joshua Tree, seceta californiană, care durează de trei ani, amenință copacii care dau numele parcului (care nici nu sunt copaci, ci o specie de yucca), originari din Deșertul Mojave. Puținele precipitații care cad în regiune se evaporă repede din cauza canicule, așa că puieții se ofilesc.

De ce să-l vedeți acum: Dacă seceta continuă, e posibil ca 90% din habitatul actual al arborilor lui Joshua din parcul de peste 320.000 ha să nu mai poată susține plantele.

Parcul Național Joshua Tree, California

Gheţarul Grey din Parcul Naţional Torres del Paine, Chile

PETER MATHER, NATIONAL GEOGRAPHIC CREATIVE (ARBORELE LUI JOSHUA); IGNACIO PALACIOS/COMEZ/PLANET IMAGES/GETTY IMAGES (GHEŢAR)

90%

din Parcul Naţional Joshua Tree riscă să nu mai poată susţine arborii lui Joshua, dacă seceta californiană continuă.

Patagonia

TOPIREA GHEŢARILOR

ÎNTINDERILE ENORME DE GHEAŢĂ ale regiunii Patagonia, din Chile şi Argentina, se micşorează. În ultimii zece ani, ritmul în care se restrâng anual, chiar şi în frigul celor mai mari înălţimi ale Anzilor, s-a accelerat.

De ce s-o vedeţi acum: Temperaturile din Anzi sunt în creştere. Fotografiile din satelit arată că mulţi gheţari din regiune se micşorează vizibil de la an la an. Experţii spun că un sfert din volumul de gheaţă din gheţarii Patagoniei poate dispărea până în 2100. E posibil ca unii gheţari să dispară complet.

Orezării din Vietnam

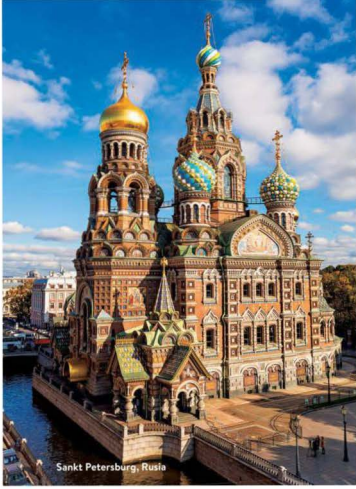

Sankt Petersburg, Rusia

Alpii europeni

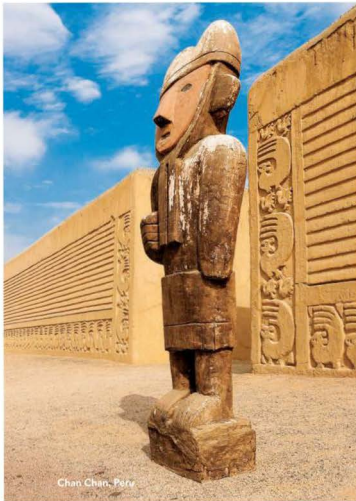

Chan Chan, Peru

25%

dintre inundațiile din istoria de 300 de ani a Sankt Petersburgului s-au petrecut în ultimii 15 ani.

Delta Mekongului

INVAZIA APEI SĂRATE

INUNDAȚIILE SEZONIERE din Delta Mekongului din Vietnam sunt vitale pentru cultivarea orezului, principala cultură din regiune. Apa sărată împinsă în amonte de secetele recente pune în pericol zonele agricole alimentate de Fluviul Mekong.

De ce s-o vedeți acum: Fără intervenții, în mai puțin de un secol riscă să ajungă sub ape peste o treime din deltă. Deocamdată, câteva măsuri de prevenire simple sunt plantarea de mangrove și construirea de diguri care să împiedice revărsarea apei de mare. Unii fermieri renunță la cultivarea orezului în favoarea creșcătoriilor de creveți, care trăiesc în apă sărată.

Sankt Petersburg, Rusia

INUNDAȚII

ORAȘUL ISTORIC de pe Neva este predispus la inundații dintotdeauna. Acum, creșterea nivelului apelor în Golful Nevei, parte din Golful Finic, împreună cu creșterea cantității de precipitații, agravează problema. Aproximativ un sfert dintre inundațiile din cei 300 de ani de istorie ai orașului s-au petrecut în ultimii 15 ani.

De ce să-l vedeți acum: S-a construit o infrastructură masivă anti-inundații, pentru a împiedica pagubele grave în caz de valuri de furtună, dar unele zone din centrul orașului sunt doar cu puțin deasupra nivelului mării și se luptă frecvent cu creșterea apelor.

Alpii

MAI PUȚINĂ ZĂPADĂ

ÎN ALPII EUROPENI, încălzirea a început deja. Zonele de schi din unele regiuni investesc în instalații pentru zăpadă artificială și copertine retractabile ca să-și protejeze pârtiile prețioase. Nu toate țările alpine vor avea de suferit la fel de mult: stațiunile din Elveția și Franța, de la cea mai mare altitudine, se vor descurca, probabil, mai bine decât cele de la altitudini mai mici, din Germania și Austria.

De ce să-i vedeți acum: Un raport al guvernului austriac din 2014 spune că încălzirea în Alpi se accelerează continuu din 1980 și că temperaturile pot crește cu peste 3% până în 2100.

Chan Chan, Peru

EROZIUNE

ORAȘUL DE CHIRPICI numit Chan Chan era odinioară cea mai mare metropolă din lumea precolumbiană. Acum, detaliile bogate de pe clădirile complexului peruvian, care au supraviețuit secolelor, se șterg sub cantitatea tot mai mare de precipitații (consecință a încălzirii apelor Pacificului) de pe toată coasta.

De ce să-l vedeți acum: Ploaia crapă zidurile străvechi ale Chan Chanului. Personalul de conservare s-a grăbit să construiască acoperișuri și sisteme de scurgere ca să protejeze acest sit din patrimoniul mondial de torentele frecvente pe care le va mai provoca El Niño.

PIERRE ARSENAULT/MASTERFILE; CORBIS (MEKONG); GAVIN HELLIER/AWL IMAGES (ST. PETERSBURG); STEFANO TORRIONE/SIME/ESTOCK PHOTO (CHAN CHAN); MICHAEL TRUEDLOVE/GETTY IMAGES (ALPI)

30%

este procentul cu care
a scăzut populația
de urși polari din Churchill
în ultimii 30 de ani.

THOMAS KOKTA/GETTY IMAGES

Churchill, Manitoba

REDUCEREA SUPRAFEȚEI DE GHEAȚĂ

ÎN FIECARE TOAMNĂ, urșii polari își fac apariția în Churchill, Manitoba, așteptând să înghețe Golful Hudson. Churchill este poarta către terenurile lor de vânătoare. Vor ierna departe, pe banchiză, unde se vor hrăni pe săturate cu foci, apoi se vor întoarce pe uscat, unde postesc vara, cât se topește gheața. În ultima vreme, înghețul începe mai târziu, iar topirea – mai devreme. Urșii petrec cu 30 de zile mai mult pe uscat decât acum 30 de ani.

De ce să-l vedeți acum: În ritmul actual de topire a banchizei, de circa 13%/deceniu, până în 2050 riscă să dispară aproximativ două treimi din populația de urși polari.

O femelă de urs polar și puii ei explorează gheața din Golful Hudson.

Maldive

CREȘTEREA NIVELULUI MĂRILOR

MARE PARTE DINTRE SUTELE de insule și atoli risipiți ce formează Arhipelagul Maldivelor din Oceanul Indian se află la doar un metru deasupra nivelului mării. Republica Maldive este cea mai joasă țară din lume și una dintre cele mai vulnerabile la schimbările climatice. Fostul președinte al țării, a cărui preocupare pentru consecințele creșterii nivelului oceanului din jurul insulelor era bine cunoscută, a propus strămutarea întregii populații de 350.000 de locuitori în Australia.

De ce s-o vedeți acum: Oamenii de știință estimează că, înainte de sfârșitul secolului, 77% din Maldive vor fi acoperite de ape.

Parcul Național Rocky Mountain

SCHIMBĂRILE SUFERITE DE FLORĂ

UNA DINTRE CELE MAI MARI suprafețe de tundră alpină din S.U.A. se află în Parcul Național Rocky Mountain din Colorado – dar cât va mai supraviețui? Cercetătorii spun că limita de altitudine a arborilor din parc amenință să urce cu peste 75 m pentru fiecare grad cu care crește temperatura, micșorând pajiștile de tundră. Unul dintre copacii care riscă să nu supraviețuiască schimbării este plopul-tremurător.

De ce să-l vedeți acum: Până în 2060 ar putea dispărea peste jumătate din suprafața pe care cresc plopi-tremurători în zona centrală a Munților Stâncoși.

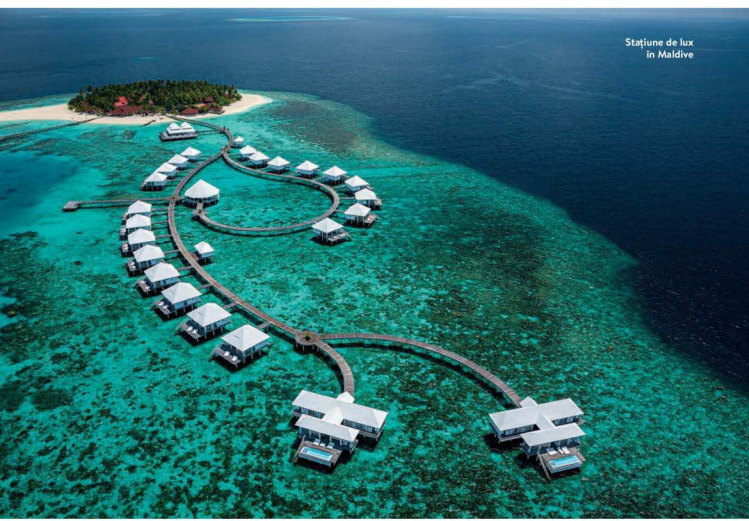

Stațiune de lux în Maldive

Plopi-tremurători în Parcul Național Rocky Mountain

GEORGE STEINMETZ/NATIONAL GEOGRAPHIC CREATIVE (MALDIVE); DAN BALILARD/AURORA PHOTOS (PLOPI-TREMURĂTORI)

Orașul meu iubit: Fez, Maroc

TEXT: HAMZA EL FASIKI

Hamza El Fasiki, născut în Fez, antreprenor social, muzician și expert în cultura marocană, ne împărtășește câteva dintre lucrurile lui preferate din orașul secular.

Primul loc unde îi duc pe vizitatori este...

Medina – centrul vechi impresionant al orașului – și Bab Boujloud, o poartă enormă construită de francezi la începutul secolului al XX-lea. În apropiere se află cea originală, din secolul al XII-lea: poarta, sau *bab*, prin care se intră în *medina*.

Orașul meu este cunoscut ca...

Orașul cunoașterii în Maroc, deși mai degrabă este orașul meșteșugurilor.

Cea mai bună perioadă de vizitat orașul meu este...

În timpul festivalului care comemorează moartea lui Moulay Idriss II, întemeietorul orașului. Tot Fezul strălucește de fericire și vizitatorii pot vedea multe ritualuri pe străzi și în casele localnicilor.

Băutura distinctivă a orașului meu este...

Ceaiul de mentă cu flori de portocal. Îl puteți încerca la Souk el Henna, unde găsiți henna, cum spune și numele, dar și ceramică albastră Fassi, vase de aramă, vase *tagine* (în imagine, mai sus) și alte suvenire.

Cel mai bun loc pentru o ieșire în aer liber este...

Grădina Jnan Sbil, un parc public andaluz minunat, plin de citrice și palmieri.

Ca să evit mulțimea...

Eu mă duc la magazinul tatei, Craft Draft, din depozitul comercial Fondouk Khrachfiyen. Acolo, călătorii se întâlnesc cu meșteșugarii și învață despre arta gravării tăvilor de ceai și istoria arămarilor din Fez.

Nu ratați nicio ocazie să...

Puneți mâna pe aparat și surprindeți culorile schimbătoare ale zidurilor orașului.

Pentru o seară plăcută...

Mergeți la un concert de duminică seara la Café Clock, o casă restaurată, cu curte, transformată în loc de întâlniri culturale, la care cântă frecvent muzicienii Gnawa tradiționali.

ÎNSCRIEȚI-VĂ PROPRIUL „ÎMI IUBESC ORAȘUL" LA WWW.NATGEOTRAVEL.COM.

FOTO: ISTOCKPHOTO

PRIMA REVISTĂ PENTRU VEGETARIENI ȘI PENTRU TOȚI IUBITORII DE VIAȚĂ SĂNĂTOASĂ!

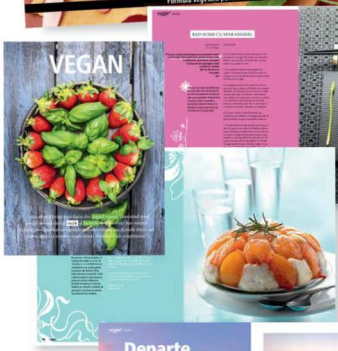

ACUM,
la toate punctele de difuzare a presei.

Îți oferim o selecție echilibrată de rețete vegetariene și vegane, preparate fără carne sau de post. În plus, deserturi absolut irezistibile!

Faci cunoștință cu personalități promotoare de lifestyle sănătos, beneficiezi de un ghid al mediului vegetarian online românesc și treci în revistă restaurantele unde poți mânca fără carne la modul cel mai gustos.

O REVISTĂ EDITATĂ DE BurdaInternational

INDIA

PESCUIT ÎN FORT KOCHI

TEXT ȘI FOTO:
RAMONA POPESCU

Simbol al orașului Fort Kochi, plasele chinezești pentru pescuit reprezintă un sistem complicat de frânghii, greutăți și scripeți. În trecut erau principala modalitate de a pescui. Acum au rămas mai degrabă un obiectiv turistic; adevăratul pescuit se face cu bărcile, în larg. Însă puținii localnici care mai dețin plasele de pescuit sunt hotărâți să păstreze în continuare principalul obiectiv al turiștilor care vin aici, în principalul punct de start al călătoriilor spre Kerala. O mică armată de fotografi se adună în fiecare seară în apropierea portului și așteaptă apusul soarelui în spatele giganticelor plase (aceste „mecanisme" au o înălțime de 10 metri sau chiar mai mult, iar plasa are o suprafață de aproximativ 20 de metri pătrați).

Bineînțeles, dacă îți dorești să iei parte mai intens la acțiune, indienii prietenoși, înfășurați în fustele lor colorate (*doti*), te pot integra în echipa de 6 pescari ce operează o plasă, alocându-ți imediat o frânghie. După ce îți însușești strigătul ce însoțește fiecare smucitură de frânghie și îl pui în aplicare de vreo 5 - 6 ori, ești liber să te bucuri de priveliștea „capturii" la care ai contribuit: 5 - 6 peștișori anemici ce sclipesc agățați în imensa plasă. Se întâmplă rar însă ca peștii să ajungă cu adevărat la pescari, pescărușii fiind, de cele mai multe ori, mult mai rapizi.

MAROC

AÏT-BEN-HADDOU

TEXT ȘI FOTO:
ALEXANDRA HEGEDUS

Călătoria cu microbuzul m-a purtat din satul montan Imlil la Ouarzazate, de-a lungul Munților Atlas, prin pasul Tizi N'Tichka (2.260 m), spre orașul Aït-Ben-Haddou, un peisaj impozant cu munți înalți și sate berbere tradiționale. Coborând partea estică a lanțului muntos, peisajul s-a schimbat brusc într-unul arid, de deșert. Pasul Tichka reprezintă poarta de acces spre Deșertul Sahara. Orașul fortificat Aït-Ben-Haddou este un model tipic de arhitectură tradițională din lut, foarte des întâlnită în arhitectura marocană. Orașul face parte din Patrimoniul Universal UNESCO din anul 1987. Aici s-au turnat diverse filme. Am rămas impresionată de frumusețea locului, cu sentimentul că aici timpul s-a oprit în loc; la rândul meu, aș fi vrut să rămân acolo. Casele construite în întregime din argilă roșie, străduțele întortocheate, buticurile cochete cu suvenire și amoniți fosili, țesături tradiționale colorate pestrițe, desene pe hârtie făcute din zahăr ars, pe care artistul îți scrie numele în limba arabă contra unei sume modice, toate fac parte din farmecul locului. Din poveștile ghidului local am reținut că în orașul antic mai trăiesc în prezent patru familii, restul retrăgându-se în locuințele moderne aflate în satul din apropiere.

TRIMITE-NE LA TRAVELER@BURDA.RO O FOTOGRAFIE PE CARE AI SURPRINS-O ÎN CĂLĂTORIILE TALE, ÎMPREUNĂ CU POVESTEA EI ÎN MAXIMUM 250 DE CUVINTE. LA ACEASTĂ RUBRICĂ VOM PUBLICA ÎN FIECARE NUMĂR CEA MAI BUNĂ IMAGINE.

NATIONAL GEOGRAPHIC
TRAVELER
ROMÂNIA

Nimeni nu cunoaște lumea mai bine. Revista NG Traveler este publicată în 15 țări, în 11 limbi. Redacții în
WASHINGTON • LONDRA • AMSTERDAM • BARCELONA • MILANO • MOSCOVA • PRAGA • VARSOVIA • BUCUREȘTI • TEL AVIV • BEIJING • JAKARTA • MUMBAI • MEXICO CITY • SYDNEY

REDACȚIA
Cătălin Gruia, *redactor-șef* Adrian Bejenaru, *art director* Domnica Macri, *editor*
Luminița Georgescu, *creator*

COLABORATORI
Alexandra Popescu, *editor*.
Cătălin Dumitrescu, Ioan Colnzenco, Horea Popescu, Adina Brâncoveleseu, Alina Alexa, Roxana Furca, Adrian Crapcan, Katharina Bota, Paula Craioveanu, *texte*:
Costin Dumitrescu, Helmut Ignat, Adrian Crapcin, Sorin Rechițan, Felix Berg, Lorincz Lajos, Ramona Popescu, Alexandra Iegeleu, Oana Iancu, *fotografi*.
Anca Bârbulescu, Adriana Hoancă, *traducători*.

Burdaintern **RO** **Revista NG Traveler este publicată de BURDA ROMANIA**

Sandra Apostolion, *director general*
Ioana Caloian, *director financiar*
PUBLICITATE Florentina Fîntu-Landi, *group advertising Director*
Genoveva Enuță, *advertising sales manager*, tel.: 0729 218 680; genoveva.enuta@burda.ro
BRAND MANAGER QLT Group Division SRL, Gabi Gogin - marketing@burda.ro
PRE-PRESS Mihai Vătăşelu
TIPOGRAFIE Tipăr la Radin Print, prin reprezentanții exclusivi pentru Romănia 4 Colours, www.4colours.ro
4Colours Radin print
DISTRIBUȚIE BURDA ROMANIA, distrib@burda.ro; tel 031/225.87.00
SERVICIUL ABONAMENTE tel.: 031/225.88.89, 031/225.87.82
abonamente@burda.ro; www.burda.ro; traveler@burda.ro
ADRESA: Bd. Decebal 25-29, Olympia Tower, etaj 4, sector 3, București 030964, tel.: 031 225 87 00, fax: 031/225.87.15
INTERNATIONAL AD SALES REPRESENTATIVES
ITALY BURDA INTERNATIONAL *Marielena Sicleri*, tel. +39 02. 91 32 34 66, marielena.sicleri@burda-swg.it
GERMANY BURDA COMMUNITY NETWORK *Julia Schaaf*, tel. +49 89 9250 3197, vanessa.vonminckwitz@burda.com; *Michael Neuwirth*, tel. +49 89 9250 3629 michael.neuwirth@burda.com
AUSTRIA BURDA COMMUNITY NETWORK *Christina Breiter*, tel. +43 1 230 60 30 50, christina.breiter@burda.com
SWITZERLAND BURDA COMMUNITY NETWORK *Gonzo Violata*, tel. +41 44 81 02 146, gonzo.violata@burda.com
FRANCE/LUXEMBOURG BURDA COMMUNITY NETWORK *Marion Bedelle-Feick*, tel. +33 1 72 71 25 24, marion.bedelle-feick@burda.com
UK/IRELAND BURDA COMMUNITY NETWORK *Jeannine Saeltzer*, tel. +44 20 3440 5832, jeannine.saeltzer@burda.com
USA/CANADA/MEXICO BURDA COMMUNITY NETWORK *Salvatore Zanonato*, tel. +1 212 884 48 24, salvatore.zanonato@burda.com
NG TRAVELER ROMÂNIA este o publicație a Burda Romănia, sub licență National Geographic Society. Burda Romănia este membru BRAT (Biroul Român de Audit al Tirajelor)
ISSN: 2065 – 0841
Publicație auditată
ianuarie 2015 - martie 2015

Copyright © 2016 Toate drepturile rezervate. National Geographic și Yellow Border: Mărci înregistrate ®. National Geographic în-și asumă responsabilitatea pentru materialele nesolicitate. Reproducerea integrală sau parțială a textelor sau ilustrațiilor din revista NATIONAL GEOGRAPHIC TRAVELER, ROMÂNIA este posibilă numai cu acordul prealabil scris al NATIONAL GEOGRAPHIC PARTNERS, LLC

PUBLICAȚIE OFICIALĂ A NATIONAL GEOGRAPHIC SOCIETY
„Să avem grijă de planetă"

NATIONAL GEOGRAPHIC SOCIETY
PRESIDENT AND CEO Gary E. Knell
BOARD OF TRUSTEES CHAIRMAN: John Fahey
VICE CHAIRMAN: Tracy R. Wolstencroft
EXPLORERS-IN-RESIDENCE: Robert Ballard, Lee R. Berger, James Cameron, Sylvia Earle, J. Michael Fay, Beverly Joubert, Dereck Joubert, Louise Leakey, Meave Leakey, Enric Sala

NATIONAL GEOGRAPHIC PARTENER
CEO Declan Moore
SENIOR MANAGEMENT
EDITORIAL DIRECTOR: Susan Goldberg
CHIEF MARKETING AND BRAND OFFICER: Claudia Malley
GLOBAL NETWORKS CEO: Courteney Monroe
CHIEF OPERATING OFFICER: Ward Platt
LEGAL AND BUSINESS AFFAIRS: Jeff Schneider
CHIEF TECHNOLOGY OFFICER: Jonathan Young

NATIONAL GEOGRAPHIC TRAVELER USA
EDITOR IN CHIEF George Stone, DIGITAL DIRECTOR Andrea Leich, DESIGN DIRECTOR Marianne Scogi, DIRECTOR OF PHOTOGRAPHY Anne Farar, SENIOR EDITOR Joyce Wie, FEATURES EDITOR Amy Alipio, DEPARTMENTS EDITOR Hannah Steinberg

PUBLISHER & VICE PRESIDENT, GLOBAL MEDIA: Kimberly Connaghan
SENIOR VICE PRESIDENT, INTERNATIONAL MEDIA: Yulia Petrossian Boyle
DIRECTOR, INTERNATIONAL MAGAZINE PUBLISHING:
Ariel Deiaco-Lohr
INTERNATIONAL LICENSING & ALLIANCES: Rossana Stella
RIGHTS CLEARANCE SPECIALIST: Brad Engborg

Fondată în 1888, Societatea National Geographic este una dintre cele mai mari organizații științifice și educaționale nonprofit din lume. Ia misiunea misiunea prin sprijinirea științei, explorării, educației și conservării în lumea întreagă. Până în prezent a finanțat peste 8.000 de articol de proiecte. În plus, produce și difuzează reviste, cărți, hărți, programe TV, filme, DVD-uri și suedia interactive în 35 de limbi. Prin aceste activități, ajunge o audiență globală de peste 300 de milioane de oameni în fiecare lună, cu scopul de a-i inspira „să aibă grijă de planetă".

NATIONAL GEOGRAPHIC ROMÂNIA

FOTO: NASA

revista NATIONAL GEOGRAPHIC
LUNAR, la orice punct de difuzare a presei
www.natgeo.ro

o revistă editată de
BurdaInternational RO

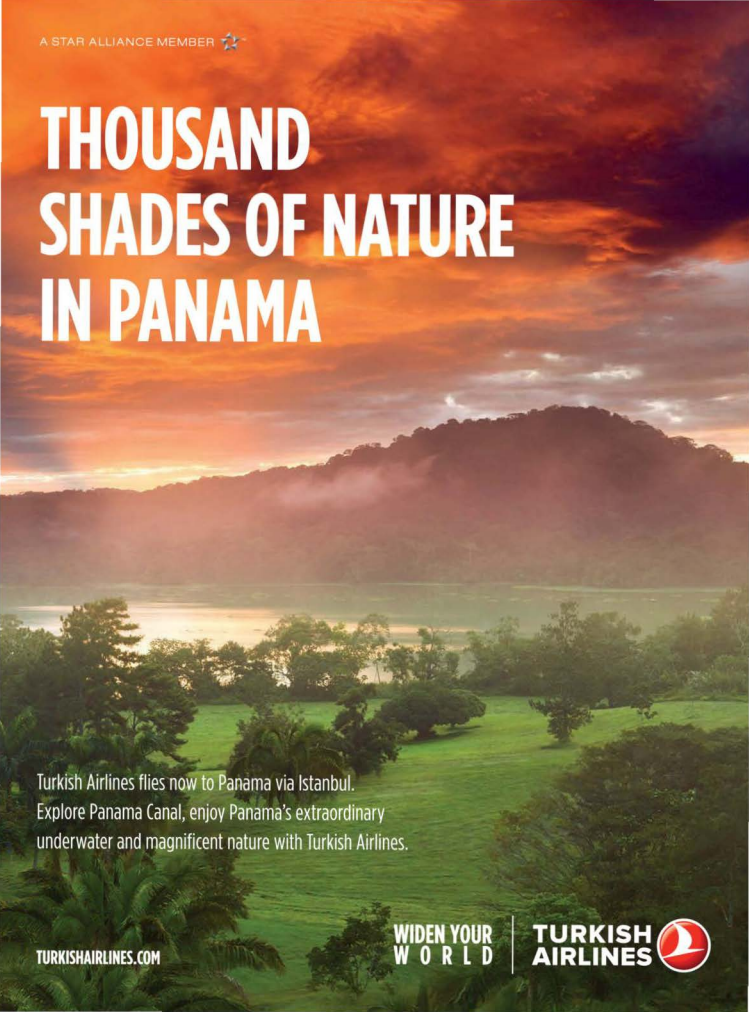
A STAR ALLIANCE MEMBER
THOUSAND SHADES OF NATURE IN PANAMA
Turkish Airlines flies now to Panama via Istanbul.
Explore Panama Canal, enjoy Panama's extraordinary
underwater and magnificent nature with Turkish Airlines.
TURKISHAIRLINES.COM
WIDEN YOUR WORLD
TURKISH AIRLINES